

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

گزارش نهایی طرح پژوهشی

بررسی عوامل و ملاک‌های اعتبار سنجی نشریات علمی کشور بر اساس نگرش سردبیران و مدیران

مسئول

(رویکرد مدل کانوی فازی)

مجری طرح:

دکتر محمدرضا قانع

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

۱۴۰۰

صفحه	فهرست مطالب
الف	فهرست مطالب
ب	فهرست جدول‌ها
ب	فهرست شکل‌ها
۱	چکیده
۶	مقدمه
۱۱	پیشینه پژوهش
۱۹	ضرورت انجام پژوهش و اهداف
۲۰	پرسش‌های پژوهش
۲۰	روش‌شناسی پژوهش
۳۶	یافته‌ها
۳۸	عامل اول: انتشار به موقع و ضوابط آئین‌نامه نشریات
۳۹	عامل دوم: داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه
۴۲	عامل سوم: رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۴۴	عامل چهارم: رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۴۶	عامل پنجم: وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی
۴۷	عامل ششم: به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی
۵۸	بحث
۸۲	نتیجه‌گیری
۸۷	فهرست منابع

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان	جدول
۳۰	وزن اهمیت معیارها و رتبه بندی در مرحله ۱	جدول ۱
۳۱	وزن اهمیت معیارها و رتبه بندی در مرحله ۲	جدول ۲
۳۳	وزن اهمیت معیارها در مرحله غربالگری به روش تاپسیس فازی	جدول ۳
۳۵	وزن اهمیت معیارها در مرحله رتبه بندی به روش تاپسیس فازی	جدول ۴
۳۷	ماتریس ارزیابی کانو	جدول ۵
۳۸	معیارهای کلی ارزیابی نشریات علمی	جدول ۶
۳۹	رتبه درون گروهی عامل انتشار به موقع و ضوابط آیین نامه نشریات	جدول ۷
۴۲	رتبه درون گروهی عامل داشتن وبگاه استاندارد، زیرساختها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه	جدول ۸
۴۴	رتبه درون گروهی عامل رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات	جدول ۹
۴۶	رتبه درون گروهی عامل رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی	جدول ۱۰
۴۷	رتبه درون گروهی عامل وضعیت نشریه در نمایه های استنادی، تخصصی و اجتماعی	جدول ۱۱
۴۸	رتبه درون گروهی عامل به کارگیری مقررات و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی	جدول ۱۲
۴۸	وزن ویژگی های کیفی برای معیارها بر اساس روش کانو فازی	جدول ۱۳
۵۴	وزن ویژگی های کیفی بر اساس روش AHP	جدول ۱۴
۵۴	مقایسه بین رتبه بندی ملاک های واجد شرایط	جدول ۱۵
۵۷	رتبه ملاک های واجد شرایط در مرحله رتبه بندی	جدول ۱۶
۷۹	: الگوی مطلوب اعتبارسنجی کیفیت نشریات به روش مدل کانو فازی	جدول ۱۷
۸۱	۲۷ ملاک واجد شرایط و رتبه آنها در کل و درون هر عامل	جدول ۱۸

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان	شکل
۲۵	رابطه نیازهای اساسی و کارایی	شکل ۱
۲۶	رابطه نیازهای عملکردی و رضایت کاربر	شکل ۲
۲۷	رابطه نیازهای جذاب و رضایت کاربر	شکل ۳
۲۸	رابطه بین نیاز بی اثر و رضایت کاربر	شکل ۴
۲۸	رابطه بین نیازهای معکوس و رضایت کاربر	شکل ۵
۲۹	مدل کانو بر پایه پنج دسته ویژگی	شکل ۶

چکیده

ارزیابی نشریات برای کیفی‌سازی محتوا مورد توجه جامعه علمی می‌باشد. دستیابی نشریات به اهداف مانند رشد، توسعه کیفی و جذب مخاطب در پرتو مدیریت علمی است. نشریات در شرایط رقابت باید آگاهانه و هوشیارانه در سطح ملی و بین‌المللی عمل کنند. برای محقق شدن این اهداف تغییر در مدیریت نشریه مطابق با ملاک‌های معتبر ضروری است. بنابراین، هدف اصلی و اساسی این ملاک‌ها تعیین خواسته‌ها و الزامات نشریات است. در این رابطه صرفاً توجه به فرآیند نشر نمی‌باشد. بلکه بررسی نیاز مصرف‌کنندگان در ارزیابی از اهمیت برخوردار است. نشریات برای ادامه حیات علمی باید محتوا و خدماتی را تولید کنند که بتوانند نیازهای جامعه مخاطب خود را برآورده کنند. بنابراین، شناخت و تعیین الزامات بازار علمی - فرهنگی صنعت نشر مجله ضروری است. توجه به معیارها و رعایت آنها انتفاع مستقیم برای مخاطبان دارد و از طرفی درک کنش مخاطبان برای گروه دبیران نشریات ساده‌تر می‌شود. در نتیجه اهمیت شناخت و تأمین نیازهای مخاطبان نشریه از تولید خود نشریه بیشتر است. پاسخ به این نیازها در پرتو استانداردسازی امکان‌پذیر است. استانداردسازی در جهت کیفی‌سازی نشریات برای محیط رقابت مؤثر است. نشریات در شرایط سخت رقابت برای تسخیر بازار و بقای خود، باید مدام برای توسعه تلاش کنند. بنابراین، کیفی‌سازی محتوا در مرکزیت فعالیت نشریات است. مؤثرترین راه برای افزایش این قدرت رقابتی، نشر نتایج فعالیت‌های کیفی تحقیق و توسعه است. با توجه به مسائل مطرح شده پژوهش حاضر در نظر دارد "شیوه‌نامه ارزیابی نشریات" مربوط به وزارت علوم تحقیقات و فناوری را که شامل ۶ عامل و ۵۳ ملاک است با استفاده از مدل کانو فازی بر اساس نگرش سردبیران و مدیران مسئول نشریات اعتبار سنجی نماید.

در توجه به خواسته‌های متولیان و مخاطبان نشریه به غیر از تأمین خواسته‌ها، درک آنها مورد نظر است. برای این منظور، از "مدل کانو" برای طبقه‌بندی الزامات و همچنین روش‌های معمول مانند نظرسنجی و گروه‌های متمرکز استفاده شد. در ارزیابی رضایت متولیان و مخاطبان نشریه اصل بر برآورده شدن خواسته‌های آنها است. بنابراین، با استفاده از مدل کانو خواسته‌های کاربران رتبه‌بندی و ابعاد رضایت آنها تعیین گردید. در مدل کانو طبقه‌بندی نیازها انجام شد. برای طبقه‌بندی الزامات یا ویژگی‌های کیفی از پرسشنامه کانو استفاده شد. هر گویه از پرسشنامه از یک جفت سؤال مثبت و منفی تشکیل شده است. پنج گزینه برای پاسخگو وجود داشت، از بسیار راضی تا بسیار ناراضی. سؤالات نشان می‌دهند که برآورده نشدن خواسته‌ها چگونه بر رضایت و عدم رضایت مخاطب تأثیر می‌گذارد. با استفاده از روش کانو می‌توان خواسته‌های کاربران را که به سختی قابل مشاهده هستند با طبقه‌بندی آنها در چند گروه و با قرار دادن هر یک از خواسته‌ها بر روی یک نمودار مشخص کرد. در روش کانو فرض این است که رضایت کاربر همیشه متناسب با عملکرد کامل محصول نیست یا به عبارت دیگر، کیفیت بالاتر لزوماً رضایت بالاتری را برای همه ویژگی‌ها یا نیازهای محصول ایجاد نمی‌کند. بنابراین، هر خواسته‌ای باید از هر دو جنبه برآورده شدن و برآورده نشدن مورد بررسی قرار می‌گرفت. این بدان معناست که تعداد سؤالات در پرسشنامه کانو همیشه دو برابر تعداد سؤالات است که الزاماً مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نخست "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات" وزارت عتف، مطالعه گردید. سپس صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران گروه دبیران نشریات که در این پژوهش منظور سردبیران و مدیران مسئول است به عنوان جامعه هدف در نظر گرفته شدند. رایانامه‌های تعداد ۲۱۶۴ سردبیر و مدیر مسئول نشریات تهیه و پرسشنامه کانو فازی بر اساس "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات"

تنظیم گردید. این شیوه‌نامه متشکل از شش عامل و ۵۳ ملاک است. پس از توزیع برخط پرسشنامه تعداد ۱۲۳ پرسشنامه دریافت شد. روش پژوهش در سه مرحله انجام گردید. در مرحله نخست، اولین گام شناسایی سردبیران و مدیران مسئول فعال برای توزیع پرسشنامه بین آنها بود. ملاک‌های موجود در پرسشنامه بر اساس شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات که توسط کمیسیون نشریات معتبر وزارت عتف تدوین شده است، تنظیم گردید. بر اساس مدل کانو فازی، پاسخ‌دهندگان با استفاده از مدل کانو در سه مرحله ارزیابی و رتبه‌بندی شدند. با استفاده از منطق فازی، ملاک‌ها بر اساس پنج ویژگی کیفی (من این ویژگی را می‌پسندم، این ویژگی باید باشد، برای من فرقی نمی‌کند، می‌توانم با این ویژگی کنار بیایم، ترجیح می‌دهم این ویژگی نباشد) ارزیابی و سپس، وزن هر ملاک با استفاده از نظرات پاسخ‌دهندگان بر اساس ویژگی‌های کیفی محاسبه گردیدند. مرحله غربالگری برای مشخص کردن مجموعه‌ای از ملاک‌های بالقوه انجام شد و پس از آن ملاک‌های واجد شرایط رتبه‌بندی شدند. برای تحلیل داده‌ها مدل کانو فازی در سه مرحله محاسبه وزن اهمیت داده‌ها، غربالگری ملاک‌ها و رتبه‌بندی ملاک‌های واجد شرایط به کار گرفته شد. بنابراین، پرسشنامه زوجی کانو طراحی شد. در این پرسشنامه هر یک از ملاک‌ها در قالب دو سؤال عملکردی (مثبت) و غیرعملکردی (منفی) مطرح شده است. در به کارگیری مدل کانو شناسایی انتظارات سردبیران و مدیران مسئول در کیفی‌سازی نشریات مشخص می‌شود. این مدل کمک می‌کند تا بدانیم ویژگی‌های مختلف نشریات چگونه رضایت و نارضایتی مخاطبان را فراهم می‌کنند. ویژگی‌هایی که مخاطبان را به شناسایی نشریه و مطالعه مقالات و انتخاب نشریه برای نشر یافته‌های پژوهشی خود راغب می‌کنند. از این طریق در محیط رقابت، نشریات هم‌موضوع حیات علمی خود را استمرار می‌بخشند.

یافته‌ها نشان داد از ۵۵ ملاک در شش عامل اصلی ۲۷ ملاک واجد شرایط ارزیابی نشریات می‌باشند. **عامل اول:** در خصوص **عامل انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات**، یافته‌ها حاکی از آن است که ملاک "انتشار به موقع هر شماره" از نظر سردبیران و مدیران مسئول واجد شرایط لازم برای ارزیابی نشریات است. در ارزیابی درون گروهی، این ملاک رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. از آنجایی که از الزامات عملکردی است عدم انتشار به موقع نشریه نارضایتی مخاطبان را در پی خواهد داشت. "صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن" ملاک دوم از عامل انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات است که در مرحله رتبه‌بندی دارای رتبه ۱۳ و درون گروه رتبه ۲ دارد. دیگر ملاک مورد تأیید پاسخ‌دهندگان پژوهش حاضر عامل "تعداد اعضای گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف" است که در مرحله رتبه‌بندی امتیاز ۱۶ و در درون گروه امتیاز سه را کسب نموده است. **نتایج عامل داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه** نشان داد ملاک "تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه" در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط رتبه ۱۱ و درون گروه رتبه نخست را دارد. ملاک "درج فهرست مقالات آماده انتشار" در این پژوهش مورد تأیید سردبیران و مدیران مسئول است و آن را ملاک با اهمیت در ارزیابی نشریه می‌دانند. بزرگترین مزیت آن این است که نویسندگان مجبور نیستند منتظر تعیین تکلیف باشند و مقاله به محض انتشار امکان دریافت استناد را پیدا می‌کند. اولویت سوم پاسخ‌دهندگان از منظر واجد شرایط بودن ارزیابی ملاک "اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)" است. سردبیران و مدیران مسئول نشریات برای مشخص بودن وضعیت دسترسی اهمیت قائل هستند. این ملاک در مرحله رتبه‌بندی جایگاه ۱۵ دارد و رتبه درون گروهی آن سه است. پیامد دسترس‌پذیری مقالات برای عموم بویژه متخصصان موضوع، ایجاد شرایط رقابت بین نشریات علمی است که خود موجبات ارتقای کیفیت را فراهم می‌آورد. زیرا پدیداری و

دسترس‌پذیری مقالات، یکی از پیشران‌های قوی در پیش‌بینی دریافت استناد است. ملاک "درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی‌ای که نشریه در آنها نمایه شده است"، در مرحله رتبه‌بندی ۲۲ و در گروه، رتبه چهار دارد. حضور نشریات در نمایه‌های تخصصی و استنادی نشان دهنده رعایت استانداردهای اولیه است. سازماندهی این نمایه‌ها نیاز اطلاعاتی کاربران با علاقه‌های متفاوت را تأمین می‌کنند. ملاک "خروجی PDF و XML استاندارد" نیز مورد توجه پاسخ‌دهندگان است؛ زیرا پردازش اطلاعات از سمت نیروی انسانی به فناوری‌های محاسباتی، میل کرده است. گسترش امکانات در محیط وب و تغییرات ایجاد شده در ارتباط علمی و همچنین روند رشد نشریات الکترونیکی، استفاده از ابزارهای کمکی مانند XML را ایجاب می‌کند. کاربرد XML در سنجش پژوهش‌ها با رویکر کتابسنجی برای پدیداری نویسندگان و ساختار فکری آنان کاربرد دارد. "درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه" ملاکی است که در مرحله رتبه‌بندی بین ۲۷ ملاک واجد شرایط با رتبه ۳۰ و با رتبه شش درون گروهی (جدول ۸) از نظر سردبیران و مدیران مسئول دارای اهمیت است. نشریه باید اطمینان حاصل کند که محتوای خود را به طور مناسب توزیع می‌کند و وب سایت فعال است و هرگونه اطلاعات انتشار را به روشنی توضیح دهد. "درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه" نیز از ملاک‌های واجد شرایط و در طبقه الزامات عملکردی است که در رتبه ۲۳ قرار دارد. اهمیت این الزام در این است که شناسایی و لحاظ نمودن آن در نشریات، علاوه بر رضایت و خشنودی خوانندگان و گروه دبیران از فعالیت‌های نشریه، حداقل تلاشی است که حفظ موقعیت نشریه را در محیط رقابتی فراهم می‌آورد. داوری از دیرباز شیوه اصلی برای حفظ استانداردهای علمی بالا و تضمین پیشرفت در دانش و یادگیری بوده است. ملاک "لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام" در مرحله غربالگری و رتبه‌بندی از رتبه نزدیک به هم برخوردار بود (از رتبه ۵۳ به رتبه ۵۱) که افزایش رتبه آن قابل توجه نمی‌باشد. اگرچه رتبه این ملاک در دو مرحله غربالگری و رتبه‌بندی پائین بود، انتخاب آن توسط سردبیران و مدیران مسئول به عنوان ملاک واجد شرایط دارای اهمیت است. بنابراین، با توجه به انتساب آن به طبقه الزامات عملکردی عدم وجود لینک ثبت نام نارضایتی کاربران نشریه را در پی دارد. در پیوند با **عامل سوم: رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات** در مرحله رتبه‌بندی ملاک‌های "وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه‌گیری" و "رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه) (زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش‌ها و یافته‌های پژوهش" از نظر سردبیران و مدیران مسئول اولویت بالا دارد. ملاک‌های "درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله" و همین اقسام در "سربرگ صفحات مقالات" در میان ملاک‌های واجد شرایط (۲۷ ملاک) در مرحله رتبه‌بندی به خاطر خصوصیات کیفی بسیار ساده و معمولی‌تر ساختار نشریه، جایگاه‌های آخر یعنی ۱۹ و ۲۰ را کسب کرده‌اند. بدیهی است با توجه به حضور این دو ملاک در طبقه الزامات عملکردی، عدم رعایت آنها نارضایتی استفاده‌کنندگان را موجب می‌شود و کارآمدی نشریه را پایین می‌آورد. در پژوهش حاضر ملاک "تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان" در مرحله رتبه‌بندی که ملاک‌های واجد شرایط مشخص شده‌اند در اولویت سوم قرار دارد. این نشان از اهمیت ملاک مورد نظر دارد؛ زیرا توزیع جغرافیایی و هم‌نویسندگی در پدیداری نشریه مؤثر هستند. ملاک "نام و وابستگی سازمانی نویسندگان"، "مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی" از ویژگی‌های ساختاری است که در طبقه عملکردی قرار دارد. البته در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط در رتبه ۲۴ است و درون گروه در جایگاه ششم قرار دارد. ملاک درصد نویسندگان تکراری در

نشریه (در یک سال) در مرحله رتبه‌بندی در بین ملاک‌های واجد شرایط در رتبه ۲۱ قرار دارد و درون گروه از لحاظ اهمیت بین ملاک‌های واجد شرایط رتبه ۷ کسب کرده است. این ملاک جزء ملاک‌های کیفی است که در طبقه الزامات عملکردی است. واجد شرایط بودن این ملاک از نظر سردبیران و مدیران مسئول اهمیت دارد. ملاک "درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی" در میان ملاک‌های واجد شرایط در رتبه‌های آخر قرار دارد. به لحاظ اینکه این ملاک در طبقه الزامات عملکردی است، رعایت آن در نشریه می‌تواند رضایت کاربر را تأمین نماید. ملاک "کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)" در دو طبقه الزامات اساسی و عملکردی قرار دارد. در این ملاک کیفی صرفاً بر شاخص کمی ضریب تأثیر (IF) و میانگین ضریب تأثیر (MIF) نشریه تأکید شده است. بنابراین سردبیران و مدیران مسئول وجود این ملاک را برای اعتبار نشریه و خشنودی استفاده‌کننده از انتخاب نشریه برپایه این ملاک، ابراز داشته‌اند و یک نتیجه برد - برد است. زیرا رعایت این ملاک از دیدگاه الزامات عملکردی حاکی از آن است که نشریه حداکثر توانایی خود را به استفاده‌کنندگان نشان می‌دهد و از طرفی برای آنان بیشترین ارزش را ایجاد کرده است. از زاویه الزامات اساسی وجود این ملاک ناقص بودن نشریه را به لحاظ نداشتن ضریب تأثیر برطرف می‌کند. در چارچوب الزامات اساسی وجود این ملاک از نظر پاسخ‌دهندگان حتمی است، اما در میان ملاک‌های واجد شرایط در اولویت‌های اول قرار ندارد (رتبه در مرحله رتبه‌بندی ۵۴ و درون گروهی ۹ است. **عامل چهارم: رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی** است. در این عامل در طبقه الزامات عملکردی ملاک "حضور داوران در پایگاه‌های بین‌المللی" مورد توجه سردبیران و مدیران مسئول است. این ملاک، تأثیر فعالیت داوران را در حوزه تخصصی خود نشان می‌دهد. یافته‌های پژوهش مبین این است که این ملاک ضمن واجد شرایط بودن آن در میان ۲۷ ملاک، در اولویت اول پاسخ‌دهندگان است. رعایت این عامل کارآمدی نشریه را افزایش می‌دهد و رضایت استفاده‌کنندگان را در پی دارد. اهمیت این عامل در طبقه الزامات عملکردی در این است که شناسایی و لحاظ نمودن آن در نشریه، حداقل تلاشی است که موجب حفظ موقعیت نشریه در محیط رقابتی می‌شود. ملاک "درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام" که در طبقه الزامات عملکردی است از نظر پاسخ‌دهندگان در مرتبه هشتم در میان ملاک‌های واجد شرایط است و درون گروه جایگاه دوم را دارد. ملاک استفاده از نرم افزارهای مشابهت‌یاب در بررسی و داوری مقالات از نظر سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش از ملاک‌های واجد شرایط است که در میان ۲۷ ملاک، جایگاه ۱۸ دارد. نمایه شدن نشریات در خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی برای نشریات دارای اهمیت است. از این رو نتایج در خصوص **عامل پنجم: وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی** حاکی از آن است که دیدگاه سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش نشان می‌دهد که نمایه شدن نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) دارای ضریب تأثیر (Impact Factor) یا چارک (Q) از ملاک‌های واجد شرایط است؛ اگرچه در مرتبه ۲۴ در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط قرار دارد. در **عامل ششم: به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی** تعداد شش ملاک وجود دارد که سه ملاک برای سردبیران و مدیران مسئول در ارزیابی نشریات در اولویت هستند. عامل "دریافت فرم تعهد نویسندگان Copyright" در مرحله رتبه‌بندی در جایگاه پنجم اهمیت است. از ملاک‌های دیگر، "تعارض منافع" است. تعارض منافع وضعیتی است که در آن یک فرد تمایل دارد برخی از منافع خود را در قضاوت دخالت دهد. وجود تعارض منافع ممکن است بر توانایی انجام عینی مطالعات علمی و گزارش نتایج آنها تأثیر منفی بگذارد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که رعایت تعارض منافع از طرف نشریات اهمیت زیادی دارد و از ملاک‌های

واجد شرایط با رتبه ۶ در میان ۲۷ ملاک است. ملاک رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی مورد توجه پژوهش حاضر بوده است. سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش براین عقیده هستند که لغو ارزیابی نشریه در صورت احراز شدن خطا از ملاک‌های پسندیده است و در مرحله رتبه‌بندی آن را در جایگاه هفتم در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط می‌دانند.

اعتبارسنجی یک ویژگی اساسی فرآیند ارزیابی است که به ارزیابی عملکرد و ترویج کیفیت نشریات کمک می‌کند. به علاوه یکپارچگی استانداردها تضمین می‌شود. در چنین شرایطی برای همه ذینفعان یک بستر ارزیابی بی‌طرفانه ارائه می‌گردد. اعتبارسنجی تأیید می‌کند که ملاک‌های ارزیابی نیازهای نشریه و استفاده‌کنندگان را برآورده می‌کنند و به این سؤال پاسخ می‌دهد که "آیا ملاک‌های مناسبی طراحی شده است؟" بنابراین، آغاز فعالیت و حیات نشریه با الزامات درست شروع و ادامه می‌یابد. الزامات باید قبل از عملیاتی شدن، اعتبارسنجی شوند. بنابراین، ارزیابی برای این است که مشخص شود آیا نشریه استانداردها را با توجه به الزامات تعریف شده، رعایت می‌کند؟ نکته مهم این است که اعتبارسنجی تضمین می‌کند که الزامات متناسب با نیازها و کاربردهای مورد نظر نشریه هستند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که به‌طور کلی توجه به مقوله داوری که مرتبط با کیفیت نشریه است در ارزیابی نشریات از اهمیت برخوردار است. در پیوند با داوری، استفاده از داورانی که در ارتباط بین‌المللی هستند مورد نظر سردبیران و مدیران مسئول است. بنابراین، در ارزیابی افزایش امتیاز این ملاک در رضایت آنان از شیوه ارزیابی و کیفی‌سازی نشریه اثرگذار است. با توجه به یافته‌ها و مباحث ارائه شده، به نظر می‌رسد متولیان ارزیابی نشریات با توجه به ملاک-های دارای اهمیت بیشتر که از طرف سردبیران و مدیران مسئول مشخص شده است، در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات تجدید نظر نمایند و تغییرات امتیازهای فعلی برای هر ملاک را به طور جدی مورد نظر داشته باشند.

کلید واژه‌ها: نشریات علمی، ارزیابی، اعتبارسنجی، عوامل ارزیابی، ملاک‌های ارزیابی، نگرش، سردبیر، مدیر مسئول، مدل کانو فازی، ایران

اجتماع فکری پیشروان علم، عنصر اساسی در تبادل علمی و تقویت جبهه‌های پژوهش است. صنعت نشر بویژه نشر مجله بخش مهمی از نظام اجتماع فکری است که عمده استفاده کنندگان آن نظام آموزش و پژوهش است (Altbach, 1975). بنابراین، انتشار یافته‌های حاصل از مطالعات پژوهشی مهمترین مراحل روند پژوهش می باشد (Stichler, 2011). مطالعه یافته‌ها و ارزیابی آنها به پیشرفت علم کمک می کند و شواهد و دانش لازم را برای شکل دادن به طراحی پژوهش‌های آینده، ارائه می دهد. نتیجه گیری‌های نهایی مطالعات پژوهشگران ایده‌های جدیدی را برای دیگر محققان فراهم می‌آورند. ایده‌های جدید پژوهشگران ممکن است به تأیید یافته‌های پیشین هر پژوهشگر کمک نماید و یا تفاوت‌هایی را که ممکن است ناشی از شرایط مختلف، افراد متفاوت درگیر در مطالعه و یا متغیرهای دیگری باشند، آشکار سازند. بنابراین، اشاعه نتایج پژوهش‌ها در ترویج و توسعه علم و تبادل اندیشه‌ها بسیار مؤثر است و از وظایف مهم جامعه علمی است. اعضای شبکه جهانی علم با استفاده از نشریه و دیگر رسانه‌های ارتباطی یافته‌ها را قابل رؤیت می نمایند. رؤیت‌پذیری نتایج از طریق نشریه به عوامل متعدد از جمله تصمیم سردبیر و گروه دبیران نشریه بستگی دارد. تصمیم برای پذیرش و انتشار نتایج یک پژوهش، تا حد زیادی تحت تأثیر ویراستاران نشریه است. ویراستاران، به دلیل اینکه آنچه را برای انتشار یا عدم انتشار انتخاب می کنند، نقش مهمی در شکل دادن به علم و بدنه دانش یک رشته دارند (Lindsey & Kirk, 1992; Wellington & Nixon, 2006). علم نه تنها با انجام پژوهش، بلکه با انتشار نتایج پژوهش‌های اصیل در نشریات علمی بین المللی که مخاطبان جهانی دارند، تقویت می شود (Hwang, 2013). در این فرایند سردبیر، مسئول ارتباط با خوانندگان، ناشر و همچنین نویسندگان و داوران است. بنابراین، از دینفعان اصلی نشریه است و نسبت به همه آنها مسئولیت دارد. سردبیر، مدیر مسئول و گروه دبیران باید تلاش نمایند که محتوای نشریه برای خوانندگان به سهولت قابل بازبایی و در دسترس باشد. این مهم با نمایه شدن نشریه در نمایه های استنادی و موضوعی مرتبط، میسر می‌شود. در مقابل نشریه در پذیرش مقالات با کیفیت باید سیاستگذاری مشخصی داشته باشد. در این جهت از مقاله‌های اصیل که احتمالاً مورد استناد واقع می شوند، استقبال می نماید.

افزایش خوانندگان برای نشریه اهمیت دارد. بنابراین، ارتباط با همکاران در رشته تخصصی به منظور ارسال یافته‌های با کیفیت پژوهش خود به نشریه از مسئولیت‌های سردبیر می‌باشد. ایجاد چنین فضا و نگرانی آن در گرو داوری دقیق اثر توسط همکاران است. یکی از مؤلفه‌های مهم انتشارات علمی، وجود نظام داوری است. کیفیت نشریه از طریق داوری متأثر از فعالیت جمعی گروه دبیران است (Taylor & Francis Group, 2016). نظام داوری با نظارت دقیق گروه دبیران وحدت علمی در یک حوزه تخصصی، شهرت نشریه و بررسی منصفانه و بی‌طرفانه اثر را در پی خواهد داشت (Peh & Ng, 2009). نظارت با رعایت اصول اخلاق علمی، اعتبار نشریه را افزایش می‌دهد. بنابراین، استقلال رأی و آزادی هیئت تحریریه در کنترل نشریه از جمیع جهات بویژه اصول اخلاقی، اقتدار گروه دبیران بر محتوا را افزایش می‌دهد (International Committee of Medical Journal Editors [ICJME], 2016; Scott-Licker et al., 2012; World Association of Medical Editors, 2009). در چنین شرایطی سردبیر با استفاده از خرد جمعی که متشکل از گروه دبیران و داوران است در خصوص مقاله تصمیم‌گیری می‌کند. تصمیم‌گیری معقولانه از طرف نشریه می‌تواند از مؤلفه‌های ارزیابی یک نشریه باشد. سردبیر، مدیر مسئول با همفکری گروه دبیران به منظور توسعه علم در رشته تخصصی، باید واقع‌گرایانه، عاقلانه (دارای قوه قضاوت) و خالصانه در خصوص مقالات تصمیم‌گیری نمایند. به عبارتی مجموع این ویژگی‌ها به اخلاق علمی متصف است. در ارزیابی نشریه تعهد افراد ذینفع به عملکرد نشریه مطابق با استانداردهای علمی در نشر مقاله، در پژوهش‌های آینده یک حوزه تخصصی اثرگذار است. بنابراین، وجود هیئت تحریریه مناسب برای نشریه بسیار مهم است. بهره‌مندی از اعضای هیئت تحریریه مشهور و دارای انتشارات معتبر جایگاه نشریه را در بین رقبا درخشان می‌سازد (Yoder-Wise, 2016). زیرا این اعضاء به موضوعات مهم و عمیق، بینش دارند و از موضوعات بحث برانگیز که قابل طرح در نشریه باشند، حمایت می‌نمایند. با توجه به مطالب فوق ارزشیابی مستمر نشریات مطابق با استانداردها و سنجه‌های موجود از اهمیت برخوردار است. برای تضمین کیفیت، اعتبار سنجی ابزار مفیدی است. در این رابطه، اعتبار سنجی را هم فرایند و هم اعتبار می‌دانند (انجمن روانشناسان آمریکا، ۲۰۱۴). با این تعبیر اعتبارسنجی از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان محتوای نشریات حمایت می‌

کند. اعتبار سنجی فرایند تحلیل توانمندی‌های یک نظام است. بنابراین، اطمینان بخشی از دقت و کامل بودن یک نظام از طریق اعتبارسنجی صورت می‌پذیرد (O'Leary, 1988). در این بررسی مسئله اصلی آن است که کنشگران نشریات چه عواملی را برای اعتبار سنجی نظام ارزیابی نشریات دخیل می‌دانند. اهمیت این عوامل و مشخص شدن آنها از نظر ذینفعان، موضوع اصلی و هدف این پژوهش می‌باشد. با استفاده از نگرش سردبیران و مدیران مسئول نشریات (از ارکان ذینفعان)، اعتبار سنجی در خصوص نظام ارزیابی نشریات انجام می‌گیرد. نظر به اینکه مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری از سال‌های اولیه تأسیس متولی نشریات کشور می‌باشد و در سال ۱۳۹۸ از طرف وزارت عتف بررسی نشریات با معیارهای تعریف شده به این مرکز واگذار شده است، اعتبار سنجی معیارها با توجه به نگرش متخصصان و دست‌انکاران نشریات در بهبود و کیفیت نظام موجود مؤثر است. روند رشد صعودی نشریات (قانع، ۱۳۹۸)، حکایت از آن دارد که مهمترین مسئله آنها، حفظ کیفیت و جلوگیری از سیر نزولی کیفیت شاخص‌ها است. بنابراین، اعتبار سنجی یک الگوی شناخته شده در ارزیابی است که مرکز منطقه‌ای را در جهت‌دهی نشریات به رعایت استانداردهای لازم و کیفی سازی کمک می‌نماید. از طرفی مبنای مناسب و مؤثری برای نیازسنجی، برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی نشریات است.

نشریه علمی نشریه‌ای است که با هدف گسترش ارتباطات علمی، هدفمندسازی پژوهش و فناوری، پیشرفت و ترویج علم، یافته‌های تازه و دستاورد پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای را در قالب مقاله‌های علمی در دوره و شمارگان منظم منتشر می‌نماید و دارای شماره شاپا (ISSN) می‌باشد (آیین نامه نشریات علمی، ۱۳۹۸). نشریه علمی مطابق با این مفهوم به نشریاتی اطلاق می‌شود که از طرف وزارتین عتف و بهداشت به عنوان نشریه علمی معرفی شده اند و شامل قلمروهای موضوعی علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دامپزشکی، هنر و معماری و علوم پزشکی هستند. اعتبارسنجی به عنوان شناخته شده‌ترین الگوی ارزیابی و تشخیص کیفیت، مبنای مؤثری برای سنجش میزان توجه به رعایت استانداردها لازم است و با شفاف‌سازی امور، این اطمینان را به متولیان امر خواهد داد که برنامه‌ها منطبق با معیارهای از پیش تعیین شده، پیش می‌روند (هداوند، ۱۳۸۸). بر این پایه، بررسی عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای کیفیت

نشریات علمی کشور بر اساس نگرش گروه دبیران اعتبار سنجی می‌شوند. گروه دبیران تیمی از متخصصان در زمینه نشریه به‌علاوه سردبیر و مدیر مسئول است. وظیفه آنها بررسی مقالات ارسال شده، ارائه مشاوره در مورد سیاست و دامنه نشریه، جذب مقاله از نویسندگان متعدد، معرفی نشریه به جامعه علمی، کمک به سردبیر در تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش یا رد مقالات (الزیویر، ۲۰۲۰؛ آیین نامه نشریات علمی، ۱۳۹۸) است. در این پژوهش صرفاً سردبیران و مدیران مسئول نشریات تعریف شده در مفهوم نشریه علمی در سال ۱۳۹۸ مورد نظر هستند. سردبیر شخصی خبره در حوزه موضوعی نشریه است که مسئولیت اداره و هدایت امور علمی و محتوایی نشریه، از جمله تهیه شیوه‌نامه تدوین مقاله و بررسی و ارزیابی اولیه آنها، به منظور تصویب در گروه دبیران و ارائه گواهی پذیرش و رد مقاله‌ها را بر عهده دارد (آیین نامه نشریات علمی، ۱۳۹۸). برابر با تعریف مفهومی به کلیه اشخاصی که در نشریات علمی وزارتین علوم و بهداشت در حوزه تخصصی خود در این سمت در سال ۱۳۹۸ این مسئولیت را دارند اطلاق می‌شود. مدیر مسئول شخصی است که کلیه مسئولیت‌های حقوقی و اجرایی نشریه را بر پایه قوانین و مقررات کشور بر عهده دارد. (آیین نامه نشریات علمی، ۱۳۹۸). بنابراین، اشخاصی که در نشریات علمی وزارتین علوم و بهداشت در حوزه تخصصی خود در این سمت در سال ۱۳۹۸ این مسئولیت را دارند شامل می‌شود.

دستیابی نشریات به اهداف مانند رشد، توسعه کیفی و جذب مخاطب در پرتو بازاریابی، به خلاق بودن آنها بستگی دارد. علاوه بر این، نشریات در شرایط رقابت باید آگاهانه و هوشیارانه در سطح ملی و بین‌المللی عمل کنند. برای محقق شدن این اهداف تغییر در مدیریت نشریه مطابق با معیارهای معتبر ضروری است. بنابراین، هدف اصلی و اساسی این معیارها تعیین خواسته‌ها و الزامات نشریات است. بیان این مطلب ضروری است که بازاریابی یک محصول که در این پژوهش نشریات هستند، صرفاً توجه به فرآیند نشر نمی‌باشد. بازاریابی با بررسی نیاز مصرف‌کنندگان (در اینجا از یک طرف نشریات که مصرف‌کننده ملاک‌ها و معیارها می‌باشند و از طرف دیگر مخاطبان نشریه را شامل می‌شود) که از کاربران مورد انتظار آن محصول (نشریه) هستند، آغاز می‌شود (Bilgili, Erciş & Ünal, 2011). نشریات برای ادامه حیات علمی باید محتوا و خدماتی را تولید کنند که بتوانند نیازهای جامعه مخاطب خود را برآورده کنند. بنابراین، شناخت و تعیین الزامات بازار علمی -

فرهنگی صنعتِ نشرِ مجله ضروری است. توجه به معیارها و رعایت آنها انتفاع مستقیم برای مخاطبان دارد و از طرفی درک کنش مخاطبان برای گروه دبیرانِ نشریات ساده‌تر می‌شود. در نتیجه اهمیت شناخت و تأمین نیازهای مخاطبان نشریه از تولیدِ خودِ نشریه بیشتر است. پاسخ به این نیازها در پرتو استانداردسازی امکان‌پذیر است. استانداردسازی در جهت کیفی‌سازی نشریات برای محیط رقابت مؤثر است. نشریات در شرایط سخت رقابت برای تسخیر بازار و بقای خود، باید مدام برای توسعه تلاش کنند. بنابراین، کیفی‌سازی محتوا در مرکزیت فعالیت نشریات است. مؤثرترین راه برای افزایش این قدرت رقابتی، نشر نتایج فعالیت‌های کیفی تحقیق و توسعه است. چنین فعالیت‌ها به عنوان محصولات جدید مزایای متفاوتی را به مخاطبان ارائه می‌دهند. این وضعیت پیشران‌گرایش مصرف‌کنندگان به محتواهای جدید و نوآورانه است. علاوه‌براین، محتوای نوآورانه موقعیت و رؤیت‌پذیری نشریه را افزایش می‌دهد و نشریه به عنوان رسانهٔ فعال در مرزهای تحقیق مطرح خواهد شد. از این رو، مصرف‌کنندگان، نشریه را با ارائه یافته‌های تحقیق نوآورانه می‌شناسند. تأمین نیازهای مخاطب، کیفی‌سازی نشریه است. درک خواسته‌ها و نیازهای سردبیران و مدیران مسئول و مخاطبان نشریه و تعیین تفاوت‌های آنها برای مدیریت این نیازها از اهمیت اساسی برخوردار است. در توجه به خواسته‌های سردبیران و مدیران مسئول و مخاطبان نشریه به غیر از تأمین خواسته‌ها، درک آنها مورد نظر است. برای این منظور، از "مدل کانو"^۲ برای طبقه‌بندی الزامات و همچنین روش‌های معمول مانند نظرسنجی و گروه‌های متمرکز استفاده می‌شود (Kano, Seraku, Takahashi & Tsjui, 1984).

در ارزیابی رضایت کاربران (اینجا سردبیران و مدیران مسئول و مخاطبان نشریه) اصل بر برآورده شدن خواسته‌های آنها است. در غیر این صورت، نارضایتی وجود خواهد داشت. با استفاده از مدل کانو خواسته‌های کاربر رتبه‌بندی شده و ابعاد رضایت آنها تعیین می‌شود. مدل کانو برای طبقه‌بندی نیاز کاربران استفاده می‌شود. برای اینکه بتوان الزامات یا ویژگی‌های کیفی را طبقه‌بندی کرد، لازم است از پرسشنامه کانو استفاده شود (Bilgili, Erciş & Ünal, 2011). هر گویه از پرسشنامه از یک جفت سؤال مثبت و منفی تشکیل شده است. پنج گزینه برای پاسخگو وجود دارد، از بسیار راضی تا بسیار ناراضی. سؤالات نشان می‌دهند که

برآورده نشدن خواسته‌ها چگونه بر رضایت و عدم رضایت مخاطب تأثیر می‌گذارند. با استفاده از روش کانو می‌توان خواسته‌های کاربران را که به سختی قابل مشاهده هستند با طبقه‌بندی آنها در چند گروه و با قرار دادن هر یک از خواسته‌ها بر روی یک نمودار مشخص کرد. فرض اساسی در روش کانو این است که رضایت کاربر همیشه متناسب با عملکرد کامل محصول نیست یا به عبارت دیگر، کیفیت بالاتر لزوماً رضایت بالاتری را برای همه ویژگی‌ها یا نیازهای محصول ایجاد نمی‌کند (همان). بنابراین، هر خواسته‌ای باید از هر دو جنبه برآورده شدن و برآورده نشدن مورد بررسی قرار گیرد. این بدان معناست که تعداد سؤالات در پرسشنامه کانو همیشه دو برابر تعداد سؤالات است که الزاماً مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. البته نظرات پاسخ‌دهندگان ممکن است متفاوت باشد و ممکن است یک خواسته برای یک پاسخ دهنده به عنوان یک خواسته جذاب و توسط دیگری ضروری تلقی شود. در چنین مواردی، نوع خواسته بر اساس بیشترین دسته‌بندی تعیین می‌شود (Madzík, Budaj, Mikuláš & Zimon, 2019, P.3).

با توجه به مسائل مطرح شده پژوهش حاضر در نظر دارد "شیوه‌نامه ارزیابی نثریات" مربوط به وزارت علوم تحقیقات و فناوری را که شامل ۶ عامل و ۵۵ ملاک است با استفاده از مدل کانو فازی بر اساس نگرش سردبیران و مدیران مسئول نثریات اعتبار سنجی نماید.

پیشینه پژوهش

برای ارزیابی و رتبه بندی نثریات دو رویکرد اساسی اتخاذ شده است. نخست، بر اساس دیدگاه متخصصان، یک رویکرد بررسی ذهنی وجود دارد. دوم، یک رویکرد عینی است که عمدتاً مبتنی بر سنج‌های استاندارد محور است. توجه به این مسئله قابل اهمیت است که هر کدام از این رویکردها دارای محاسن و معایبی است و نمی‌توان یکی را بر دیگری ترجیح داد. از این رو، رویکرد ترکیبی در حال حاضر مورد توجه است. رویکرد بررسی ذهنی (توسط هم‌تایان)، علاوه بر پر هزینه (Campanario, 1998a,b) و وقت گیر بودن، دیدگاه ذهنی داور در فرایند داوری اثرگذار است (Peffer and Ya, 2003). در این رویکرد احتمال تدبیر سوء در نظر وجود دارد (Benati and Stefani, 2011) زیرا علائق شخصی ارزیاب نثریه می‌تواند عامل

مداخله گر باشد. نظارت صرف متخصص به لحاظ آشنایی با موضع و فرایند ارزیابی، احتمال دارد به مدیریت استراتژیک ختم شود؛ به معنای رقم زدن آینده مطلوب برای نشریه است. برای مثال در هلند بخشی از ارزیابی گروه آموزشی اقتصاد شامل ارزیابی نشریات بود که در این ارزیابی از دو رویکرد ذهنی و عینی استفاده گردید. در رویکرد ذهنی مشاهده شد که ارزیابان که متخصصان رشته بودند در بررسی خود رفتار استراتژیک داشته‌اند و در نهایت این رتبه بندی به لحاظ سوگیری مورد استقبال قرار نگرفت (Lubrano, Bauwens, Kirman, & Protopopescu). به علاوه، ارزیابانی که شخصاً به یک نشریه تعلق خاطر دارند، احتمال سوگیری به خاطر آشنایی وجود دارد (Serenko and Bontis, 2011). در رویکرد عینی که استناد محور است، نخستین سنجۀ کتابسنجی ضریب تأثیر نشریه است. در تعریفی ساده این سنجۀ میانگین تعداد استنادات دریافت شده توسط مقالات منتشر شده در نشریه در مدت زمان معین است. این سنجۀ از نظر تخصیص وزن برابر به تمام استنادها مورد انتقاد است (Maslov and Redner, 2008). تا حدودی به دلیل چنین مشکلاتی، در سال‌های اخیر معیارهای دیگری بوجود آمدند که وزن استناد را مورد نظر دارند مانند شاخص هرش که در ارزیابی پژوهشگران و نشریات مورد استفاده است. شاخص هرش نیز دور از اشکال نیست. واضح است که اگر یک نشریه تعداد مقالات بیشتری منتشر کند و عمر این مقالات زیاد و قابل دسترس باشند، احتمال بالا بودن شاخص هرش افزایش می‌یابد. به عبارتی پژوهشگر تازه کار و نشریه تازه تأسیس از نظر شاخص هرش در جایگاه مناسبی قرار نخواهند داشت. به این خاطر این شاخص نیز مورد انتقاد می‌باشد (Ritzberger, 2008). اخیراً مبدع شاخص هرش این سنجۀ خود را مورد انتقاد قرار داده است. کنروی^۳ (۲۰۲۰) در نوشته‌ای به نقل از هیرش (۲۰۲۰) می‌نویسد "نیمی از جامعه علمی شاخص اچ^۴ را دوست دارند و نیمه دیگر از آن متنفر هستند." او نیز اشاره می‌کند "شاخص اچ دانشمندان، خود پیش بینی کننده مهمی است که آیا او به گروه اول یا گروه دوم تعلق دارد" و اظهار می‌دارد "این [شاخص اچ] می‌تواند به طرز چشمگیری شکست بخورد و عواقب منفی ناخواسته شدید داشته باشد". کنروی اشاره می‌کند که "نکته منفی این است که می‌تواند محققان را از تفکر ابتکاری باز دارد. . . . تلاش برای دستیابی به

Conroy .۳
H-index .۴

شاخص اچ بالا همچنین می تواند محققان را ترغیب به انتخاب مباحث "داغ" در پژوهش کند که احتمالاً توجه آنها را جلب می کند و آنها را وسوسه می کند تا مقالات خود را یکی پس از دیگری به منظور افزایش نمره خود منتشر کنند. "هیرش اعتقاد دارد "این [رفتار] نسبت به آنچه در علم محبوب و مرسوم می باشد بسیار دور است." در این رابطه کنروی به نقل از هیرش اضافه می کند "هرچه به مقاله بیشتر استناد شود، شک در اعتبار آن دشوارتر می شود." و اشاره می کند "هیرش می نویسد که مقالات من در مورد نظریه ابرسانایی سوراخ "بسیار مهمتر از هر کار دیگری است که من انجام داده ام و این کارهای دیگر استندهای زیادی هم دارند"، اما اهمیت آنها نمی تواند با استفاده از شاخص اچ، خود به تنهایی مشخص شود." هیرش ادامه می دهد "اگر ما به شاخص های استناد و اچ اعتقاد داشته باشیم، مطابق شواهد، سهم من در فهم ابرسانا ناچیز است. بنابراین، با ابراز تأسف من باید از این نتیجه گیری کنم که شاخص اچ در این مورد شکست می خورد."

برین و پیچ (۱۹۹۸) الگوریتم رتبه صفحه^۵ را که به گونه ای مطابق با برداشت های انسانی (شهرت^۶ و اعتبار^۷) از وضعیت نشریه است، ایجاد کردند (Bollen et al., 2006). محبوبیت و اعتبار در همه زمینه های زندگی اجتماعی رواج دارند و نیز دارای وجه تمایز می باشند. با در نظر گرفتن الگوریتم رتبه صفحه این دو ویژگی راه خود را در ارزیابی نشریات پیدا کرده اند. در ارزیابی نشریات ضریب تأثیر به عنوان شاخص اصلی وضعیت نشریه حکمرانی می کند. ضریب تأثیر یک نشریه براساس تعداد استندهایی است که دریافت می کند و توجهی به اعتبار نشریات استناد کننده ندارد. بنابراین، ضریب تأثیر، یک شاخص از وضعیت نشریه است که از شهرت در برابر اعتبار حمایت می کند. شهرت یعنی تعداد استندهایی که یک مقاله دریافت می کند، فارغ از موقعیت فرد یا نشریه استنادکننده، اما اعتبار علاوه بر اینکه وزن بیشتری به استناد می دهد، اعتبار منبع استناد کننده دارای اهمیت است (Ding & Cronin, 2011). بنابراین، سنجش اعتبار نشریه مرتبط با الگوریتم رتبه صفحه است. از دو سنجۀ امتیاز عامل ویژه^۸ و امتیاز تأثیر مقاله^۹، در نظام های استنادی هر دو

PageRank (PR)	.۵
popularity	.۶
prestige	.۷
eigenfactor	.۸
article influence	.۹

بر اساس روش رتبه صفحه است، همانند شاخص رتبه‌بندی نشریه در سایمگو می‌باشند که از الگوریتم رتبه صفحه گوگل استفاده کرده است (SCImago, n.d.). امتیاز عامل ویژه مجموعه‌ای از استندهای دریافتی به هنجار شده از سایر نشریات است که وزندهی این نشریات براساس نشریات استناد کننده صورت گرفته است (Franceschet, 2010). شاخص‌های مورد اشاره در ارزیابی نشریات با انتساب امتیازهای متفاوت مورد توجه هستند. نمره تأثیر مقاله از تقسیم نمره عامل ویژه بر تعداد مقالات منشر شده نشریه حاصل می‌شود. بناتی و استفانی^{۱۰} (۲۰۱۱) استدلال می‌کنند که اصلی‌ترین نقطه ضعف یک شاخص مبتنی بر کتابسنجی این است که فاقد اظهارات کیفی در مورد نشریات است. کتابسنجی ابعاد قابل اندازه‌گیری را مورد سنجش قرار می‌دهد. بنابراین، مؤلفه‌هایی که قابل اندازه‌گیری کمی نمی‌باشند و در رتبه‌بندی نشریات اثرگذار هستند، توسط متخصصان موضوعی مورد سنجش قرار می‌گیرند (Cameron, 2005) که وجه ذهنی ارزشیابی است.

در محیط دانشگاه اندازه‌گیری عملکردها از اهمیت برخوردار است. یکی از اهداف اندازه‌گیری، نشریات می‌باشند که کیفیت آنها در قالب رتبه‌بندی نمایان می‌شود. یک عضو هیأت علمی بر اساس انتشار در نشریات مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. بنابراین، اعتبار یک دانشگاه و جذب منابع انسانی و مالی تا حد بسیار زیادی وابسته به عملکرد کیفی پژوهشگران آن است که اساساً متأثر از قضاوت و رتبه‌بندی نشریات می‌باشد (Baskerville, 2008). بر این پایه، گروه‌های آموزشی دانشگاه‌ها، نشریات هدف خود را از میان نتایج رتبه‌بندی آنها انتخاب می‌کنند و مبنای ارزشگذاری عملکرد پژوهشگران و ارتقای مرتبه و اعطای پاداش آنان قرار می‌گیرد. اگر بر این باور باشیم که نشریه در حالی که در ارتباط علمی به عنوان یکی از ارکان اصلی است، نباید از نظر دور داشت که محل مناقشه نیز می‌باشد (Willcocks, Whitley & Avgerou., 2008). مطالعات با سه رویکرد ذهنی، عینی و ترکیبی رتبه بندی نشریات را مورد بررسی قرار داده‌اند. حامیان رویکرد ارزیابی ذهنی کیفیت نشریات، به بررسی نظرات فعالان حوزه پژوهش متکی هستند و از ادراکات آنان برای رتبه‌بندی نشریات استفاده می‌کند (Lowry, Romans & Curtis, 2004; Peffers & Tang, 2003). در این نوع بررسی‌ها بازخورد پژوهشگران به سؤال‌های مطروحه مبنای

ارزشیابی و رتبه‌بندی نشریات است. با ظهور نظام‌های استنادی مانند ISI، Scopus و ISC مبنای ارزیابی نشریات با استفاده از استناد و شاخص‌هایی که به طور کلی استناد محور هستند، قضاوت عینی صورت می‌گیرد (Iivari, 2008). سال‌ها پیش سگن^{۱۱} (۱۹۹۷) اعلام داشت که ضریب تأثیر نشریه یکی از مشهورترین شاخص‌ها برای رتبه‌بندی نشریات است. با این وجود، مطالعات دیگری بررسی خود را به ارزیابی نشریات از دو رویکرد ذهنی و عینی (ترکیبی) انجام داده‌اند (Mingers & Harzing, 2007; Rainer & Miller, 2005). هر دو رویکرد ذهنی و عینی به دلیل کاستی‌هایی مورد انتقاد هستند. (Seglen, 1997; Holsapple, 2009). از دو رویکرد اصلی، در حال حاضر رویکرد مبتنی بر افکار کمتر متداول است. احتمالاً به این دلیل که نتایج رتبه‌بندی حاصل از نظرسنجی‌ها، ذاتاً ذهنی است و نتایج چنین نظرسنجی‌ها، بعضاً به طور قابل توجهی متفاوت است، زیرا با مجموعه متنوعی از نشریات سروکار داریم (Colquitt, 1997). رویکرد ذهنی به دلیل سوگیری ناشی از جمع‌آوری داده‌ها از سراسر دانشگاه‌ها در انواع مختلف و تنوع پاسخ دهندگان با سطوح مختلف تجربه، مورد انتقاد قرار گرفته است. از طرفی در رویکرد عینی وجود تفاوت‌های جزئی در محاسبه شاخص‌ها، در رتبه نشریات اثر می‌گذارد (Seglen, 1997). منتقدان در روش‌های استناد مدار بر این موضوع تأکید دارند که مقدار استناد، کیفیت استناد را نشان نمی‌دهد. زیرا ارزش استنادی از نشریات معتبر به یک مقاله، مهم‌تر از استناد از نشریات متوسط است (Olson, 2005). اولسون بر این عقیده است که رتبه بندی نشریات حاصل از تجزیه و تحلیل استنادی اگر با رتبه بندی منتج از درک ذهنی مغایر باشد، از ارزش آن کاسته می‌شود. این دیدگاه متکی به ارزیابی ترکیبی است.

مطالعات در خصوص ارزیابی و رتبه‌بندی کیفی نشریات، اطلاعات مفیدی به ارکان حوزه نشر ارائه می‌دهند. چهار رکن ناشر، پژوهشگر، مراکز آموزش عالی و گروه دبیران از منتفعان نتایج ارزیابی هستند (Xu, Cheang, Lim & Wen, 2011). تمام ارکان نشریه در پیوند با شیوه ارزیابی و نتایج آن اتفاق نظر ندارند. این نگرش، ارزیابان و ایجادکنندگان شاخص‌ها بویژه شاخص‌های کتابسنجی را در جهت بهبود آنها و کیفی‌سازی ترغیب می‌کند (Leydesdorff, 2008). معادل دانستن کیفیت و شهرت که پژوهشگران

دانشگاهی بر این باور هستند، استفاده از نظرسنجی‌ها برای استعلام نظرات دانشگاهیان را توجیه می‌کند. نظرسنجی کیفیتِ نشریات از اعضای هیأت علمی، مبنای بررسی بعضی از مطالعات بوده است (Barman et al., 2005; Soteriou et al., 1999; Saladin 1985; al., 2001). بدون شک برداشت ذهنی پاسخگویان عاری از سوگیری نخواهد بود. مشاهده شده است که پژوهشگران اروپایی در مقام پاسخگو، نسبت به همتران آمریکایی خود تمایل دارند که به نشریات بین‌المللی درجه بالاتری دهند (Soteriou et al., 2001; Barman et al., 1999) حتی آشنایی محدود و علاقه کم پاسخگویان به نشریات جدید در نتایج ارزیابی ذهنی تأثیرگذار است (Gorman & Kanet, 2007). بدیهی است نظرسنجی در وسعت بزرگ، کار بسیار دشوار و زمان‌بر است. اما ارزیابی از رویکرد استنادی نیز مشکلات خاص خود را دارد که به آنها اشاره شد. ارکان حوزه نشر از رویکر خود از استنادها استفاده می‌کنند که رایج‌ترین آن ضریب تأثیر نشریه است. بنابراین، استفاده واقعی و تأثیر مقالات یک نشریه به میزان استناد آن مشخص می‌شود و به همین دلیل ضریب تأثیر بالا مرتبط با استندهای بیشتر است.

بررسی نشریات در داخل کشور را نیز می‌تواند از دو رویکرد ذهنی و عینی موردتوجه قرارداد. در رویکرد ذهنی ارزیابی نشریات از سال‌ها پیش آغاز شده است و در کمیسیون نشریات معتبر وزارتین علوم و بهداشت با توجه به نقطه‌نظرات متخصصان حوزه تخصصی نشریه ارزیابی صورت می‌گرفته است. ارزیابی نشریات از وجه عینی بیشتر با ظهور پایگاه استنادی جهان اسلام قوت گرفت و استفاده از شاخص‌های استنادی موردتوجه ارزیابان واقع شد. باید خاطرنشان کرد که در ایران صرف استفاده از این شاخص‌ها ملاک نبوده است و به‌گونه‌ای تمایل به استفاده از ارزیابی ترکیبی وجود داشته است (صبوری، ۱۳۸۲؛ خان چمنی، ۱۳۸۴). موضوع قابل تأمل ظهور نشریات الکترونیکی است که توجه محققان را در ارزیابی به خود جلب نموده است (حیاتی و حمیدی، ۱۳۸۵؛ ستوده، رزمجو و زارع، ۱۳۸۸). در بررسی نشریات ایران مطالعات پژوهشگران معطوف به رعایت استانداردهای بین‌المللی است که نشان می‌دهد در دهه هشتاد نشریات داخل کشور از این نظر در وضعیت مناسبی قرار نداشتند (گیلوری، ۱۳۸۵) و در حال حاضر این شرایط با میزان نسبتاً کمتری وجود دارد. به همین لحاظ استانداردسازی کیفی نشریات از اهمیت برخوردار است (نوروزی،

۱۳۸۶). در پیوند با کیفی‌سازی نشریات قانع (۱۳۹۲) در پژوهش خود نشان داده است که عدم رعایت بعضی ویژگی‌ها از طرف نشریات داخل می‌تواند موجب عدم راه‌یابی آن‌ها به خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی ملی و بین‌المللی گردد. ویژگی‌های موردبررسی قانع بیشتر جنبه ساختاری دارند و به سنجه‌های استنادی توجهی نداشته است. نتایج این پژوهش بر استانداردسازی این جنبه نشریات تأکید دارد. در راستای ارزیابی نشریات حوزه معاونت پژوهشی حوزه‌های علمیه (۱۳۸۷) در گزارش سالانه خود نشریات را در سه سطح نشریه و شاخص‌های شماره‌های نشریات و تعداد مقالات مورد بررسی قرار داده است. ارکان نشریه در پیشبرد اهداف آن از اهمیت خاصی برخوردار هستند و آشنایی آنها به وظایف خود در راستای کیفی‌سازی نشریات اثربخش است (قانع، ۱۳۹۰). در این رابطه اولین همایش ملی نشریات علمی کشور در تاریخ سه‌شنبه ۲۸ تیرماه ۱۳۹۰ در محل اجلاس سران کشورهای اسلامی که توسط معاون علمی و پژوهشی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برگزار شد بر به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی نشر، امکان ارزیابی سهل‌تر و دقیق‌تر نشریات، تشخیص نارسایی‌ها، ارتقاء کیفی و معرفی فعالیت‌های علمی کشور در سطح ملی و بین‌المللی تأکید داشت. همچنین رعایت اخلاق در تهیه، تدوین و نشر مقالات علمی از ضروریات است و دست‌اندرکاران نشریات علمی باید با بذل دقت، این امر مهم را موردتوجه قرار دهند. از طرفی در غنا بخشیدن به محتوا در این همایش تأکید شد که نشریات علمی کشور با برپایی کارگاه‌های آموزشی و با استفاده از توان و ویراستاران حرفه‌ای و نیز جلب معاضدت علمی دانشمندان ایرانی خارج از کشور، به غنا بخشی محتوی علمی اهتمام ورزند و درنهایت به‌منظور ارتقاء همکاری‌ها و هم‌افزایی کلیه دست‌اندرکاران و نقش‌آفرینان حوزه نشریات علمی کشور، شورای سیاست‌گذاری نشریات علمی کشور و کارگروه‌های تخصصی آن با مسئولیت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و همکاری کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط تشکیل گردد. دیانی (۱۳۸۹) وضعیت نشریات دارای رتبه و وضعیت مقالات آن‌ها را در بازه زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸ موردبررسی قرارداد و نشان داد که نشریات معتبر دارای آهنگ رشد در طول سال‌های موردبررسی داشته‌اند، با این وجود درصد بالایی از مقالات به لحاظ کیفیت قابل‌چاپ نمی‌باشند. وی اشاره دارد که رشد نشریات از نظر رعایت استانداردها باید ضابطه‌مند باشد. در پژوهشی دیگر تناسب تعداد نشریات علمی کشور با توجه با

دو متغیر اعضای هیأت علمی و مقالات موردبررسی قرار گرفته است (قانع، ۱۳۹۸). نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که نشریات کشور در فاصله سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۶ رشد ۶۰۰ درصدی را تجربه کرده‌اند. البته میزان رشد در گرایش‌های تحصیلی متفاوت است. قانع نتیجه می‌گیرد "در مقابل با این سؤال مواجه می‌شویم که آیا تناسب بین رشد نشریات و میزان مقاله‌های تولیدشده وجود دارد. از آنجایی که تعداد مقاله می‌تواند پیش‌بینی کننده تعداد نشریه باشد، پاسخ این سؤال مثبت است. مسئله قابل توجه کیفیت مقالات منتشرشده و اعتبار نشریات است که یافته‌ها اثربخشی مقالات را در سطح مطلوب نشان نداده است." از دیگر یافته‌های این پژوهش مربوط به میزان پائین استنادهای دریافتی مقالات منتشرشده است که مربوط به ارزیابی عینی مقالات نشریه است. این نتایج حاکی از آن است که "چنانچه وضعیت استناددهی به مقالات منتشرشده و ضریب تأثیر نشریات از الگوی فعلی برای سال‌های پیش رو پیروی نمایند، حیات علمی پژوهشگران، افزایش مقالات و رشد تعداد نشریات توجیه‌پذیر نیست." نکته قابل تأمل که از دید بسیاری از پژوهش‌ها دورمانده است و در ارزیابی نشریات و هدایت آن‌ها به سمت استانداردسازی از اهمیت برخوردار است، سطح آگاهی و دانش مدیران اجرایی و علمی نشریات است (باقری، ۱۳۹۷). استانداردسازی نشریات از جمیع جهات باید صورت پذیرد به ویژه در مستندسازی یافته‌های مقالات مورد استناد که در نشریات علمی ایران خطاهای موجود در ارجاعات کتابشناختی قابل توجه است (قانع، ۱۳۹۳).

بررسی نتایج مطالعات پیشین نشان می‌دهد مدافعان هر دو دیدگاه به محاسن و معایب این دیدگاه‌ها آشنا هستند و راه‌حل سومی می‌تواند راهگشای ارزیابی نشریات باشد. این راه سوم همان روش ترکیبی متشکل از سنجش ذهنی و عینی است که مقبولیت دارد. مطالعه حاضر در نظر دارد شیوه ارزیابی نشریات را که در قالب یک نظام است با توجه به نگرش سردبیران و مدیران مسئول نشریات کشور به عوامل و ملاک‌های این نظام، اعتبار سنجی نماید. در این نظام ارزیابی از عوامل ذهنی و عینی استفاده شده است. بنابراین، روش ارزیابی آن ترکیبی است. این پژوهش با استفاده از نظر سنجی انجام می‌شود. از طرفی جامعه پژوهش متشکل از نشریات در قلمروهای موضوعی علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دامپزشکی، هنر و معماری و علوم پزشکی است. بنابراین، جامعه پژوهش به یک قلمرو موضوعی خاص محدود نمی‌شود و نگاه

جامع به نگرش‌ها دارد. در کنترل کیفیت رضایتمندی از دو رویکرد انطباقی و رویکرد انتظاری مورد توجه است. در رویکرد انطباقی مشخصات کیفیت از پیش تعریف شده است و احراز این شرایط توسط ذینفعان (در اینجا نشریه) نشان دهنده مرحله رضایت بخشی است. مطابق با رویکرد انتظاری ویژگی‌های کیفیت بر پایه انتظارات کاربر است. در این صورت باید نیازهای کاربر به صورت منظم شناسایی و مورد بازنگری قرار گیرند.

ضرورت انجام طرح و اهداف

افزایش فعالیت‌های پژوهشی در قلمروهای موضوعی مختلف و ضرورت انتشار یافته‌ها این پرسش را پیش رو قرار می‌دهد که در شرایط پویایی اکوسیستم ارتباط علمی، نشریات کشور چقدر پاسخگوی نیازهای جامعه علمی است؟ تا چه اندازه در جهت کیفی‌سازی و رعایت استانداردهای علمی بین‌المللی، هماهنگ هستند؟ تا چه اندازه عوامل و ملاک‌ها در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات از مطلوبیت برخوردار است؟ پاسخ به این پرسش‌ها و پرسش‌های مشابه، نیازمند ارزیابی شیوه‌نامه حداقل از منظر سردبیر و مدیرمسئول نشریه است. نظام پژوهشی به‌طور اعم و نشریات به‌طور اخص در راستای ارتقاء کیفیت و انجام نیکوی وظایف، به ارزیابی دوره‌ای نیازمند است. از این‌رو، ارتقاء کیفیت نشریات مستلزم ایجاد نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت با استفاده از روش‌های علمی در این زمینه است. اگرچه نظام ارزیابی نشریات توسط وزارت عتف در سال‌های گذشته ایجاد و فعالیت خود را ادامه می‌دهد، بررسی نگرش دست‌اندرکاران حوزه نشر مجلات (سردبیر، مدیرمسئول و گروه دبیران) در راست آزمایی این نظام مؤثر است. در سال ۱۳۹۸ نسخه جدید "شیوه‌نامه ارزیابی نشریات" از طرف کمیسیون نشریات معتبر وزارت عتف تهیه گردید. نشریات از این‌پس مطابق با آئین‌نامه جدید از طریق سامانه، ارزیابی و رتبه‌بندی می‌شوند. با انجام این پژوهش، سعی خواهد شد میزان دقت و صحت عوامل و ملاک‌ها در شیوه‌نامه امتیازدهی مورد ارزیابی قرارگیرد. اهمیت رشد و توسعه جامعه دانش‌محور بر پایه پژوهش‌های جاری و گذشته موجب شده است ارکان ارتباط علمی خواستار نشریات باکیفیت‌تر باشند. پاسخگویی به این خواسته، نیازمند شناسایی عوامل تأثیرگذار از دو دیدگاه است. نخست آن دیدگاهی است که سیاست‌گذاران و متولیان پژوهش در وزارت عتف در قالب نظام ارزیابی موجود ارائه داده‌اند. دیدگاه دوم معطوف به نگرش گروه دبیران است که در مدیریت، تدوین اهداف و

دامنه و استانداردسازی نشریات احتمالاً دیدگاه‌های موردنظر خود را دارند. از برنامه‌های ارزیابی و تضمین کیفیت "نظام اعتبار سنجی" است. در فرآیند اعتبارسنجی، نشریات بر اساس ویژگی‌های مختلفی مورد ارزیابی و رتبه‌بندی قرار می‌گیرند. این رتبه یا امتیاز در واقع نمایانگر اعتبار نشریه است که پژوهشگران و برنامه‌ریزان می‌توانند بر اساس آن نسبت به کیفیت نشریه خیلی سریع‌تر و دقیق‌تر تصمیم‌گیری کنند. بی‌شک اعتبار سنجی موجبات توسعه این نظام را در پی خواهد داشت و فواید بسیار زیادی برای جامعه علمی کشور و رشد کیفی نشریات به همراه دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به افزایش شفافیت، صحت و دقت در مدیریت نشریات اشاره کرد. چالش‌های بسیاری در راه توسعه سامانه‌های ارزیابی نشریات در ایران وجود دارد که شاید مهم‌ترین آن انتقال داده‌ها و کاربردی کردن آن‌ها برای اهداف نظام‌های ارزیابی نشریات است. با توجه به تفسیرگرایی اجتماعی واقعیت‌های هر جامعه‌ای (در اینجا جامعه علمی و نشریات) توسط اهل فن آن جامعه ساخته می‌شود (عباسپور، مجتبی زاده، ملکی و فراستخواه، ۱۳۹۴). بنابراین، نگرش اهل فن در خصوص واقعیت‌های نشریات از اهمیت برخوردار است. بررسی نگرش‌های عاملان و کنشگران نشریات درباره اعتبار سنجی نظام ارزیابی نشریات، این نظام را در جهت ارائه خروجی‌های واقع‌گرایانه و معقول‌تر کمک می‌نماید. هدف از اجرای پژوهش حاضر، شناسایی عوامل و ملاک‌های اعتبارسنجی به‌منظور تضمین کیفیت نشریات علمی کشور است. اهداف خاص‌تر پژوهش به شرح زیر می‌باشند:

۱. احصاء و تدوین عوامل تشکیل‌دهنده الگوی اعتبار سنجی و تضمین کیفیت نظام ارزیابی نشریات بر

پایه نگرش سردبیران و مدیران مسئول

۲. مقابله الگوی موجود نظام ارزیابی نشریات با الگوی تدوینی از هدف خاص ۱

۳. ارائه الگوی جدید در صورت وجود تفاوت ماهوی بین الگوی هدف خاص ۱ و الگوی موجود

پرسش‌های پژوهش

۱. آیا تفاوت معناداری بین الگوی موجود اعتبار سنجی و الگوی حاصل از نگرش سردبیران و مدیران

مسئول وجود دارد؟

۲. الگوی مطلوب اعتبار سنجی و کیفیت نشریات چیست؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر اهداف کاربردی است که از روش توصیفی - پیمایشی استفاده شده است. نخست "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات" وزارت عتف، مطالعه گردید. سپس صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران گروه دبیران نشریات که عمدتاً در این پژوهش منظور سردبیران و مدیران مسئول نشریات در قلمروهای موضوعی علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دامپزشکی، هنر و معماری و علوم پزشکی است به عنوان جامعه هدف در نظر گرفته شدند. بنابراین، جامعه پژوهش به یک قلمرو موضوعی خاص محدود نمی‌شود. رایانامه‌های تعداد ۲۱۶۴ سردبیر و مدیر مسئول نشریات تهیه و پرسشنامه کانو فازی بر اساس "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات" تنظیم گردید. این شیوه‌نامه متشکل از شش عامل زیر و ۵۳ ملاک است که ۵۳ ملاک به لحاظ حجم زیاد اشاره نشده است ولی در پیوست یک موجود است. قابل ذکر است که ملاک ردیف ۳ از معیار (عامل) رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات به دو ملاک در قالب سؤال‌های ۲۷ و ۲۸ پرسشنامه کانو فازی و ردیف ۴ همین معیار در قالب سؤال‌های ۲۹ و ۳۰ مطرح شده‌اند که جمع ملاک‌ها در ارزیابی ۵۵ ملاک شده است.

۱. انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات
۲. داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه
۳. رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۴. رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۵. وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی
۶. به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی

برای تحلیل داده‌ها مدل کانوی فازی به کار گرفته شد. بنابراین، پرسشنامه زوجی کانو طراحی شد. در این

پرسشنامه هر یک از ملاک‌ها در قالب دو سؤال عملکردی (مثبت) و غیرعملکردی (منفی) مطرح شده است. در به کارگیری مدل کانو شناسایی انتظارات سردبیران و مدیران مسئول در کیفی‌سازی نشریات مشخص می‌شود. این مدل کمک می‌کند تا بدانیم ویژگی‌های مختلف نشریات چگونه رضایت و نارضایتی مخاطبان را فراهم می‌کنند. ویژگی‌هایی که مخاطبان را به شناسایی نشریه و مطالعه مقالات و انتخاب نشریه برای نشر یافته‌های پژوهشی خود راغب می‌کنند. از این طریق در محیط رقابت، نشریات هم‌موضوع حیات علمی خود را استمرار می‌بخشند.

راهنمای تکمیل پرسشنامه:

در این پرسشنامه که بر اساس مدل کانو فازی است هر یک از عوامل در قالب دو سؤال مثبت و منفی مطرح شده است. لذا از پاسخگویان تقاضا شد با دقت سؤالات را مطالعه نموده و به هر کدام از گزینه‌ها جواب مورد نظرشان در رابطه با سؤالات به طریقی امتیاز دهی نمایند که مجموع امتیازات برای یک سوال ۱۰۰ شود. به عنوان نمونه :

ردیف	سؤالات	من این ویژگی را می‌پسندم	این ویژگی باید باشد	برای من فرقی نمی‌کند	می‌توانم با این ویژگی کنار بیایم	ترجیح می‌دهم این ویژگی نباشد
۱	الف) نظر شما در مورد انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال چیست؟	۷۰	۳۰	۰	۰	۰
	ب) نظر شما در مورد عدم انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال چیست؟	۰	۰	۰	۰	۱۰۰

برای ایجاد مقیاس مقایسه زوجی از اعداد فازی مثلثی (m, l, u) استفاده شد و در ادامه یک ماتریس مقایسه زوجی برای هر سطح در سلسله مراتب ایجاد گردید. به منظور وجود یک مجموعه جدید، زیر مجموعه‌های هر سطر در ماتریس محاسبه شد. مقادیر کلی فازی مثلثی برای معیار M_i با محاسبه $Li / \sum li$ ، $mi / \sum mi$ ، $ui / \sum ui$ ، $i = 1, 2, \dots, n$ بدست آمد. توابع عضویت یعنی میانگین وزن متناظر گزینه‌ها در ماتریس مربوطه با استفاده از این مقادیر برای هر معیار محاسبه گردید. پس از نرمال شدن مقادیر و وزن نهایی اهمیت هر یک از معیارها به دست آمد.

روش پژوهش در سه مرحله انجام گردید. در مرحله نخست، اولین گام شناسایی سردبیران و مدیران مسئول

فعال برای توزیع پرسشنامه بین آنها بود. ملاک‌های موجود در پرسشنامه بر اساس شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات که توسط کمیسیون نشریات معتبر وزارت عتف تدوین شده است، تنظیم گردید. بر اساس مدل کانو فازی، پاسخ‌دهندگان با استفاده از مدل کانو در سه مرحله ارزیابی و رتبه بندی شدند. با استفاده از منطق فازی، ملاک‌ها بر اساس پنج ویژگی کیفی (من این ویژگی را می‌پسندم، این ویژگی باید باشد، برای من فرقی نمی‌کند، می‌توانم با این ویژگی کنار بیایم، ترجیح می‌دهم این ویژگی نباشد) ارزیابی و سپس، وزن هر ملاک با استفاده از نظرات پاسخ‌دهندگان بر اساس ویژگی‌های کیفی محاسبه گردیدند. مرحله غربالگری برای مشخص کردن مجموعه‌ای از ملاک‌های بالقوه است که پس از آن ملاک‌های واجد شرایط رتبه‌بندی شدند.

مرحله ۱: محاسبه وزن اهمیت ملاک‌ها

۱-۱- شناسایی ویژگی‌های کیفی ملاک‌ها بر اساس مدل کانو

ابزار: پرسشنامه کانو فازی (جدول ۵)

۱-۲- تعیین وزن اهمیت ویژگی‌های کیفی

ابزار: تحلیل سلسله مراتبی فازی (AHP^{۱۲} فازی) (جدول‌های ۶ و ۷)

۱-۳- محاسبه وزن اهمیت معیارها برای مراحل غربالگری و رتبه‌بندی (جدول‌های ۱، ۲، ۳، ۴)

مرحله ۲: غربالگری ملاک‌ها

هدف از مرحله غربالگری محدود کردن مجموعه‌ای از ملاک‌ها است.

ابزار: "شبهات به گزینه ایده‌آل فازی" (تاپسیس فازی FTOPSIS^{۱۳})

تاپسیس از آنجا که یکی از مطلوب‌ترین "روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره" (MCDM^{۱۴}) در بین

محققان است، انتخاب شده است و با موفقیت در مشکلات و زمینه‌های مختلف (چن، لین و هوانگ، ۲۰۰۶)

مورد استفاده قرار گرفته است. هدف از روش تصمیم‌گیری چند معیاره، انتخاب بهترین گزینه یا وزن‌دهی به

عوامل تصمیم‌گیری است که هدف غایی رتبه‌بندی گزینه‌ها است. تصمیم‌گیری چند معیاره بخشی از

Analytical Hierarchy Process .۱۲
Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Situation .۱۳
Multi Criteria Decision- Making .۱۴

تحقیقات در عملیات است که در روش‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری را توسعه و اجرای ابزارها را میسر می‌سازد. در روش تاپسیس، " m عامل یا گزینه به‌وسیله یک فرد یا گروهی از افراد تصمیم‌گیرنده ارزیابی می‌شوند. این روش بر این مفهوم بنا شده است که هر عامل انتخابی باید کمترین فاصله را با عوامل [ایده‌آل] مثبت (مهمترین) و بیشترین فاصله را با عوامل [ایده‌آل] منفی (کم اهمیت‌ترین عامل) داشته باشد، به عبارت دیگر در این روش میزان فاصله یک عامل با عامل ایده‌آل مثبت و منفی سنجیده شده و این خود معیار درجه‌بندی و اولویت‌بندی عوامل است" (آذر و رجب‌راده، ۱۳۸۱ نقل در میرغفوری، صیادی تورانلو، فهیمی هنزایی، ۱۳۸۶).

مرحله ۳: رتبه‌بندی ملاک‌های واجد شرایط

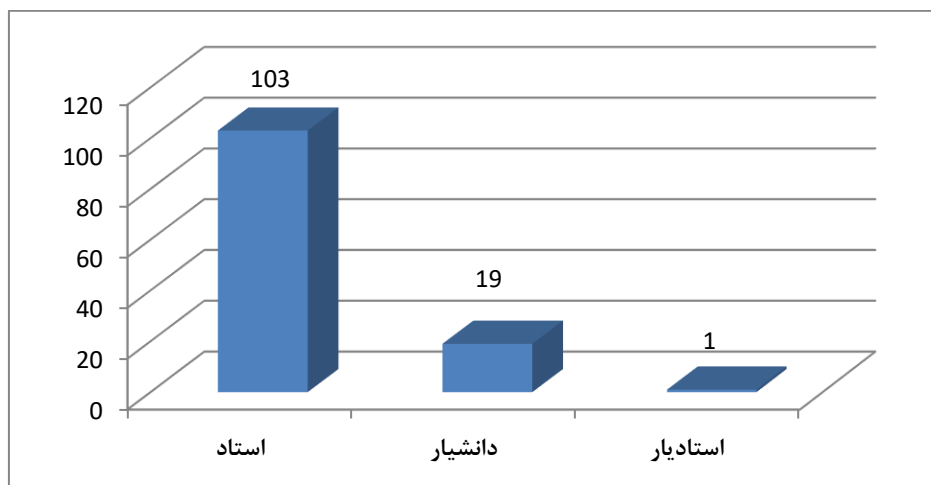
هدف از این مرحله، انتخاب مناسب‌ترین ملاک است. پس از تعیین ملاک واجد شرایط، ارزیابی و رتبه‌بندی آنها مهم است. بنابراین، همان روشی که در مرحله قبل معرفی شد، بار دیگر برای ارزیابی بر اساس هدف این مرحله استفاده می‌شود. (جدول‌های (۲، ۳، ۴).

جامعه پژوهش ۲۱۶۴ سردبیر و مدیر مسئول نشریات زیر نظر وزارت عتف است که پس از توزیع بر-خط پرسشنامه تعداد ۱۲۳ پرسشنامه بازگشت داده شد.

اطلاعات جمعیت‌شناختی جامعه پژوهش

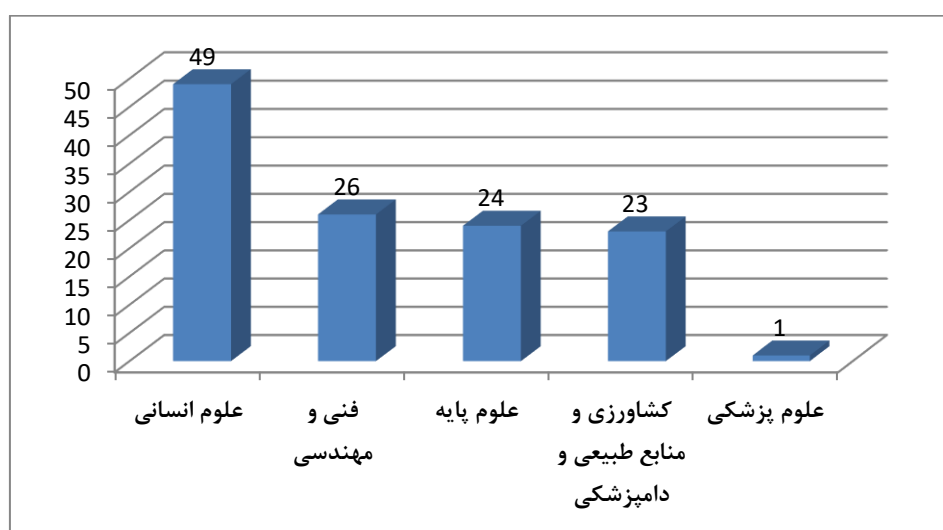
برای به دست آوردن بینشی عمیق‌تر از گروه هدف، داده‌های جمعیت‌شناختی به شرح زیر ارائه می‌شود. این اطلاعات شامل: جنسیت، مرتبه علمی، حوزه موضوعی نشریه، سنجه‌های وضعیت کیفی نشریه (اعمال شده توسط کمیسیون نشریات معتبر وزارت عتف و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، ISC) است. در این رابطه قابل ذکر است که حیات علمی پاسخ‌دهندگان به طور متوسط ۲۰ سال است و میانگین فعالیت آنان در گروه دبیران نشریه ۱۳ سال و متوسط تعداد نشریاتی که پاسخ‌دهندگان همکاری دارند نزدیک به ۳ نشریه است. داده‌ها نشان می‌دهد که بیش از ۹۰ درصد (۱۱۱ نفر) پاسخ‌دهندگان مرد و نزدیک به ۱۰ درصد (۱۲)

نفر) زن هستند. مرتبه علمی مشارکت‌کنندگان در مرتبه استادی ۸۳٫۷ درصد (۱۰۳ استاد)، دانشیاری ۱۵٫۴ درصد (۱۹ دانشیار) و ۰٫۸ درصد استادیار (یک استادیار) (نمودار الف).

نمودار (الف): مرتبه علمی پاسخ‌دهندگان

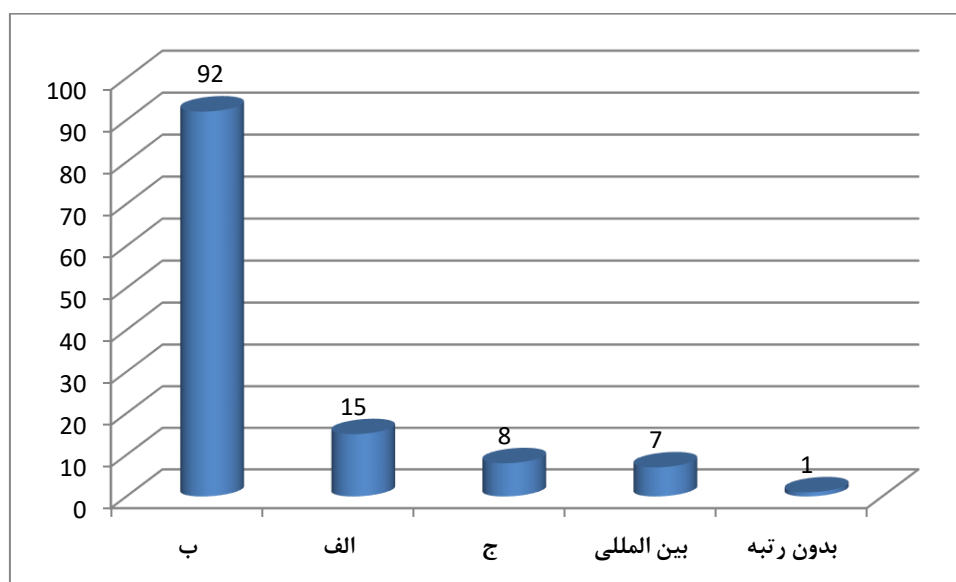
داده‌های جمع‌آوری شده نشان داد که بیشترین نشریات مشارکت‌کننده از حوزه علوم انسانی هستند (۴۹ نشریه، ۳۹٫۸ درصد). دیگر حوزه‌ها به ترتیب شامل: فنی و مهندسی (۲۶ نشریه، ۲۱ درصد)، علوم پایه (۲۴ نشریه، ۱۹٫۵ درصد)، کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی (۲۳ نشریه، ۱۸٫۷ درصد) و علوم پزشکی (یک نشریه، ۰٫۸ درصد) (نمودار ب) است.

نمودار (ب): حوزه موضوعی نشریات

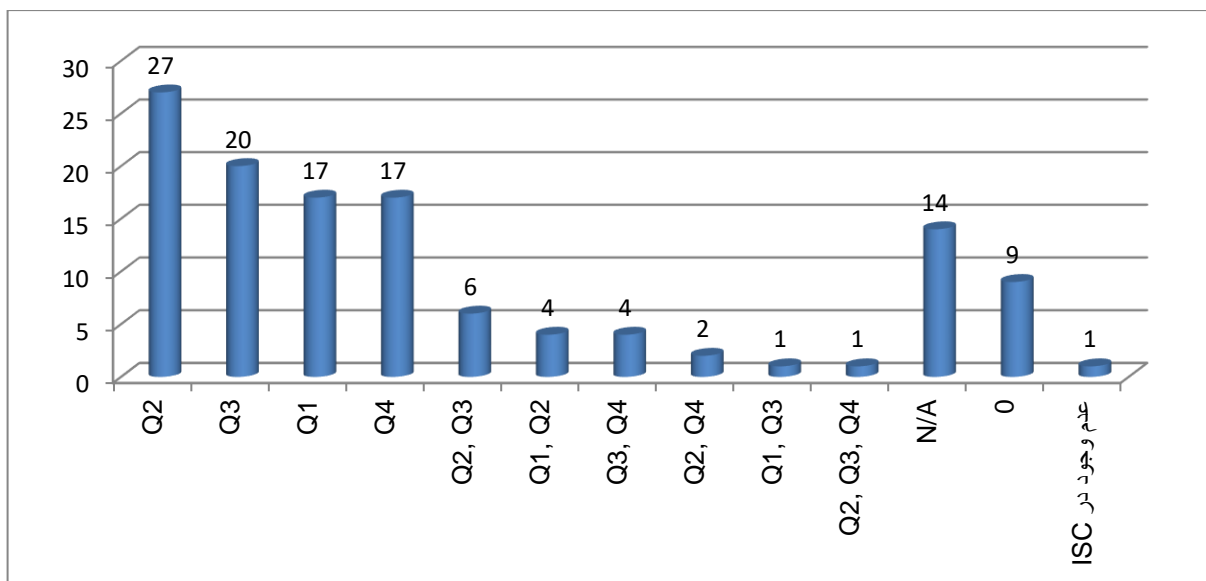
بررسی کیفی نشریات توسط کمیسیون نشریات معتبر وزارت عتف و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) با چند روش صورت گرفته است. در ادامه وضعیت کیفی نشریاتی که دیدگاه‌های سردبیران یا مدیران مسئول آنها مورد بررسی قرار گرفته است، ارائه می‌شود.

مطابق با بررسی‌های کمیسیون، نشریات در پنج رتبه دسته‌بندی شده‌اند. نشریات **بین المللی**، نشریات با کسب ۸۰۱ تا ۱۰۰۰ امتیاز در دسته **الف** به عنوان نشریات برجسته، نشریات با امتیاز ۶۰۱ تا ۸۰۰ امتیاز در دسته **ب** به معنی نشریات خوب، نشریات با کسب ۴۰۱ تا ۶۰۰ امتیاز متوسط (**ج**) و نشریات با کسب ۴۰۰ امتیاز و پایین‌تر ضعیف (**د**) تشخیص داده شده‌اند (نمودار ج).

نمودار (ج): دسته‌بندی نشریات بر اساس شاخص‌های آئین‌نامه ارزیابی وزارت عتف

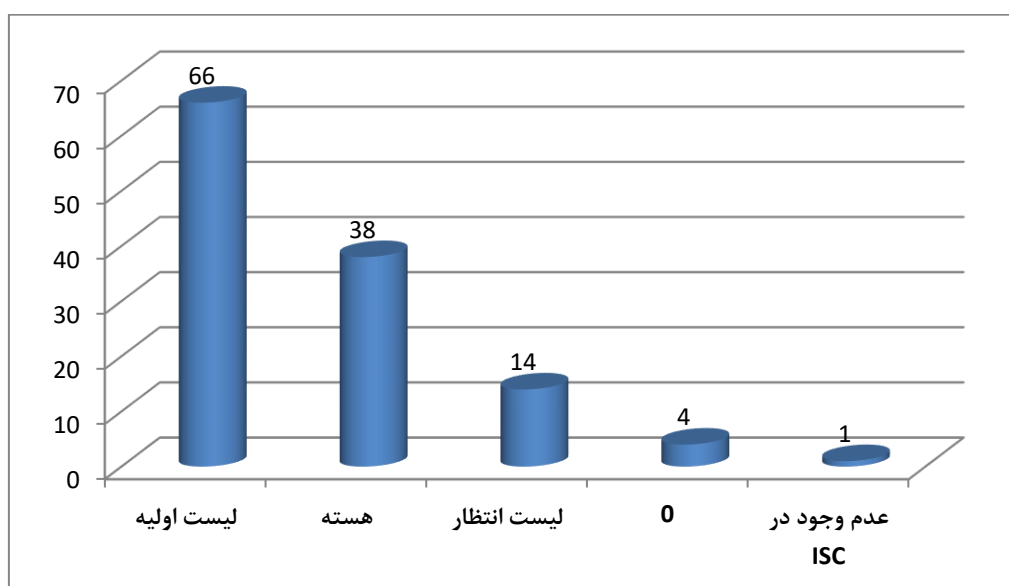
برابر با نمودار ج، تعداد ۱۰۷ عنوان نشریه (۸۷ درصد) در رتبه الف و ب قرار دارند. برپایه ارزیابی ISC نشریات مطابق با رتبه چارکی و یا مطابق با وضعیت آنها در سه لیست مشخص شده‌اند. این دو حالت مانند دسته‌بندی نشریات توسط وزارت عتف در پنج رتبه، وضعیت کیفی آنها را نشان می‌دهند. با در نظر گرفتن رتبه چارکی نشریات مشارکت‌کننده در پژوهش، نمودار "هـ" چگونگی کیفیت چارکی آنها را ارائه می‌دهد.

نمودار (ه): رتبه چارکی نشریات در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

نمودار فوق حاکی از آن است که نزدیک به ۳۶ درصد نشریات (۴۴ عنوان) در رتبه‌های چارکی Q1 و Q2 قرار دارند. چنانچه همپوشانی در چارک‌های متفاوت را در نظر بگیریم این میزان به ۵۰/۵ درصد (۶۲ عنوان) می‌رسد.

وضعیت نشریات مشارکت‌کننده بر اساس سه لیست (هسته، اولیه و انتظار) در نمودار "و" مشخص شده است.

نمودار (و): وضعیت نشریات بر اساس سه لیست هسته، اولیه و انتظار در ISC

در این نمودار نزدیک به ۴۳ درصد نشریات (۵۲ عنوان) در لیست نشریات هسته و لیست انتظار قرار دارند.

شرح هر یک از سه لیست به قرار زیر است (<https://jcr.isc.ac/main.aspx>)

لیست مجلات هسته پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

"این لیست شامل مجموعه ای از مجلات برتر در حوزه های موضوعی مختلف است که توسط گروهی از متخصصان رشته های مرتبط مورد تجزیه و تحلیل محتوایی دقیق قرار گرفته است. معیارهای بکارگرفته شده در این ارزیابی متضمن کیفیت بالای نشریات از نظر محتوای علمی آنهاست. شاخص هایی همچون به روز بودن موضوعات پژوهشی، کاربردی بودن یافته ها، خوانایی و کیفیت علمی، روش شناسی دقیق، ارائه فهم پذیر داده ها، بحث منطقی، استدلال دقیق و شیوه نتیجه گیری همگی در انتخاب نشریات مد نظر قرار گرفته اند. مجلاتی که به لیست مجلات هسته پایگاه استنادی علوم جهان اسلام راه می یابند، سالانه مورد ارزیابی مجدد قرار گرفته و در صورت عدم کسب امتیازهای لازم به لیست انتظار یا لیست نشریات اولیه منتقل می شوند."

نشریات لیست اولیه پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

"این لیست مشتمل بر نشریاتی است که در تمام بانک های اطلاعاتی پایگاه استنادی و به زبان های فارسی، انگلیسی، عربی و فرانسه موجود هستند. نشریات پس از ارسال درخواست نمایه سازی، در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام مورد ارزیابی اولیه قرار می گیرند. نشریاتی که امتیاز لازم را کسب نمایند در لیست نشریات اولیه نمایه می شوند. به علاوه، نشریات موجود در لیست نشریات اولیه به صورت دوره ای مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت کسب امتیاز لازم به لیست انتظار منتقل می گردند و نشریاتی که حداقل

امتیاز لازم را کسب نکنند، از تمامی بانک های اطلاعاتی پایگاه استنادی حذف می گردند. معیارهای ارزیابی اولیه برای ورود به لیست نشریات اولیه پایگاه استنادی عبارتند از: اعتبار علمی، اعتبار ناشر، پراکندگی جغرافیایی نویسندگان، پراکندگی جغرافیایی اعضای هیات تحریریه، اطلاعات استنادی و کتابشناختی، انتشار منظم، پایبندی به خط مشی و حوزه های موضوعی نشریه، فرآیند داوری، نرخ استنادی هیات تحریریه و دسترسی برخط به محتویات نشریه."

لیست انتظار پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

"این لیست مشتمل بر نشریات نمایه شده ای است که از کیفیت قابل قبولی برخوردار بوده و ارزش علمی اثبات شده ای دارند. این مجموعه بر اساس معیارهای مشخص و بهینه از لیست نشریات اولیه پایگاه استنادی علوم جهان اسلام استخراج می گردد. نشریات موجود در لیست اولیه پایگاه استنادی پس از کسب امتیازهای لازم، برای دوره زمانی یک ساله در لیست انتظار پایگاه استنادی علوم جهان اسلام قرار می گیرند تا در مرحله بعد جهت ورود به لیست نشریات هسته پایگاه استنادی علوم جهان اسلام مورد ارزیابی مجدد قرار گیرند."

نشریاتی که در لیست انتظار پایگاه استنادی علوم جهان اسلام امتیاز لازم را کسب ننمایند، وارد لیست نشریات اولیه پایگاه می شوند. معیارهای مورد استفاده در لیست انتظار پایگاه استنادی علوم جهان اسلام عبارتند از: وجهه بین المللی، اعتبار ناشر، جایگاه علمی هیئت تحریریه، سوابق انتشار، استفاده از سامانه های پیشرفته ارسال اطلاعات، نرخ خود استنادی و رتبه چارکی نشریه.

جدول الف عناوین نشریات مشارکت کننده در این پژوهش به همراه وضعیت آنان در هر یک از ارزیابی ها را نشان می دهد.

جدول الف: عناوین نشریات و وضعیت آنها در سه شیوه ارزیابی

دسته بندی ISC	Q	رتبه وزارت	عنوان نشریه
لیست اولیه	N/A	بین المللی	Analytical and Bioanalytical Chemistry Research
0	N/A	ج	Crop Breeding Journal
لیست انتظار	Q1	الف	International Journal of Industrial Engineering and Productional Research
لیست انتظار	Q1	ب	International Journal of Transportation Engineering
هسته	Q2	ب	Iranian Journal of Materials Forming
هسته	Q3	بین المللی	Iranian Journal of Science and Technology -Transaction of Civil Engineering
لیست اولیه	Q3	ب	Journal of Advanced Materials and Processing
0	0	ب	Journal of Computer and Knowledge Engineering
لیست اولیه	Q3	بین المللی	Journal of Crop Protection
لیست اولیه	Q3	ب	Journal of Hydraulic Structures
هسته	Q1	بین المللی	Journal of Industrial Engineering International
هسته	Q1	ب	Journal of Insect Biodiversity and Systematics
لیست اولیه	Q2	ب	Journal of Livestock Science and Technology
لیست اولیه	N/A	ج	Journal of Oil, Gas and Petrochemical Technology
لیست اولیه	Q2	الف	journal of renewable energy and environment
لیست اولیه	Q3	ب	Journal of Wildlife and Biodiversity
لیست اولیه	Q2	ب	Language Horizons
0	0	ب	Organic Chemistry Research
هسته	Q2	بین المللی	Progress in Color, Colorants and Coatings
لیست اولیه	Q4	الف	The Iranian Journal of Botany
لیست انتظار	N/A	ب	Transport Phenomena in Nano and Micro Scales
لیست اولیه	Q2	ب	Wavelets and Linear Algebra
هسته	Q4	ب	ادبیات تطبیقی
هسته	N/A	ب	اقتصاد فضا و توسعه روستایی
لیست اولیه	Q4	ب	اندیشه آماذ
هسته	Q4	ب	اندیشه دینی
لیست اولیه	Q2	ب	آموزش و توسعه منابع انسانی
لیست اولیه	Q4	ب	آموزه های تربیتی در قرآن و حدیث
هسته	Q3	ب	بلورشناسی و کانی شناسی ایران
هسته	Q1	الف	به زراعی کشاورزی
لیست اولیه	Q2	ب	بوم شناسی جنگل های ایران
لیست اولیه	N/A	ج	پژوهش در طب ورزشی و فناوری
هسته	Q1	بین المللی	پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات
لیست اولیه	Q2, Q3	الف	پژوهش نامه علم سنجی
هسته	Q4	ب	پژوهش های بذر ایران
لیست اولیه	0	ج	پژوهش های پنبه ایران
لیست اولیه	0	ب	پژوهش های حقوقی
لیست اولیه	Q2	ب	پژوهش های خاک

دسته بندی ISC	Q	رتبه وزارت	عنوان نشریه
لیست اولیه	Q2	ب	پژوهش های راهبردی سیاست
هسته	N/A	ب	پژوهش های رشد و توسعه پایدار
لیست اولیه	N/A	ب	پژوهش های ریاضی
هسته	Q2, Q3	الف	پژوهش های زبان شناسی
لیست اولیه	Q1	ب	پژوهش های ژنتیک گیاهی
هسته	Q3	الف	پژوهش های علوم و صنایع غذایی ایران
لیست اولیه	Q2	ب	پژوهش های گیاهی
لیست اولیه	Q3	ج	پژوهش های محیط زیست
لیست انتظار	Q1	ب	پژوهش های معماری اسلامی
لیست اولیه	Q4	ج	پژوهش های نوین در ریاضی (علوم پایه سابق)
هسته	Q2	ب	پژوهشنامه اصلاح گیاهان زراعی
لیست اولیه	Q2	ب	پژوهشنامه قرآن و حدیث
هسته	Q3	ب	پژوهشنامه مدیریت اجرایی
لیست اولیه	N/A	ب	پژوهش های آموزش و یادگیری
لیست اولیه	Q2, Q3, Q4	ب	تازه های علوم شناختی
هسته	Q2	ب	تحقیقات بازاریابی نوین
لیست اولیه	Q3	ب	تحقیقات حسابداری و حسابرسی
لیست اولیه	Q3	ب	تحقیقات حمایت و حفاظت جنگلها و مراتع ایران
لیست اولیه	Q4	ب	تحقیقات سامانه ها و مکانیزاسیون کشاورزی
هسته	Q1	ب	تحقیقات مدل سازی اقتصادی
لیست اولیه	Q1	ب	تحلیل فضایی مخاطرات محیطی
لیست اولیه	Q2, Q3	الف	تصمیم گیری و تحقیق در عملیات
لیست اولیه	Q4	ب	تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)
لیست اولیه	N/A	ب	توسعه مدیریت منابع انسانی و پشتیبانی
لیست اولیه	Q3	ج	جغرافیا
هسته	Q2, Q3	ب	جغرافیا و آمایش شهری منطقه ای
لیست اولیه	Q1, Q2	ب	جغرافیا و پایداری محیط
لیست اولیه	Q2	ب	جغرافیای اجتماعی شهری
هسته	Q4	ب	چغندر قند
لیست انتظار	Q1, Q2	ب	حفاظت منابع آب و خاک
لیست اولیه	Q1	ب	حسابداری ارزشی و رفتاری
هسته	Q2	ب	حقوقی بین المللی
هسته	Q3	ب	دامپزشکی ایران
لیست انتظار	Q1	ب	راهبرد مدیریت مالی
لیست اولیه	Q1, Q2	ب	راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی
لیست اولیه	Q1	ب	رسوب شناسی کاربردی
لیست انتظار	Q1	ب	روانشناسی تحولی
-	-	-	ریاضیات صنعتی
لیست انتظار	Q1, Q3	ب	زبان شناسی و گویش های خراسان

دسته بندی ISC	Q	رتبه وزارت	عنوان نشریه
لیست اولیه	Q4	ب	زیست شناسی جانوری
لیست اولیه	Q4	ب	زیست شناسی کاربردی
هسته	Q3	الف	زیست شناسی میکروارگانیزم ها
هسته	Q1	بین المللی	ژئوپلیتیک
هسته	Q3	ب	ژئوفیزیک ایران
لیست اولیه	N/A	ب	ژئومکانیک نفت
لیست اولیه	Q3, Q4	ب	سوخت و احتراق
لیست اولیه	Q2	ب	صوت و ارتعاش
لیست اولیه	Q3, Q4	الف	علوم آماری ایران
هسته	Q4	ب	علوم باغبانی
هسته	Q3	ب	علوم زراعی ایران
لیست انتظار	Q2	ب	علوم و تکنولوژی محیط زیست
لیست انتظار	Q3, Q4	ب	علوم و صنایع غذایی ایران
هسته	Q3	ب	علوم و فناوری کامپوزیت
هسته	Q2	الف	علوم و فناوری رنگ
لیست اولیه	Q2, Q4	ب	فقه و حقوق خانواده
لیست انتظار	Q1, Q2	الف	فناوری های جدید در صنعت غذا
لیست انتظار	Q2, Q4	ب	فنون ادبی
لیست اولیه	N/A	ب	کاوش های جغرافیایی مناطق بیابانی
لیست اولیه	Q3	ب	ماشین بینایی و پردازش تصویر
هسته	Q1	الف	مخاطرات محیط طبیعی
لیست اولیه	Q3	ب	مدلسازی اقتصاد سنجی
لیست اولیه	Q4	ب	مدیریت و توسعه ورزش
هسته	Q2	ب	مسائل اجتماعی ایران
هسته	Q1	ب	مطالعات ادبیات کودک
هسته	Q2	ب	مطالعات رفتار سازمانی
هسته	N/A	ب	مطالعات روان شناختی
لیست اولیه	Q2	ج	مطالعات ساختار و کارکرد شهری
لیست اولیه	0	ب	مطالعات قرائت قرآن
هسته	N/A	ب	مطالعات کاربردی علوم زیستی در ورزش
0	0	ب	مطالعات محیطی هفت حصار
لیست اولیه	Q2	ب	مطالعات مدیریت کسب و کار هوشمند
لیست اولیه	Q2	ب	مطالعات منابع انسانی
لیست اولیه	Q4	ب	معماری و شهر سازی پایدار
لیست اولیه	Q2, Q3	الف	منظر
لیست اولیه	Q2	ب	مهندسی اکوسیستم بیابان
لیست انتظار	Q2	ب	مهندسی برق و الکترونیک ایران
لیست اولیه	Q3, Q4	ب	مهندسی برق و مهندسی کامپیوتر ایران
لیست اولیه	Q3	ب	مهندسی معدن
لیست اولیه	0	ب	مهندسی مکانیک ایران

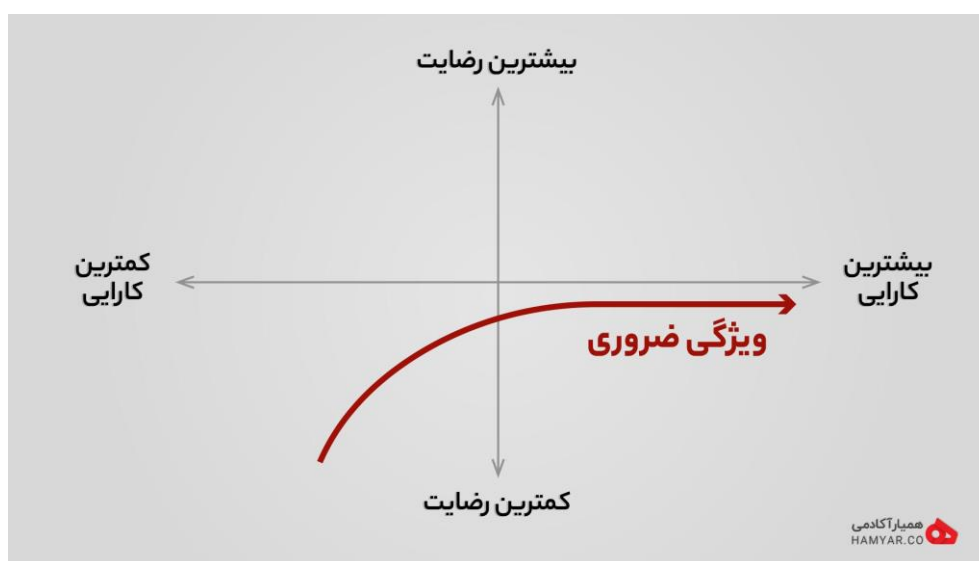
دسته بندی ISC	Q	رتبه وزارت	عنوان نشریه
لیست اولیه	Q4	ب	مواد و فناوریهای پیشرفته
هسته	Q4	ب	نامه انجمن حشره شناسی ایران
لیست اولیه	0	ب	نگارینه (هنر اسلامی)
هسته	0	الف	هوش محاسباتی در مهندسی برق
لیست اولیه	Q2, Q3	ب	هیدروفیزیک
لیست انتظار	Q2	ب	یافته های نوین زمین شناسی کاربردی

در گام نخست معیارها جدای از وزن دهی کمیسیون نشریات معتبر بر اساس نظرات ۱۲۳ سردبیر و مدیر مسئول امتیازدهی شدند. از روش های مطرح در عملکرد کیفیتی و مشخص کردن ضریب اهمیت خواسته های کاربر به کارگیری مدل کانو است. نوراکی کانو پژوهشگر و مشاور ژاپنی و همکاران او ویژگی هایی را که موجب رضایت کاربرها به خصوص کاربرهای بالقوه می شوند، مورد بررسی قرار دادند (Kano, Noriaki, Nobuhiko Seraku, Fumio Takahashi & Shinichi Tsuji, 1984). ایده آنان با عنوان مدل کانو شناخته شده است. این ایده بر پایه پنج طبقه است که نیازها و ارزش های کاربر در یکی از پنج طبقه قرار می گیرند (Madzík, Budaj, Mikuláš, & Zimon, 2019):

- نیازهای (الزامات) اساسی [M] (Basic Needs) / ضروری (Must-Be)
- نیازهای (الزامات) عملکردی [O] (One-Dimensional or Performance Needs)
- نیازهای (الزامات) جذاب [A] (Attractive Needs) / انگیزشی (Excitement Needs)
- نیازهای (الزامات) بی اثر [I] (Indifferent Needs)
- نیازهای (الزامات) معکوس [R] (Revers Needs)

نیازهای (الزامات) اساسی / ضروری (M)

نیازها یا ویژگی‌هایی است که توسط کاربر بیان نشده اند اما الزاماً باید وجود داشته باشند. نبود آنها از نظر کاربر یک نقص است و عدم رضایت وی را در پی خواهد داشت و در مقابل، وجود ویژگی ضروری تأثیری در رضایت کاربر ندارد، فقط از نارضایتی جلوگیری می‌کند. چون وجود آن را یک امر بدیهی می‌داند. بنابراین، به عنوان ویژگی‌ها یا انتظارات اولیه هستند. این تعریف در خصوص شاخص‌ها یا ویژگی‌های اساسی / ضروری برای ارزیابی نثریات صادق است. یک محصول مانند نشریه اگر این نیاز یا ویژگی را کمتر داشته باشد، کارایی آن کاهش می‌یابد (شکل ۱) (همیار آکادمی، ۱۴۰۰).

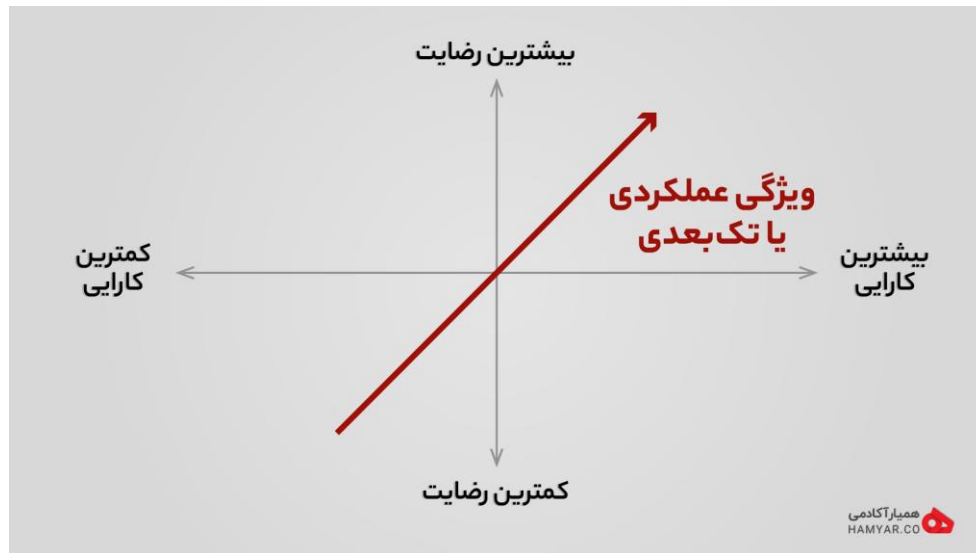

شکل ۱: نمودار رابطه نیازهای اساسی و کارایی (منبع: <https://hamyar.co/kano-model/>)

نیازهای (الزامات) عملکردی (O)

نیازهای یا ویژگی‌های عملکردی رضایت را به صورت خطی افزایش می‌دهد و معمولاً به صراحت توسط کاربر بیان می‌شود. این نیازها از "نوع استاندارد" هستند که کاربر می‌تواند آنها را حتی قبل از استفاده از محصول یا خدمات تعریف کند (Madzík, Budaj, Mikuláš & Zimon, 2019). هر قدر نیاز عملکردی بیشتر فراهم شود، رضایت بیشتری از خدمات حاصل شده ایجاد می‌شود. در نتیجه بین کارآمدی خدمات و رضایت یک رابطه مستقیم وجود دارد. بدیهی است هر چه ویژگی‌های عملکردی افزایش یابد، رضایت کاربر بیشتر فراهم

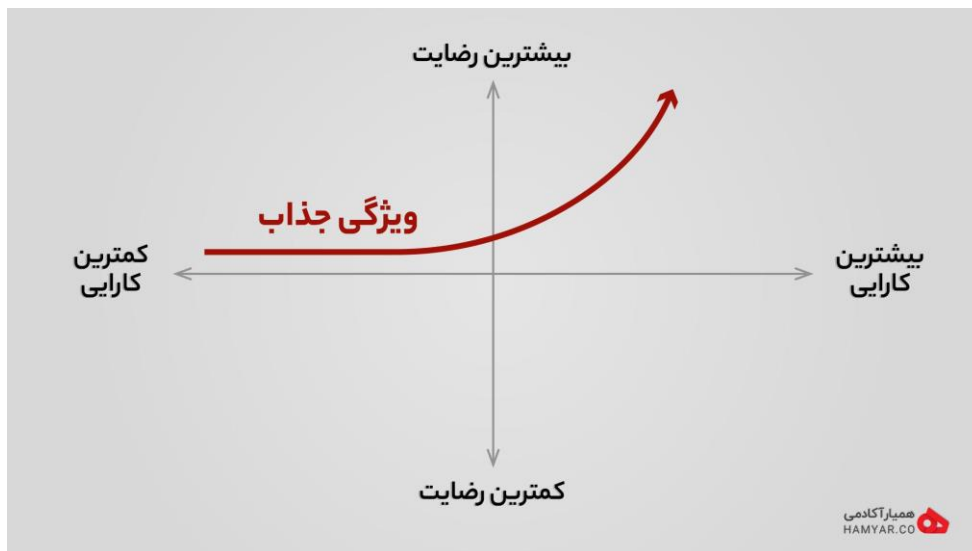
می‌شود (همیار آکادمی، ۱۴۰۰) (شکل ۲). در صورت مشخص شدن برتری بعضی شاخص‌های ارزیابی، رضایت سردبیران و مدیران مسئول نشریات براین اساس افزایش می‌یابد.

شکل ۲: رابطه نیازهای عملکردی و رضایت کاربر (منبع: <https://hamyar.co/kano-model/>)

نیازهای (الزامات) جذاب (A)

نیازهای یا ویژگی‌های جذاب با عنوان نیازهای انگیزشی نیز شناخته شده هستند. این نوع نیازها از طرف کاربرها مطالبه نمی‌شوند (طباطبایی‌نسب و ابراهیم‌پور، ۱۳۹۳). به لحاظ اینکه این نیازها مورد انتظار آنها نیستند، برآورده کردن آنها کاربران (ذینفعان نشریات اعم از گروه دبیران و مخاطبان) را شگفت زده می‌کند. در واقع عملکرد محصول (نشریه) را بالا می‌برد که رضایت بیشتر کاربر را در پی دارد (شکل ۳). تأمین نیازهای جذاب ضمن نشان دادن تفاوت نسبت به رقبا، عدم ارائه آنها عدم رضایت کاربر را به همراه ندارد؛ زیرا عدم ارائه آن توقعی ایجاد نمی‌کند.

شکل ۳: رابطه نیازهای جذاب و رضایت کاربر (منبع: <https://hamyar.co/kano-model/>)

نیازهای (الزامات) بی اثر (۱)

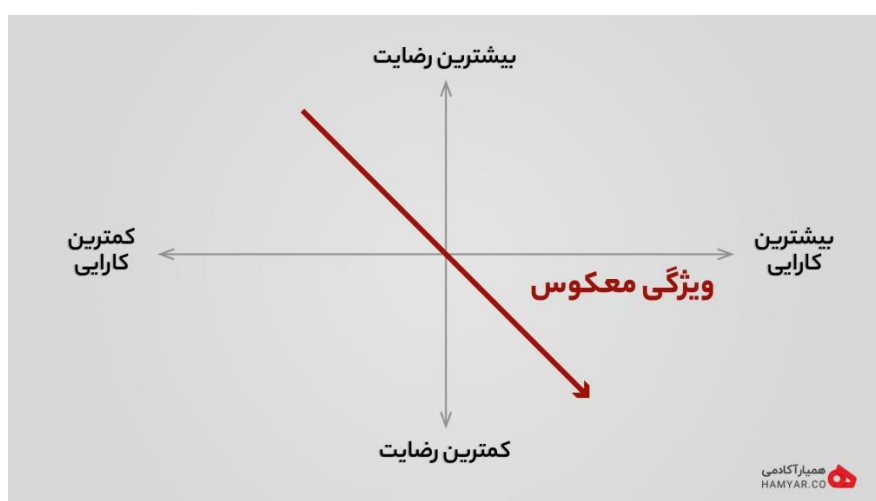
نیازهای یا ویژگی‌های بی‌اثر تأثیری در رضایت و عدم رضایت ندارند حتی اگر موجب بالا رفتن کارایی شود. با این وجود با دانستن اینکه کدام نیاز (ویژگی) برای کاربر اهمیت ندارد، سعی می‌شود این نیاز در ارزیابی کیفیت دخالت داده نشود. به طور طبیعی، ویژگی‌هایی نیز وجود دارند که نسبت به آنها بی‌تفاوت هستیم. مواردی که وجود (یا عدم وجود) آنها در واکنش ما به محصول تفاوت خاصی ایجاد نمی‌کنند. این ویژگی‌ها در وسط بُعد رضایت (جایی که محور افقی آن را قطع می‌کند) قرار می‌گیرند (شکل ۴). این بدان معنی است که مهم نیست چقدر تلاش می‌کنیم، کاربران اهمیتی نمی‌دهند. بنابراین، واقعاً باید از کار روی این موارد اجتناب کرد، زیرا بالا و پایین شدن کارایی در میزان رضایت کاربر هیچ تفاوتی ایجاد نمی‌کند (همیار آکادمی، ۱۴۰۰).

شکل ۴: رابطه بین نیاز بی اثر و رضایت کاربر (منبع: <https://hamyar.co/kano-model/>)

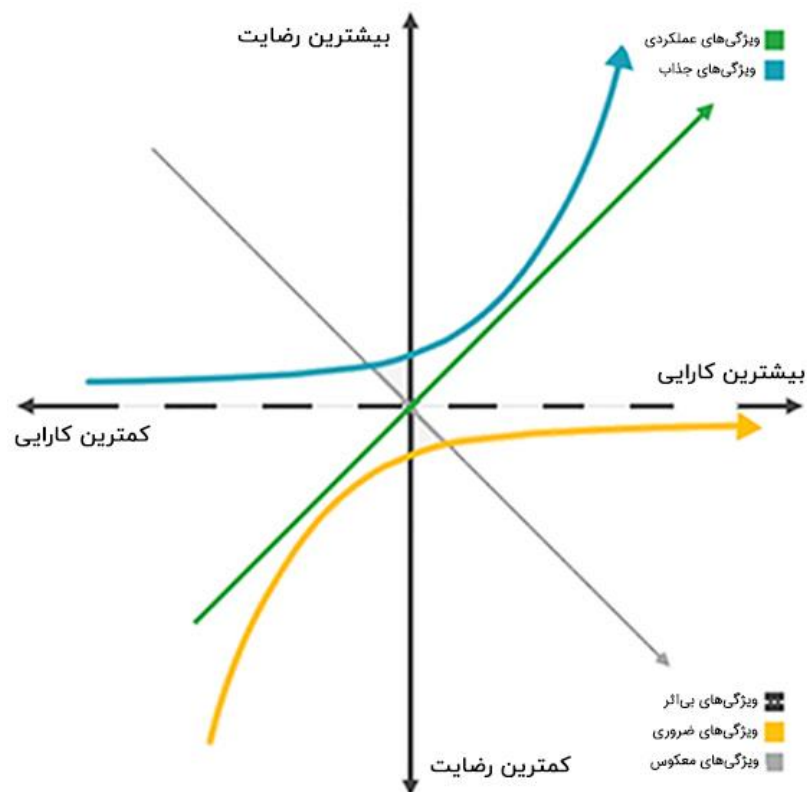
نیازهای (الزامات) معکوس (R)

نیازها یا ویژگی‌های معکوس نقطه مقابل نیازهای عملکردی است و وجود بیشتر آنها نارضایتی بیشتری در کاربر ایجاد می‌کند. مطابق شکل ۵ تأثیر منفی بر رضایت کاربر دارد (همیار آکادمی، ۱۴۰۰). عدم وجود این ویژگی، پذیرش محصول از طرف کاربر را زیاد می‌کند (Latta, 2019). ویژگی‌های معکوس از این خصوصیت برخوردارند که برای تولید کننده هزینه زیاد دارند ولی نزد کاربر ارزش چندانی ندارند.

شکل ۵: رابطه بین نیازهای معکوس و رضایت کاربر (منبع: <https://hamyar.co/kano-model/>)

در مدل کانو (مدل سنتی) و کانو فازی از پرسشنامه برای تعیین خواسته‌های آزمودنی‌ها استفاده می‌شود. در پرسشنامه سنتی کانو پاسخ‌دهندگان از میان گزینه‌های موجود، مجاز به انتخاب یک گزینه هستند. به این دلیل یک عدم اطمینان در پاسخگویی که نشان از خواسته دقیق آزمودنی‌ها در خصوص ویژگی‌های مورد بررسی باشد، وجود دارد. در مقابل پرسشنامه کانو فازی این امکان را فراهم می‌کند که پاسخ‌دهنده انتخاب بیش از یک گزینه را داشته باشد. از این رو، پاسخ‌ها واقعی‌تر و منطقی‌تر هستند (میرشکار، ۱۳۹۴). زمانی که شکل ۶ را به ارزیابی نشریات اطلاق می‌کنیم، محور عمودی رضایت سردبیران و مدیران مسئول را نشان می‌دهد که از رضایت کامل تا نارضایتی کامل است. محور افقی کارایی ویژگی‌ها را نشان می‌دهد که کمترین کارایی در سمت چپ نمودار شروع می‌شود و تا بیشترین کارایی ادامه دارد.

شکل ۶: مدل کانو بر پایه پنج دسته ویژگی

منبع: <https://www.novin.com/blog/what-is-kano-model>

برای انتخاب ملاک‌ها همان‌طور که قبلاً اشاره شد بر اساس مدل کانو سه مرحله در نظر گرفته شد. هدف انتخاب آن دسته از معیارها است که انتظارات سردبیران و مدیران مسئول را در ارزیابی نشریات تأمین می‌-

کنند. از آنجا که این ویژگی‌های ضروری تأمین کننده انتظارات سردبیران و مدیران مسئول هستند در جدول ۱ وزن و اهمیت ملاک‌ها و رتبه‌بندی در مرحله اول مشخص شدند.

جدول ۱: وزن اهمیت معیارها و رتبه بندی در مرحله ۱

وزن	رتبه	پرسش‌ها
0.29	38	Q1
0.24	51	Q2
0.74	1	Q3
0.28	41	Q4
0.30	36	Q5
0.30	37	Q6
0.33	26	Q7
0.29	39	Q8
0.35	19	Q9
0.39	7	Q10
0.28	42	Q11
0.39	6	Q12
0.36	14	Q13
0.37	10	Q14
0.34	24	Q15
0.34	21	Q16
0.38	9	Q17
0.35	18	Q18
0.36	15	Q19
0.44	2	Q20
0.36	13	Q21
0.36	12	Q22
0.32	27	Q23
0.23	53	Q24
0.22	54	Q25
0.32	31	Q26
0.34	23	Q27
0.34	22	Q28
0.26	46	Q29
0.35	20	Q30
0.36	16	Q31

0.40	4	Q۳۲
0.26	47	Q۳۳
0.18	55	Q۳۴
0.35	17	Q۳۵
0.28	40	Q۳۶
0.38	8	Q۳۷
0.43	3	Q۳۸
0.24	50	Q۳۹
0.31	35	Q۴۰
0.31	33	Q۴۱
0.27	44	Q۴۲
0.33	25	Q۴۳
0.32	29	Q۴۴
0.32	29	Q۴۵
0.23	52	Q۴۶
0.26	48	Q۴۷
0.40	5	Q۴۸
0.32	28	Q۴۹
0.37	11	Q۵۰
0.31	33	Q۵۱
0.27	44	Q۵۲
0.31	32	Q۵۳
0.27	43	Q۵۳
0.25	49	Q۵۵

سپس در مرحله رتبه‌بندی (مرحله دوم) ویژگی‌های جذاب همراه با بیشترین و کمترین وزن تعیین گردیدند

(جدول ۲)

جدول شماره ۲: وزن اهمیت معیارها و رتبه بندی در مرحله ۲

وزن	رتبه	پرسش
0.23	9	Q۱
0.21	13	Q۲
0.32	4	Q۳
0.21	16	Q۴
0.19	30	Q۵

0.20	23	Q۶
0.19	28	Q۷
0.18	39	Q۸
0.19	29	Q۹
0.21	10	Q۱۰
0.21	12	Q۱۱
0.20	25	Q۱۲
0.19	32	Q۱۳
0.21	17	Q۱۴
0.20	22	Q۱۵
0.21	11	Q۱۶
0.19	31	Q۱۷
0.18	40	Q۱۸
0.21	15	Q۱۹
0.19	34	Q۲۰
0.21	14	Q۲۱
0.19	33	Q۲۲
0.18	41	Q۲۳
0.15	51	Q۲۴
0.15	49	Q۲۵
0.20	24	Q۲۶
0.20	19	Q۲۷
0.20	20	Q۲۸
0.20	20	Q۲۹
0.45	2	Q۳۰
0.18	38	Q۳۱
0.17	43	Q۳۲
0.15	50	Q۳۳
0.12	54	Q۳۴
0.44	3	Q۳۵
0.20	27	Q۳۶
0.17	46	Q۳۷
0.19	35	Q۳۸
0.23	8	Q۳۹
0.47	1	Q۴۰
0.14	52	Q۴۱
0.17	47	Q۴۲
0.20	18	Q۴۳

0.17	44	Q۴۴
0.17	44	Q۴۵
0.17	42	Q۴۶
0.11	55	Q۴۷
0.19	36	Q۴۸
0.19	37	Q۴۹
0.20	26	Q۵۰
0.14	52	Q۵۱
0.17	47	Q۵۲
0.24	5	Q۵۳
0.23	6	Q۵۴
0.23	7	Q۵۵

اما در فرایند تصمیم‌گیری‌ها در داده‌های زبانی ابهام وجود دارد؛ زیرا قضاوت‌های ذهنی پاسخ‌دهندگان با زبان طبیعی بیان شده و آن کلمات یا عبارات به عنوان ارزش پذیرفته می‌شوند. به بیان دیگر ارزش‌ها را به طور دقیق نمی‌توان شناسایی کرد (دهقانی‌فیل‌آبادی و حسامیان، ۱۳۹۸). برای رفع ابهام عدم قطعیت در قضاوت انسانی (Ghorbani et al., 2013) در اینجا سردبیران و مدیران مسئول نشریات) از پرسشنامه کانونی فاز ۱ استفاده شد. در مرحله دوم بر اساس وزن محاسبه شده برای هر ملاک توسط داده‌های زبانی (جدول ۲)، روش تاپسیس فازی به کار گرفته شد. تا ملاک‌های بالقوه مشخص شوند. در نتیجه در مرحله غربالگری (جدول ۳) ملاک‌های بالقوه برای ارزیابی بیشتر، انتخاب شدند.

جدول شماره ۳: وزن اهمیت معیارها در مرحله غربالگری به روش تاپسیس فازی

وزن نهایی	مرحله ۱			
13.54%	4.09%	0.7353	Q۳	۱
8.14%	2.46%	0.4421	Q۲۰	۲
8.00%	2.41%	0.4345	Q۳۸	۳
7.38%	2.23%	0.4009	Q۳۲	۴
7.35%	2.22%	0.3993	Q۴۸	۵
7.25%	2.19%	0.3938	Q۱۲	۶
7.23%	2.18%	0.3927	Q۱۰	۷
7.08%	2.14%	0.3845	Q۳۷	۸
6.99%	2.11%	0.3799	Q۱۷	۹

6.89%	2.08%	0.3741	Q14	10
6.80%	2.05%	0.3693	Q50	11
6.69%	2.02%	0.3633	Q22	12
6.67%	2.01%	0.3621	Q21	13
6.57%	1.98%	0.3567	Q13	14
6.56%	1.98%	0.3565	Q19	15
6.55%	1.98%	0.3560	Q31	16
6.50%	1.96%	0.3532	Q35	17
6.45%	1.95%	0.3505	Q18	18
6.37%	1.92%	0.3461	Q9	19
6.36%	1.92%	0.3452	Q30	20
6.33%	1.91%	0.3441	Q16	21
6.33%	1.91%	0.3439	Q28	22
6.31%	1.91%	0.3429	Q27	23
6.20%	1.87%	0.3368	Q15	24
6.17%	1.86%	0.3350	Q43	25
6.10%	1.84%	0.3316	Q7	26
5.95%	1.80%	0.3232	Q23	27
5.92%	1.79%	0.3215	Q49	28
5.89%	1.78%	0.3198	Q44	29
5.89%	1.78%	0.3198	Q45	30
5.82%	1.76%	0.3164	Q26	31
5.75%	1.73%	0.3121	Q53	32
5.72%	1.73%	0.3106	Q41	33
5.72%	1.73%	0.3106	Q51	34
5.71%	1.72%	0.3099	Q40	35
5.52%	1.67%	0.2997	Q5	36
5.49%	1.66%	0.2982	Q6	37
5.43%	1.64%	0.2950	Q1	38
5.35%	1.62%	0.2908	Q8	39
5.20%	1.57%	0.2824	Q36	40
5.19%	1.57%	0.2822	Q4	41
5.09%	1.54%	0.2764	Q11	42
5.02%	1.52%	0.2729	Q54	43
4.94%	1.49%	0.2684	Q42	44
4.94%	1.49%	0.2684	Q52	45
4.88%	1.47%	0.2649	Q29	46
4.82%	1.45%	0.2619	Q33	47
4.77%	1.44%	0.2593	Q47	48
4.53%	1.37%	0.2463	Q55	49
4.48%	1.35%	0.2434	Q39	50

4.45%	1.34%	0.2419	Q۲	۵۱
4.31%	1.30%	0.2344	Q۴۶	۵۲
4.25%	1.28%	0.2310	Q۲۴	۵۳
4.11%	1.24%	0.2232	Q۲۵	۵۴
3.35%	1.01%	0.1819	Q۳۴	۵۵

در مرحله سوم (نهایی) یعنی مرحله رتبه‌بندی (جدول ۴)، با استفاده از رویکرد مرحله دوم ملاک‌های انتخاب شده بار دیگر رتبه‌بندی شدند. تفاوت بین مرحله غربالگری و مرحله رتبه‌بندی به روش تاپسیس فازی، اهمیت وزن ملاک‌های محاسبه شده در هر مرحله به واسطه ماهیت و هدف هر مرحله است (همان).

جدول شماره ۴: وزن اهمیت معیارها در مرحله رتبه‌بندی به روش تاپسیس فازی

وزن نهایی	مرحله ۲			
13.43%	4.13%	0.4667	Q۴۰	۱
12.95%	3.98%	0.4500	Q۳۰	۲
12.78%	3.93%	0.4443	Q۳۵	۳
9.28%	2.85%	0.3225	Q۳	۴
6.87%	2.11%	0.2387	Q۵۳	۵
6.76%	2.08%	0.2348	Q۵۴	۶
6.73%	2.07%	0.2339	Q۵۵	۷
6.51%	2.00%	0.2261	Q۳۹	۸
6.49%	1.99%	0.2254	Q۱	۹
6.10%	1.88%	0.2122	Q۱۰	۱۰
6.10%	1.88%	0.2122	Q۱۶	۱۱
6.01%	1.85%	0.2090	Q۱۱	۱۲
5.97%	1.84%	0.2077	Q۲	۱۳
5.95%	1.83%	0.2069	Q۲۱	۱۴
5.95%	1.83%	0.2069	Q۱۹	۱۵
5.93%	1.82%	0.2060	Q۴	۱۶
5.92%	1.82%	0.2056	Q۱۴	۱۷
5.88%	1.81%	0.2042	Q۴۳	۱۸
5.75%	1.77%	0.2000	Q۲۷	۱۹
5.75%	1.77%	0.1999	Q۲۸	۲۰
5.75%	1.77%	0.1999	Q۲۹	۲۱
5.74%	1.77%	0.1996	Q۱۵	۲۲
5.74%	1.77%	0.1995	Q۶	۲۳
5.74%	1.77%	0.1994	Q۲۶	۲۴
5.72%	1.76%	0.1988	Q۱۲	۲۵

5.63%	1.73%	0.1956	Q۵۰	۲۶
5.63%	1.73%	0.1956	Q۳۶	۲۷
5.58%	1.72%	0.1941	Q۷	۲۸
5.58%	1.72%	0.1940	Q۹	۲۹
5.57%	1.71%	0.1937	Q۵	۳۰
5.54%	1.71%	0.1927	Q۱۷	۳۱
5.45%	1.68%	0.1894	Q۱۳	۳۲
5.43%	1.67%	0.1888	Q۲۲	۳۳
5.43%	1.67%	0.1886	Q۲۰	۳۴
5.42%	1.67%	0.1883	Q۳۸	۳۵
5.41%	1.66%	0.1881	Q۴۸	۳۶
5.36%	1.65%	0.1864	Q۴۹	۳۷
5.32%	1.64%	0.1849	Q۳۱	۳۸
5.28%	1.63%	0.1836	Q۸	۳۹
5.21%	1.60%	0.1811	Q۱۸	۴۰
5.09%	1.57%	0.1769	Q۲۳	۴۱
5.03%	1.55%	0.1747	Q۴۶	۴۲
5.01%	1.54%	0.1742	Q۳۲	۴۳
4.95%	1.52%	0.1719	Q۴۴	۴۴
4.95%	1.52%	0.1719	Q۴۵	۴۵
4.87%	1.50%	0.1691	Q۳۷	۴۶
4.83%	1.48%	0.1678	Q۴۲	۴۷
4.83%	1.48%	0.1678	Q۵۲	۴۸
4.44%	1.37%	0.1543	Q۲۵	۴۹
4.28%	1.32%	0.1488	Q۳۳	۵۰
4.26%	1.31%	0.1481	Q۲۴	۵۱
4.16%	1.28%	0.1447	Q۴۱	۵۲
4.16%	1.28%	0.1447	Q۵۱	۵۳
3.39%	1.04%	0.1178	Q۳۴	۵۴
3.24%	1.00%	0.1126	Q۴۷	۵۵

یافته‌ها

تحلیل پرسشنامه کانو مطابق جدول ماتریس ارزیابی (جدول ۵) عمل شد. در هر ستون از بین پاسخ‌های مربوط به هر ویژگی، آن ستونی که بیشترین امتیاز را دارد انتخاب می‌شود. در جدول ارزیابی کانو دو بخش هر سؤال به یک پاسخ تبدیل شده است تا بتوان آن را به ماتریس نتایج منتقل نمود. پاسخ‌های موجود در

جدول کانو در شش طبقه دسته‌بندی شده‌اند (Kano et al, 1984; Dominici, Palumbo & Basile, 2015).

جدول ۵: ماتریس ارزیابی کانو

غیر عملکردی					عامل ارزیابی کیفیت نشریات	عملکردی	
۵	۴	۳	۲	۱			
ترجیح می‌دهم این ویژگی نباشد	می‌توانم با این ویژگی کنار بیایم	برای من فرقی نمی‌کند	این ویژگی باید باشد	این ویژگی را می‌پسندم	۱		
O	A	A	A	Q	این ویژگی باید باشد		۲
M	I	I	I	R	برای من فرقی نمی‌کند		۳
M	I	I	I	R	می‌توانم با این ویژگی کنار بیایم		۴
Q	R	R	R	R	ترجیح می‌دهم این ویژگی نباشد		۵

O = عملکردی A = انگیزشی Q = قابل تردید I = بی تفاوت R = معکوس M = اساسی الزامی، ضروری

طبقه M بیانگر ویژگی‌های الزامی، طبقه O بیانگر ویژگی‌های عملکردی یا یک بعدی و طبقه A نیز به ویژگی‌های جذاب مربوط است. طبقه Q نشان از این دارد که پاسخ دهنده به درستی سؤال را درک نکرده و یا اطلاعات موجود در سؤال ناقص باشد یا نسبت به این معیار تردید وجود داشته باشد. طبقه R ایجاد می‌شود که شکل مثبت و منفی در پرسشنامه از نظر پرسش‌کننده بر عکس باشد و پاسخ‌دهنده نظری مخالف نظر طراح پرسشنامه داشته باشد. (علی‌مردی، ۱۳۹۸).

پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و داده‌ها، به دنبال روش‌های اصلی توصیف شده توسط کانو و همکاران (۱۹۸۴)، تفسیر و ارزیابی نتایج صورت گرفت. پس از مشخص شدن شش طبقه، محاسبه وزن هر ویژگی برای ۵۵ ملاک مشخص شد که میزان رضایت کاربران را تعیین می‌کند و یا تنها موجب جلوگیری از

نارضایتی آنان می‌شود. به عبارتی رضایت و عدم رضایت را از بودن یا نبودن ویژگی نشان می‌دهد (ابراهیم-زاده، یاری، یاری، ۱۳۹۲). نتایج بر اساس وزن ویژگی‌های کیفی در جدول ۲ است.

عوامل مؤثر بر رضایت سردبیران و مدیران مسئول نشریات از ملاک‌های ارزیابی در پنج گروه الزامات ضروری (اساسی) M، عملکردی O، انگیزشی A، بی‌اثر I و معکوس R موجود در مدل کانو طبقه‌بندی شده‌اند. نظر به اینکه در مدل کانو هر طبقه با توجه به میزان رضایت و عدم رضایت تفاوت دارند، هر کدام از عوامل و ملاک‌های آنها به شرح زیر توضیح داده می‌شوند. در این پژوهش بر اساس روش تصمیم‌گیری فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) ویژگی‌ها صرفاً در دو طبقه اساسی (M) و عملکردی (O) قرار دارند (جدول ۱۴). کمیسیون نشریات معتبر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات شش معیار کلی را مورد نظر دارد (جدول ۶) که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است.

جدول ۶: معیارهای کلی ارزیابی نشریات علمی

ردیف	عوامل کلی ارزیابی نشریات علمی
۱	انتشار به موقع و ضوابط آئین‌نامه نشریات
۲	داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه
۳	رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۴	رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۵	وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی
۶	به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی

عامل اول: انتشار به موقع و ضوابط آئین‌نامه نشریات

این عامل در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات وزارت عتف دارای چهار ملاک است که در قالب پرسش‌های ۱ تا ۴ در پرسشنامه مشخص گردیده است ($Q_4 - Q_1$). بررسی‌ها مشخص کرد ملاک‌های این عامل در طبقه الزامات عملکردی قرار دارند. در این رابطه یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد (جدول ۶) هر چهار ملاک یعنی "انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار)"، "صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن"، "مرتبه علمی سردبیر" و "تعداد اعضاء گروه دبیران از افراد شاخص علمی موسسه/کشورهای مختلف" در طبقه الزامات عملکردی (O) دارای امتیاز بالا هستند.

بنابراین، سردبیران و مدیران مسئول انتظار هرچه بهتر این ملاک‌ها را دارند. زیرا ویژگی عملکردی رابطه مستقیم با کارآمدی دارد. برآورده شدن کامل و مناسب آنها رضایت سردبیران و مدیران مسئول و استفاده-کنندگان از نشریه را در پی دارد. جدول ۱۳ نشان می‌دهد اولویت آنان به ترتیب انتشار به‌موقع (امتیاز ۳۸)، مرتبه علمی سردبیر (امتیاز ۳۲)، تعدا اعضای گروه دبیران و تنوع جغرافیایی آنان (امتیاز ۳۱)، همکاری با انجمن‌های علمی (امتیاز ۲۶) است. وزن اهمیت این ملاک‌ها در مرحله رتبه‌بندی به روش تاپسیس فازی تغییر کرد. در مقایسه رتبه‌بندی ملاک‌های واجد شرایط (جدول ۱۵) ملاک مرتبه علمی استاد سردبیر از رتبه یک در مرحله غربالگری به رتبه چهار در مرحله رتبه‌بندی تنزل پیدا کرده است. در مقابل سه ملاک دیگر افزایش رتبه در مرحله رتبه‌بندی داشته‌اند. به‌گونه‌ای که در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط انتشار به‌موقع نشریه، صاحب امتیازی یا همکاری با انجمن و حضور افراد شاخص علمی مؤسسه یا کشوری در گروه دبیران به ترتیب رتبه‌های ۹ (Q۱)، ۱۳ (Q۲) و ۱۶ (Q۴) از نظر سردبیران و مدیران مسئول داشته‌اند (جدول‌های ۱۵ و ۱۶). در جدول ۷ با توجه به نتایج جدول ۱۶ وضعیت رتبه درون گروهی (عامل اول) مشخص شده است.

جدول ۷: رتبه درون گروهی عامل انتشار به‌موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات

ردیف	ملاک‌ها	رتبه مرحله رتبه بندی	رتبه مرحله رتبه بندی درون گروهی
۱	انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار)	۹	۱
۲	صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن	۱۳	۲
۳	تعداد اعضای گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف	۱۶	۳

عامل دوم: داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه

این عامل دارای ۲۰ ملاک است که پرسش‌های ۵ تا ۲۴ پرسشنامه را شامل می‌شود (Q۵ – Q۲۴). نتایج حاکی از آن است که ملاک‌های ۵ تا ۱۹ با توجه به امتیازهای کسب شده در طبقه الزامات عملکردی (O) قرار دارند (Q۵ – Q۱۹) و ملاک ۲۰ (Q20) (جزئیات تماس نشریه) در الزامات اساسی (ضروری) است.

برآورده شدن کامل الزامات اساسی زمینه‌ساز حضور نشریات در بین جامعه علمی مربوطه و مانایی در بین نشریات رقیب را افزایش می‌دهد. الزامات عملکردی شامل این ملاک‌ها است: "درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه" (Q۵)، "خروجی PDF و XML استاندارد" (Q۶)، "به روز بودن اطلاعات نشریه در وبگاه (تاریخ آخرین به روزرسانی وبگاه نشریه، عنوان، هدف و چشم انداز، ترکیب اعضای گروه دبیران، وابستگی سازمانی و تخصص آنان، ادرس نشریه و تلفن، نمایه‌ها و ...) " (Q۷)، "درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه" (Q۸)، "درج میانگین بازه زمانی فرآیند داوری و نرخ پذیرش مقالات" (Q۹)، "محاسبه خودکار نرخ پذیرش مقالات (نسبت مقالات پذیرفته شده به دریافتی)" (Q۱۰)، "درج فهرست مقالات آماده انتشار" (Q۱۱)، "درج عنوان نشریه (زبان اصلی و انگلیسی)" (Q۱۲)، "درج ماه و سال آغاز انتشار و توالی نشریه" (Q۱۳)، "درج شناسه‌گر دیجیتال مقاله (DOI یا درج شناسه‌گر دیجیتال DOR)" (Q۱۴)، "درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی‌ای که نشریه در آنها نمایه شده است" (Q۱۵)، "تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه" (Q۱۶)، "درج اهداف و حوزه موضوعی نشریه در وبگاه" (Q۱۷)، "اعلام یک روش استاندارد در مآخذنویسی" (Q۱۸)، "اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)" (Q۱۹)، "راهنمای نویسندگان (داشتن دستورالعمل و راهنمای تهیه و تنظیم مقالات، جداول، نمودار، عکس‌ها و غیره...)" (Q۲۱)، "درج نام و آرم ناشر، نام صاحب امتیاز و شاپا در وبگاه نشریه" (Q۲۲)، "اعلام خلاصه آماری (تعداد استنادات، h-index، دانلودها و...) در سایت نشریه (Figures & Facts)" (Q۲۳)، "لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام" (Q۲۴).

در ملاک‌های مورد نظر به روز بودن اطلاعات نشریه (Q۷)، امکان خروجی pdf و XML (Q۶) و همچنین پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی (Q۱۵) از نظر سردبیران و مدیران مسئول در اولویت هستند (جدول‌های ۲ و ۱۳). دیدگاه آنان نشان داد در جایگاه بعدی نمایش زودآیندها (Q۱۱)، تاریخ انتشار و توالی نشریه (Q۱۳)، وجود شناساگرهای DOI و DOR (Q۱۴)، اعلام یک روش استاندارد مآخذنویسی (Q۱۸) و وضعیت دسترسی آزاد یا اشتراکی به مقالات (Q۱۹) از اهمیت یکسان برخوردارند (جدول‌های ۲ و ۱۳). فرآهم کردن عنوان نشریه به زبان اصلی و انگلیسی در وب‌گاه نشریه (Q۱۲) جایگاه سوم را به خود

اختصاص داده است. یافته‌ها حاکی از آن است که درج فرآیند داوری (Q۸)، تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار (Q۱۶) و درج اهداف و حوزه موضوعی نشریه (Q۱۷) ارزش همسنگ از منظر سردبیران و مدیران مسئول دارند. وجود اطلاعات شناسنامه‌ای (Q۲۲) و ارائه خلاصه آماری (Q۲۳) مانند تعداد استنادات، فروگذاری‌ها، شاخص هرش و غیره با ارزش یکسان در اولویت چهارم می‌باشند. فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه (Q۵) و ارائه میزان پذیرش مقالات (Q۱۰) از اولویت‌های بعدی در عامل داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه هستند. راهنمای نویسندگان (داشتن دستورالعمل و راهنمای تهیه و تنظیم مقالات، جداول، نمودار، عکس‌ها و غیره...) (Q۲۱) و ملاک ارائه میانگین بازه زمانی داوری و میزان پذیرش مقالات (Q۹) به ترتیب در مرحله بعدی اولویت هستند. در پایان نگرش سردبیران و مدیران مسئول به ملاک وجود لینک ثبت‌نام و راهنمای ثبت‌نام (Q۲۴) در جدول‌های ۲ و ۱۳ مشاهده می‌شود. در مرحله رتبه‌بندی (جدول ۱۵) مشاهده می‌شود بر اساس روش تاپسیس فازی وزن ملاک‌ها تغییر یافته است. در مقایسه با مرحله غربالگری در جدول ۱۵ به علت تنزل رتبه تعدادی از ملاک‌ها دارای شرایط لازم برای ارزیابی نشریات نمی‌باشند. نکته قابل ذکر این است که بیان این مطلب حاکی از آن نیست که این معیارها در استانداردسازی نشریات اهمیت ندارند؛ بلکه از نظر سردبیران در اولویت نمی‌باشند. ملاک‌هایی که حضور آنها مورد توجه است به ترتیب شامل این موارد می‌باشند: ارائه میزان پذیرش مقالات، تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار، نمایش زودآیندها، راهنمای نویسندگان، وضعیت دسترسی آزاد یا اشتراکی به مقالات، وجود شناسگرهای DOI و DOR، پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی، امکان خروجی pdf و XML، فراهم کردن عنوان نشریه به زبان اصلی و انگلیسی در وبگاه نشریه، به روز بودن اطلاعات نشریه، ارائه میانگین بازه زمانی داوری، فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه، درج اهداف و حوزه موضوعی نشریه، تاریخ انتشار و توالی نشریه، وجود اطلاعات شناسنامه‌ای، نمایش جزئیات تماس نشریه، درج فرآیند داوری، اعلام یک روش استاندارد مآخذنویسی و ارائه خلاصه آماری. افزایش رتبه در مرحله رتبه‌بندی در مقایسه با مرحله غربالگری (جدول ۹) مشخص کرد نوع مقالات قابل انتشار، درج فهرست مقالات آماده انتشار، وضعیت دسترسی به مقالات، پیوند مستقیم با پایگاه‌های استنادی و تخصصی،

خروجی XML و PDF ، وجود فهرست مقالات هر شماره و آرشیو آنها، وجود فرآیند داوری و لینک ثبت نام در سامانه برای ارزیابی، اولویت های سردبیران و مدیران مسئول هستند (جدول ۸).

جدول ۸: رتبه درون گروهی عامل داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه

ردیف	ملاک ها	رتبه مرحله رتبه بندی	رتبه مرحله رتبه بندی درون گروهی
۱	تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه	۱۱	۱
۲	درج فهرست مقالات آماده انتشار	۱۲	۲
۳	اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)	۱۵	۳
۴	درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه های استنادی و تخصصی ای که نشریه در آنها نمایه شده است	۲۲	۴
۵	خروجی PDF و XML استاندارد	۲۳	۵
۶	درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه	۳۰	۶
۷	درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه	۳۹	۷
۸	لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام	۵۱	۸

عامل سوم: رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات

رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات از عواملی است که با ۱۲ ملاک شامل پرسش های ۲۵ تا ۳۶ می شود. این عامل شامل سه بخش است که در ملاک های شیوه نامه امتیازدهی به شاخص های ارزیابی نشریات آئین نگارش که رعایت درست نویسی و به هم نریختن ساختارهای زبانی است، مورد توجه نبوده است. در آئین نگارش به ویرایش فنی که به متن آراستگی ظاهری می دهد، غلط های املائی و نشانه گذاری متن بررسی می شود و در نهایت فرمول ها و نشانه ها منظم و یکدست می شوند توجه می شود. علاوه بر این، در ویرایش زبانی، متن را از نظر ساختاری بررسی می کنند. درست کردن خطاهای دستوری، جمله بندی مناسب، ابهام زدایی از عبارتهای نارسا، حذف عبارتهای تکراری و ساده و روان کردن متن مورد نظر است. در پایان ویرایش محتوایی به حذف مطالب تکراری، غیر مستند و جابجایی مطالب برای انسجام متن مبادرت می کند. بنابراین در پرسشنامه تهیه شده این بخش وجود ندارد. پاسخ دهندگان نظرات خود را در خصوص موارد ساختاری و کیفی بیان داشته اند. طبقه الزامات عملکردی (O) به ترتیب وزن ویژگی، سؤال های ۲۷، ۲۹، ۲۸، ۳۰، ۲۵، ۲۶، ۳۵، ۳۳، ۳۶ و ۳۴ را شامل می شود. در الزامات اساسی (M) به ترتیب سؤال های ۳۲، ۳۱ و ۳۴

قابل مشاهده هستند (جدول ۱۳). در میان ملاک‌ها وجود کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ۰.۰۰) (Q۳۴) در دو طبقه عملکردی و اساسی قرار دارد. از طرفی ویژگی کیفی "اجرای صحیح، همسان و استاندارد ماخذنویسی در تمام مقالات (درون متنی، برون متنی و در فهرست منابع) استفاده از منابع به روز، داشتن منابع و ماخذ به زبان اصلی و انگلیسی" (Q۳۲) در طبقه اساسی است. در مقابل ویژگی ساختاری "درج قدردانی از حامی یا تأمین کننده اعتبار پژوهش (در صورت وجود) در مقاله" (Q۳۱) نیز در طبقه اساسی است. نتایج مرحله رتبه‌بندی با استفاده از روش تاپسیس نشان داد وجود الگوی مناسب و یکسان در ساختار مقاله و همچنین تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان که در صدر جدول قرار دارند، مورد توجه پاسخ‌دهندگان هستند (جدول ۹). ملاک صفحه‌آرایی که در سوال‌های ۲۷، ۲۸ و ۲۹ این عامل تعریف شده است به ترتیب در جایگاه بعدی اهمیت هستند. نتایج روش تاپسیس نیز نشان داد که مشخصات نویسندگان و وجود نویسندگان تکراری در یک سال در نشریه در رتبه اهمیت ششم و هفتم قرار دارند. درج قدردانی از حامی یا تأمین کننده اعتبار پژوهش که در طبقه اساسی است و از بدیهیات است و به همین دلیل از نظر سردبیران و مدیران مسئول کمتر نیاز است در ارزیابی نشریات لحاظ شود. این دیدگاه برای ملاک اجرای صحیح، همسان و استاندارد ماخذ نویسی در مقالات صادق است. بر این قرار درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی، ربط موضوعی مقالات با اهداف نشریه و نگاه کیفی به مقالات از منظر IF و MIF در پائین‌ترین حد توجه هستند (جدول ۹). در مقایسه تنزل و افزایش رتبه ملاک‌ها در دو مرحله غربالگری و رتبه‌بندی (جدول‌های ۱۵ و ۱۶) مشخص گردید ۹ ملاک برای ارزیابی واجد شرایط هستند (جدول ۹). از نظر سردبیران در عامل رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات، یکدست بودن و پیروی از الگوی مناسب در تدوین مقاله که وجه ساختاری در نشریات می‌باشد از اهمیت بالایی برخوردار است. تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان با وجه کیفی سومین اهمیت را دارد. با یک اختلاف ۱۴ رتبه‌ای، یکدستی در ساختار مقالات و یکسانی صفحه‌آرایی با درج عناصر مربوطه در جایگاه ۱۵ تا ۱۷ هستند (جدول ۹). ملاک‌های مشخصات نویسندگان، درصد نویسندگان تکراری، عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی و ارزیابی

کیفیت بر پایه IF و MIF بین مرتبه‌های ۲۰ تا ۲۷ از نظر وزن اهمیت در ملاک‌های ارزیابی قرار دارند (جدول ۱۶).

جدول ۹: رتبه درون گروهی عامل رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات

رتبه درون گروهی	رتبه مرحله بندی	ملاک‌ها	ردیف
۱	۲	وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه گیری	۱
۲	۳	تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان	۲
۳	۱۹	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله	۳
۴	۲۰	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات مقاله و نام نویسنده اول طبق الگوی یکسان در سربرگ صفحات مقالات	۴
۵	۲۱	رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه)(زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش‌ها و یافته‌های پژوهش	۵
۶	۲۴	نام و وابستگی سازمانی نویسندگان"، "مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی	۶
۷	۲۷	درصد نویسندگان تکراری در نشریه (در یک سال)	۷
۸	۴۹	درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی	۸
۹	۵۴	کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)	۹

ملاک‌های الزامات اساسی که در این عامل شامل ملاک‌های "درج قدردانی از حامی یا تامین کننده اعتبار پژوهش (در صورت وجود) در مقاله" (Q۳۱) و "اجرای صحیح، همسان و استاندارد ماخذنویسی در تمام مقالات (درون متنی، برون متنی و در فهرست منابع) استفاده از منابع به روز، داشتن منابع و ماخذ به زبان اصلی و انگلیسی" (Q۳۲) هستند، در مرحله رتبه‌بندی جزء اولویت‌ها نبوده‌اند. دلیل این امر در این است که وجود این ملاک‌ها از نظر سردبیران و مدیران مسئول حتمی و غیر قابل اغماض است.

عامل چهارم: رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی

این عامل از هشت ملاک در قالب پرسش‌های ۳۷ تا ۴۴ مطرح شده است (Q۳۷ - Q۴۴). چهار ملاک "بازه زمانی بررسی اولیه مقالات دریافتی (اعلام نظر به نویسنده یا آغاز فرآیند داوری) (Q۳۷)", "داوری الکترونیکی حداقل ۲ داور برای هر مقاله (Q۳۸)", "درج سالانه اسامی داوران در نشریه (Q۴۱)" و "میانگین بازه زمانی فرآیند داوری پذیرش مقاله (Q۴۴)" در طبقه الزامات اساسی قرار دارند. درون این طبقه امکان داوری الکترونیکی در وبگاه نشریه از بالاترین اهمیت برخوردار است (جدول ۱۳). سپس اعلام بازه زمانی بررسی اولیه مقاله در اولویت سردبیران و مدیران مسئول است. وجود سالانه اسامی داوران و اعلام میانگین مدت زمان داوری جایگاه‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند. چهار ملاک دیگر یعنی "درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام (Q۳۹)", "اشتراک داوران در پایگاه‌های بین‌المللی و استفاده از آنها (مانند Publons, Mendeley) (Q۴۰)", "توزیع جغرافیایی و سازمانی داوران (Q۴۲)", "استفاده از نرم افزارهای مشابهت‌یاب در بررسی و داوری مقالات (Q۴۳)" مربوط به طبقه الزامات عملکردی هستند (جدول ۱۳). در طبقه عملکردی مشابهت‌یابی مقالات برای پاسخ‌دهندگان بالاترین اهمیت را دارد. سپس اعتبار بین-المللی داوران و حضور آنان در پایگاه‌های بین‌المللی از منظر آنان اهمیت دارد. ملاک تنوع داوران با توزیع جغرافیایی گسترده جایگاه سوم را به خود جلب کرده است. در مرتبه چهارم اهمیت وجود روندنمای داوری (فلودیگرام) برای انتقال سریع فرایند داوری به مخاطب مورد تأکید است (جدول ۱۳). مطابق با روش تاپسیس فازی (جدول ۴) ملاک‌های طبقه الزامات اساسی که شامل سؤالات Q۳۷، Q۳۸، Q۴۱ و Q۴۴ است از لحاظ وزن در مرحله رتبه‌بندی جزء ملاک‌های واجد شرایط برای ارزیابی نشریات می‌باشند اما در رده‌های آخر هستند. این نگرش حاکی از آن نیست که این ملاک‌ها دارای اهمیت نمی‌باشند، بلکه ویژگی‌هایی هستند که وجود آنها ضروری است و هر نشریه‌ای به صورت پیش فرض باید از آغاز آنها را رعایت نماید تا در چارچوب استانداردها فعالیت داشته باشد. بنابراین، وجود آنها در ارزیابی نشریات نیاز نیست. نتایج روش تاپسیس در مرحله رتبه‌بندی (جدول‌های ۱۵ و ۱۶) حاکی از آن است که حضور داوران در میان داوران بین-المللی (Q۴۰) در صدر اهمیت برای ارزیابی نشریات است. روندنمای داوری (Q۳۹) از نظر سردبیران و

مدیران مسئول نشریات در وبگاه در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط ارزیابی در مرتبه هفتم قرار دارد (جدول ۱۶). به همین ترتیب، مشابهت‌یابی مقالات به منظور جلوگیری از بی‌اخلاقی علمی در جایگاه ۱۴ قرار دارد. وضعیت سه ملاک واجد شرایط در رتبه درون گروهی در جدول ۱۰ قابل مشاهده است. پاسخ‌دهندگان ملاک توزیع جغرافیایی و سازمانی داوران را در ارزیابی نشریات واجد شرایط نمی‌دانند. با این وجود که در طبقه الزامات عملکردی است و به این لحاظ در کارآمدی نشریه مؤثر است.

جدول ۱۰: رتبه درون گروهی عامل رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی

رتبه مرحله رتبه‌بندی درون گروهی	رتبه مرحله رتبه‌بندی	ملاک‌ها	ردیف
۱	۱	اشتراک داوران در پایگاه‌های بین‌المللی و استفاده از آنها (مانند Publons, Mendeley)	۱
۲	۸	درج مراحل داوری به صورت فلودیاگرام	۲
۳	۱۸	استفاده از نرم افزارهای مشابهت یاب در بررسی و داوری مقالات	۳

عامل پنجم: وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی

عامل وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی در سؤال‌های ۴۵ تا ۴۹ با پنج ملاک مورد بررسی قرار گرفت. ملاک‌های نمایه شدن در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی (در صورتی که نشریه بدون ضریب تاثیر و Q باشد) (Q۴۵)، نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های معتبر تخصصی (Cabi, Math science, Agricola, Chemical Abstract, DOAJ, Ricest, ...) (Q۴۸) و غیره (Q۴۷) و نمایه شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی علوم جهان اسلام ISC (دارای ضریب تاثیر Impact Factor یا چارک Q) و "عضویت در حداقل سه شبکه‌های اجتماعی علمی (Academia, LinkedIn, Research Gate, ...) و قرار دادن پیوند آن در وبگاه نشریه" (Q۴۹) در طبقه الزامات عملکردی قرار دارند. از میان ملاک‌های بالا تنها ملاک نمایه شدن در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (Q۴۶) از نظر سردبیران و مدیران مسئول می‌تواند در ارزیابی نشریات مورد توجه باشد (جدول ۱۱) نتایج روش تاپسیس در مرحله رتبه‌بندی (جدول ۱۶) نشان می‌دهد که این ملاک از نظر پاسخ‌دهندگان جزء ۲۷ ملاک واجد شرایط است (جدول ۹) ولی در رتبه‌های آخر قرار دارد.

جدول ۱۱: رتبه درون گروهی عامل وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی

رتبه درون گروهی	رتبه مرحله رتبه بندی	ملاک‌ها	ردیف
۱	۴۲	نمایه شدن نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC دارای ضریب تأثیر Impact Factor یا چارک (Q)	۱

عامل ششم: به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی

نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی

این عامل با شش ملاک که در طبقه الزامات اساسی شامل ملاک‌های "داشتن مجوز دسترسی (حق کپی رایت) (CC) (Q۵۰)" و "رعایت درج قوانین و مقررات مربوط به رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه (Q۵۲)" است و طبقه عملکردی شامل ملاک‌های "درج تعهد نامه مبنی بر رعایت و عضویت در COPE (Q۵۱)", "دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright) (Q۵۳)", "دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest) (Q۵۴)", "خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی) (Q۵۵)" است، مورد بررسی قرار گرفت (جدول ۱۳). نتایج نشان داد که دریافت فرم تعهد نویسندگان، دریافت فرم تعارض منافع و خروج نشریه از فرایند ارزیابی در صورت مشاهده خطا به شدت مورد حمایت سردبیران و مدیران مسئول هستند و رتبه سه تا پنج در میان ۲۷ ملاک را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱۶). سه ملاک دیگر که مربوط به حقوق و اخلاق نشر می‌باشند در مرحله رتبه-بندی به روش تاپسیس فازی جایگاه مناسبی کسب نکرده‌اند (جدول ۱۵) به گونه‌ای که داشتن مجوز دسترسی (Q۵۰) در مرحله غربالگری از رتبه ۱۱ به رتبه ۲۶ در مرحله رتبه‌بندی تنزل داشته است. ملاک-های درج تعهد نامه مبنی بر رعایت و عضویت در COPE (Q۵۱) و رعایت درج قوانین و مقررات مربوط به رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه (Q۵۲) نیز تنزل رتبه در دو مرحله داشتند. سه ملاک (Q۵۳، Q۵۴،

Q55) در مرحله رتبه‌بندی به ترتیب با رتبه‌های ۵، ۶ و ۷ (جدول ۱۲) از نظر سردبیران و مدیران مسئول واجد شرایط برای ارزیابی نشریات هستند (جدول ۱۶).

جدول ۱۲: رتبه درون گروهی عامل به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی

ردیف	ملاک‌ها	رتبه مرحله رتبه بندی	رتبه مرحله رتبه بندی درون گروهی
۱	دریافت فرم تعهد نویسندگان Copyright	۵	۱
۲	دریافت فرم تعارض منافع Conflict of Interest	۶	۲
۳	خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی)	۷	۳

روش تصمیم‌گیری فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) توسط توماس ال ساعتی در ۱۹۸۰ ارائه گردید. "روش AHP با ایجاد یک سلسله مراتب از معیارها و زیرمعیارها به صورت کمی، کیفی و مقایسه زوجی آنها [توسط خبرگان]، تحلیل می‌شود که برای ارزیابی دو یا چند گزینه با معیارهای چندگانه است. چون عدم قطعیت در برخی شرایط و مشکلات را نمی‌توان به سادگی و با استفاده از مقادیر و مقیاس‌های عنوان شده در احتمالات بیان کرد. برای رسیدگی به این محدودیت از منطق فازی استفاده می‌شود.

جدول ۱۳: وزن ویژگی‌های کیفی برای معیارها بر اساس روش کانو فازی

سؤال	M	O	A	I	R
Q _۱	10.00	38.00	6.00	1.00	1.00
	0.23	0.53	0.13	0.09	0.01
Q _۲	11.00	26.00	8.00	7.00	7.00
	0.20	0.38	0.16	0.14	0.12
Q _۳	28.00	32.00	0.00	0.00	5.00
	0.76	0.86	0.04	0.04	0.10

Qϕ	8.00	31.00	4.00	5.00	1.00
	0.22	0.52	0.11	0.11	0.01
QΔ	12.00	27.00	4.00	0.00	6.00
	0.26	0.46	0.10	0.03	0.11
Qϕ	14.00	34.00	3.00	1.00	6.00
	0.22	0.58	0.08	0.04	0.12
Qγ	16.00	35.00	2.00	0.00	7.00
	0.27	0.57	0.06	0.02	0.14
Qλ	13.00	30.00	2.00	2.00	7.00
	0.24	0.50	0.07	0.06	0.14
Qα	19.00	25.00	4.00	6.00	1.00
	0.36	0.37	0.09	0.11	0.02
Qι.	22.00	27.00	4.00	6.00	1.00
	0.41	0.42	0.09	0.15	0.02
Qιι	13.00	32.00	7.00	4.00	1.00
	0.21	0.52	0.12	0.07	0.02
QιϚ	19.00	31.00	1.00	0.00	1.00
	0.39	0.50	0.06	0.04	0.02
Qιϛ	21.00	32.00	4.00	1.00	4.00
	0.34	0.49	0.06	0.04	0.08
QιϜ	19.00	32.00	3.00	2.00	0.00
	0.35	0.52	0.07	0.07	0.00

Q15	16.00	33.00	1.00	1.00	0.00
	0.29	0.55	0.07	0.07	0.00
Q16	19.00	30.00	6.00	1.00	3.00
	0.33	0.45	0.11	0.06	0.05
Q17	20.00	30.00	1.00	0.00	2.00
	0.36	0.53	0.05	0.04	0.03
Q18	21.00	32.00	2.00	1.00	4.00
	0.32	0.53	0.04	0.04	0.08
Q19	21.00	32.00	6.00	2.00	2.00
	0.33	0.51	0.08	0.06	0.03
Q20	28.00	19.00	1.00	4.00	0.00
	0.53	0.29	0.06	0.10	0.00
Q21	20.00	26.00	6.00	3.00	3.00
	0.37	0.40	0.10	0.08	0.05
Q22	18.00	29.00	0.00	0.00	3.00
	0.34	0.53	0.05	0.04	0.05
Q23	17.00	29.00	2.00	1.00	6.00
	0.29	0.49	0.05	0.06	0.11
Q24	12.00	19.00	2.00	3.00	1.00
	0.21	0.34	0.07	0.08	0.01
Q25	9.00	24.00	2.00	1.00	2.00
	0.17	0.43	0.07	0.08	0.04

Q۲۶	14.00	22.00	4.00	3.00	4.00
	0.31	0.40	0.11	0.12	0.07
Q۲۷	15.00	30.00	2.00	0.00	3.00
	0.31	0.52	0.07	0.06	0.05
Q۲۸	17.00	27.00	2.00	1.00	2.00
	0.31	0.51	0.08	0.07	0.04
Q۲۹	12.00	29.00	5.00	3.00	4.00
	0.22	0.42	0.11	0.10	0.06
Q۳۰	15.00	26.00	3.00	2.00	2.00
	0.29	0.46	0.49	0.69	0.04
Q۳۱	22.00	9.00	3.00	7.00	3.00
	0.43	0.21	0.11	0.22	0.05
Q۳۲	26.00	20.00	1.00	3.00	2.00
	0.46	0.33	0.05	0.07	0.04
Q۳۳	14.00	20.00	2.00	2.00	2.00
	0.24	0.38	0.05	0.06	0.03
Q۳۴	13.00	13.00	2.00	2.00	3.00
	0.18	0.21	0.07	0.10	0.04
Q۳۵	20.00	22.00	4.00	6.00	2.00
	0.33	0.39	0.49	0.72	0.04
Q۳۶	13.00	20.00	3.00	3.00	6.00
	0.26	0.38	0.12	0.13	0.11

Q۳۷	27.00	18.00	2.00	4.00	3.00
	0.45	0.28	0.06	0.27	0.06
Q۳۸	31.00	15.00	4.00	6.00	3.00
	0.53	0.26	0.07	0.09	0.05
Q۳۹	10.00	21.00	7.00	2.00	4.00
	0.20	0.39	0.18	0.11	0.07
Q۴۰	16.00	27.00	8.00	2.00	1.00
	0.22	0.50	0.53	0.67	0.02
Q۴۱	21.00	9.00	1.00	4.00	3.00
	0.37	0.21	0.06	0.12	0.06
Q۴۲	15.00	24.00	3.00	1.00	5.00
	0.24	0.39	0.08	0.06	0.08
Q۴۳	19.00	31.00	4.00	3.00	2.00
	0.30	0.49	0.09	0.08	0.03
Q۴۴	20.00	15.00	3.00	8.00	3.00
	0.36	0.28	0.09	0.18	0.05
Q۴۵	20.00	15.00	3.00	8.00	3.00
	0.36	0.28	0.09	0.18	0.05
Q۴۶	9.00	27.00	5.00	3.00	1.00
	0.17	0.46	0.09	0.06	0.02
Q۴۷	19.00	16.00	0.00	1.00	2.00
	0.28	0.26	0.02	0.03	0.03

Q ₄₈	27.00	21.00	3.00	6.00	3.00
	0.46	0.32	0.07	0.09	0.05
Q ₄₉	18.00	24.00	3.00	6.00	1.00
	0.32	0.39	0.09	0.14	0.02
Q ₅₀	23.00	20.00	5.00	5.00	3.00
	0.41	0.33	0.09	0.10	0.06
Q ₅₁	6.00	26.00	7.00	4.00	1.00
	0.37	0.21	0.06	0.12	0.06
Q ₅₂	14.00	12.00	1.00	0.00	1.00
	0.24	0.39	0.08	0.06	0.08
Q ₅₃	11.00	35.00	6.00	1.00	0.00
	0.24	0.57	0.14	0.05	0.00
Q ₅₄	11.00	34.00	7.00	2.00	2.00
	0.18	0.57	0.15	0.06	0.03
Q ₅₅	3.00	37.00	7.00	2.00	2.00
	0.12	0.62	0.15	0.07	0.04

در AHP فازی بجای اختصاص مقادیر قطعی در فرآیند مقایسه دو به دو، تصمیم گیری‌ها با استفاده از پارامترهای زبان شناختی (شاخص یا متغیر زبانی) بعنوان مثال: مهم تر، بسیار مهم و... که توسط توابع عضویت فازی مشخص شده اند، ساخته می شوند. پس از آن در ماتریس‌های بوجود آمده تبدیل فازی (تبدیل مقادیر فازی به مقادیر واضح) صورت می گیرد. " (هَنری، بی تا) نتایج با به کارگیری خروجی AHP در جدول ۱۴ نشان می‌دهد که در این پژوهش وزندهی (رتبه‌بندی) ملاک‌ها در دو طبقه الزامات اساسی (M) و عملکردی (O) صورت می‌گیرد.

جدول ۱۴: وزن ویژگی‌های کیفی بر اساس روش AHP

		M	O	A	I	R
مرحله غربالگری	AHP-weight	0.69	0.24	0.07	0.00	0.00
مرحله رتبه بندی	AHP-weight	0.18	0.19	0.63	0.00	0.00

برای درک بهتر چگونگی انتخاب ۲۷ ملاک واجد شرایط در دو مرحله غربالگری و رتبه‌بندی، آن دسته از ملاک‌ها که از مرحله غربالگری به مرحله رتبه‌بندی ارتقای رتبه داشته‌اند در گروه ملاک‌های واجد شرایط هستند که در جدول ۱۵ مشخص شده‌اند.

جدول ۱۵: مقایسه بین رتبه‌بندی ملاک‌های واجد شرایط

رتبه در مرحله رتبه بندی	رتبه در مرحله غربالگری	ملاک‌ها
۴	۱	Q۳
۳۴	۲	Q۲۰
۳۵	۳	Q۳۸
۴۳	۴	Q۳۲
۳۶	۵	Q۴۸
۲۵	۶	Q۱۲
۱۰	۷	Q۱۰
۴۶	۸	Q۳۷
۳۱	۹	Q۱۷
۱۷	۱۰	Q۱۴
۲۶	۱۱	Q۵۰
۳۳	۱۲	Q۲۲
۱۴	۱۳	Q۲۱
۳۲	۱۴	Q۱۳
۱۵	۱۵	Q۱۹
۳۸	۱۶	Q۳۱
۳	۱۷	Q۳۵
۴۰	۱۸	Q۱۸
۲۹	۱۹	Q۹
۲	۲۰	Q۳۰
۱۱	۲۱	Q۱۶
۲۰	۲۲	Q۲۸
۱۹	۲۳	Q۲۷
۲۲	۲۴	Q۱۵
۱۸	۲۵	Q۴۳
۲۸	۲۶	Q۷
۴۱	۲۷	Q۲۳

۳۷	۲۸	Q۴۹
۴۴	۲۹	Q۴۴
۴۵	۳۰	Q۴۵
۲۴	۳۱	Q۲۶
۵	۳۲	Q۵۳
۵۲	۳۳	Q۴۱
۵۳	۳۴	Q۵۱
۱	۳۵	Q۴۰
۳۰	۳۶	Q۵
۲۳	۳۷	Q۶
۹	۳۸	Q۱
۳۹	۳۹	Q۸
۲۷	۴۰	Q۳۶
۱۶	۴۱	Q۴
۱۲	۴۱	Q۱۱
۶	۴۳	Q۵۴
۴۷	۴۴	Q۴۲
۴۸	۴۵	Q۵۲
۲۱	۴۶	Q۲۹
۵۰	۴۷	Q۳۳
۵۵	۴۸	Q۴۷
۷	۴۹	Q۵۵
۸	۵۰	Q۳۹
۱۳	۵۱	Q۲
۴۲	۵۲	Q۴۶
۵۱	۵۳	Q۲۴
۴۹	۵۴	Q۲۵
۵۴	۵۵	Q۳۴

بعد از رتبه‌بندی بر اساس غربالگری و مرحله رتبه‌بندی نتایج مطالعه نشان می‌دهد که ملاک‌ها وزن‌های متفاوتی در این مراحل دارند. طبق جدول ۱۴، ویژگی اساسی (Must-be) مهم‌ترین در مرحله غربالگری است (۰/۶۹). بنابراین، هرچه ملاک‌ها بیشتر به ویژگی اساسی میل کنند، آنها در این مرحله تأثیرگذارتر خواهند بود. در این مرحله (جدول ۱۳) ملاک‌های "رتبه علمی سردبیر (Q۳)"، "جزئیات تماس نشریه (آدرس پستی، آدرس وبسایت، آدرس الکترونیکی، تلفن و نمابر) (Q۲۰)"، "داوری الکترونیکی حداقل ۲ داور

برای هر مقاله (Q۳۸)"، "اجرای صحیح، همسان و استاندارد ماخذنویسی در تمام مقالات (درون متنی، برون متنی و در فهرست منابع) استفاده از منابع به روز، داشتن منابع و ماخذ به زبان اصلی و انگلیسی (Q۳۲)"، "نمایه شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی (DOAJ, Ricest,...) (Q۴۸)"، "عنوان نشریه به زبان اصلی و انگلیسی در وب‌گاه نشریه (Q۱۲)"، "ارائه میزان پذیرش مقالات (Q۱۰)"، "بازه زمانی بررسی اولیه مقالات دریافتی (اعلام نظر به نویسنده یا آغاز فرآیند داوری) (Q۹)"، "درج اهداف و حوزه موضوعی نشریه (Q۱۷)"، "وجود شناساگرهای DOI و DOR (Q۱۴)"، "داشتن مجوز دسترسی (حق کپی رایت) (CC) (Q۵۰)"، "درج نام و آرم ناشر، نام صاحب امتیاز و شاپا در وب‌گاه نشریه (Q۲۲)" و "راهنمای نویسندگان (داشتن دستورالعمل و راهنمای تهیه و تنظیم مقالات، جداول، نمودار، عکس‌ها و غیره...) (Q۲۱)" اثربخش‌تر هستند (اطلاعات بیشتر در جدول ۱۳ قابل مشاهده است). از سوی دیگر، در مرحله رتبه بندی، ویژگی جذابیت مهم‌ترین ویژگی است (۰/۶۳) (جدول ۱۴). براین اساس، ملاک‌هایی با وزن بیشتر نسبت به ویژگی‌های جذاب، تأثیرگذارتر از بقیه هستند. این ملاک‌ها شامل "اشتراک داوران در پایگاه‌های بین‌المللی و استفاده از آنها (مانند Publons, Mendeley) (Q۴۰)"، "الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول، تصاویر، بحث و نتیجه‌گیری (Q۳۰)"، "تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان (Q۳۵)"، "رتبه علمی سردبیر (Q۳)"، "دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright) (۵Q۳)"، "دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest) (Q۵۴)"، "خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی) (Q۵۵)"، "درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام (Q۳۹)"، "انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار) (Q۱)"، "محاسبه خودکار نرخ پذیرش مقالات (نسبت مقالات پذیرفته شده به دریافتی) (Q۱۰)"، "تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه (Q۱۶)" و "درج فهرست مقالات آماده انتشار (Q۱۱)" می‌باشند (اطلاعات بیشتر در جدول ۱۳). به عبارت دیگر، می‌توان استنباط کرد که در مرحله غربالگری، ملاک‌هایی که بتوانند حداقل انتظارات سردبیران و مدیران مسئول را برآورده کنند، برای مرحله بعدی واجد شرایط هستند. متعاقباً، در مرحله رتبه-

بندی، امتیازات بالاتری به ملاک‌های واجد شرایط تعلق می‌گیرد که برای سردبیران و مدیران مسئول جذاب-تر هستند.

جدول ۱۶: رتبه ملاک‌های واجد شرایط در مرحله رتبه بندی

رتبه	رتبه ملاک	رتبه مرحله غربالگری	ملاک	رتبه مرحله بندی
۱	اشتراک داوران در پایگاه‌های بین المللی و استفاده از آنها) مانند Publons, Mendeley,	۳۵	Q۴۰	۱
۲	وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه گیری	۲۰	Q۳۰	۲
۳	تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان	۱۷	Q۳۵	۳
۴	دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright)	۳۲	Q۵۳	۵
۵	دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest)	۴۳	Q۵۴	۶
۶	خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی)	۴۹	Q۵۵	۷
۷	درج مراحل داوری به صورت فلودیاگرام	۵۰	Q۳۹	۸
۸	انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار)	۳۸	Q۱	۹
۹	تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه	۲۱	Q۱۶	۱۱
۱۰	درج فهرست مقالات آماده انتشار	۴۲	Q۱۱	۱۲
۱۱	صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن	۵۱	Q۲	۱۳
۱۲	اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)	۱۵	Q۱۹	۱۵
۱۳	تعداد اعضاء گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف	۴۱	Q۴	۱۶
۱۴	استفاده از نرم افزارهای مشابهت یاب در بررسی و داوری مقالات	۲۵	Q۴۳	۱۸
۱۵	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله	۲۳	Q۲۷	۱۹
۱۶	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات مقاله و نام نویسنده اول طبق الگوی یکسان در سربرگ صفحات مقالات	۲۲	Q۲۸	۲۰
۱۷	رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه) (زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش ها یافته های پژوهش	۴۶	Q۲۹	۲۱
۱۸	درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه های استنادی و تخصصی ای که نشریه در آنها نمایه شده است	۲۴	Q۱۵	۲۲
۱۹	استاندارد XML و PDF خروجی	۳۷	Q۶	۲۳
۲۰	نام و وابستگی سازمانی نویسندگان، مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی	۳۱	Q۲۶	۲۴
۲۱	درصد نویسندگان تکراری در نشریه (در یک سال)	۴۰	Q۳۶	۲۷
۲۲	درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه	۳۶	Q۵	۳۰

۳۹	۳۹	Q۸	درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه	۲۳
۴۲	۵۲	Q۴۶	نمایه شدن در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC دارای ضریب تاثیر Impact Factor یا چارک (Q)	۲۴
۴۹	۵۴	Q۲۵	درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی	۲۵
۵۱	۵۳	Q۲۴	لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام	۲۶
۵۴	۵۵	Q۳۴	کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)	۲۷

از ۵۵ ملاک دو ملاک "اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)" (Q۱۹) و "درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه" (Q۸) در دو مرحله غربالگری و رتبه‌بندی تغییر رتبه نداشته‌اند (جدول ۱۵). در بررسی بیشتر مشاهده شد ملاک‌های "مرتبه علمی سردبیر" (Q۳)، "محاسبه خودکار نرخ پذیرش مقالات (نسبت مقالات پذیرفته شده به دریافتی)" (Q۱۰) و "راهنمای نویسندگان (داشتن دستورالعمل و راهنمای تهیه و تنظیم مقالات، جداول، نمودار، عکس‌ها و غیره...)" (Q۲۱) دارای تغییرات کمتری در دو مرحله دارند. می‌توان استنباط کرد این سه ملاک که در جدول ۱۶ موجود نیستند، در برآوردن حداقل انتظارات سردبیران و مدیران مسئول در ارزیابی نشریات نسبت به ملاک‌های دیگر که تغییرات زیادی از مرحله غربالگری به رتبه‌بندی داشتند (جدول ۱۵) ملاک‌های بالقوه هستند. با توجه به جدول ۱۶ و رتبه "مرحله رتبه‌بندی" ملاک‌های واجد شرایط در ۲۷ ملاک خلاصه شده‌اند. در این پژوهش بر اساس شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات وزارت عتف شش عامل مورد ارزیابی قرار گرفت که هر عامل شامل تعدادی ملاک است که در جمع ۵۵ ملاک وجود دارد.

بحث

در فعالیتهای علمی دانشگاهی، نشریات محملی برای اشاعه یافته‌های پژوهشی هستند که عموماً توسط دانشمندان و متخصصان یک رشته برای مخاطبانی نوشته می‌شوند که خود از دانش یا آموزش تخصصی مانند پژوهشگر برخوردارند (Faiella, 2017). نشریات علمی با ایجاد پایگاهی از دانش درانتقال اطلاعات، اعتبار بخشیدن به کیفیت تحقیق، اعطای امتیاز و پاداش علمی و ساختمان کردن جوامع علمی اثرگذار هستند (Schaffner 1994). در محقق شدن این نقش‌ها، کیفیت یک عنصر اصلی است. از این رو، ارزیابی کیفیت مجلات علمی از دیرباز هدف اصلی محققان، مؤسسات و نشریات بوده است. در پیوند با ارزیابی

کیفیت نشریات علمی دیدگاه‌های سردبیران و مدیران مسئول به عنوان یکی از ارکان نشر علمی دارای اهمیت است. اهمیت ارزیابی کیفیت نشریات علمی برای دستیابی به کیفیت بالاتر، جذب نویسندگان بیشتر یا توانمندتر، به رسمیت شناخته شدن و گسترش انتشار است (Faiella, 2017). در زمان حاضر ارزیابی کیفیت نشریات با استفاده از مجموعه‌ای از شاخص‌های آماری و ریاضی به نام شاخص‌های کتاب‌سنجی انجام می‌شود. شاخص‌های کتاب‌سنجی برای مقایسه عملکرد نشریات دارای توانمندی لازم هستند. در پیوند با ارزیابی، هدف مقایسه نشریات در اثربخشی علمی نیست، بلکه شناسایی نقاط قوت و ضعف در ویژگی‌های ارزیابی برای بهبود و در نتیجه افزایش سطح کیفی است. در این فرایند، نخست، الزامات مشخص می‌شوند. دوم، الزامات برای ملاک‌ها شناسایی شده و به جنبه‌هایی که بر کیفیت تأثیر می‌گذارند اشاره می‌شود که باید مدیریت شوند.

نتایج نشان می‌دهد که مدل کانو فازی قادر به مشخص کردن ملاک‌های واجد شرایط در ارزیابی نشریات است. این رویکرد سه مرحله‌ای به متولیان ارزیابی نشریات اجازه می‌دهد تا در مرحله غربالگری ملاک‌های خاصی را بررسی کنند. بنابراین، در مرحله رتبه‌بندی می‌توانند بیشتر بر مواردی که واجد شرایط ارزیابی هستند تمرکز کنند. در مدل کانو فازی با به‌کارگیری ویژگی‌های کیفی معرفی شده توسط مدل کانو برای تعیین وزن اهمیت عامل‌ها استفاده شده است. این عامل‌ها عبارتند از: ۱. انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات، ۲. داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه، ۳. رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات، ۴. رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی، ۵. وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی، ۶. به‌کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی. از مدل کانو برای تعیین وزن اهمیت معیارها با در نظر گرفتن ویژگی‌های کیفی مختلف ملاک‌ها استفاده شد. با عملیاتی شدن عملکرد کیفی، سردبیران و مدیران مسئول نشریات تصویر روشنی از نیازهای کیفی نشریات خود به دست می‌آورند که افزایش رضایت مخاطبان فراهم می‌شود. از آنجایی که بعضی ویژگی‌ها موجب رضایت بیشتر مخاطبان یک نشریه می‌شوند، مدل رضایت کاربر کانو به شناسایی آن دسته از ویژگی‌هایی که برای مخاطبان رضایتمندی بیشتری ایجاد می-

کنند و نبود آنها سبب نارضایتی است، کمک می‌کند (kano, 1984). در ادامه نتایج پژوهش در خصوص شش عامل بالا مورد بحث قرار می‌گیرند.

عامل اول: در خصوص عامل انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات، یافته‌ها حاکی از آن است که ملاک "انتشار به موقع هر شماره" از نظر سردبیران و مدیران مسئول واجد شرایط لازم برای ارزیابی نشریات است (جدول ۱۶ رتبه ۹). در ارزیابی درون گروهی این ملاک رتبه نخست را به خود اختصاص داده است (جدول ۷). از آنجایی که از الزامات عملکردی است عدم انتشار به موقع نشریه نارضایتی مخاطبان را در پی خواهد داشت. یکی از اولین چالش‌های سردبیران حفظ زمان انتشار نشریات است (Agee, 2011). یک نظرسنجی از نویسندگان نشان داده است که سرعت انتشار سومین عامل مهم مؤثر در انتخاب نشریه، پس از تناسب موضوعی و کیفیت نشریه است (Solomon & Björk, 2012). چون انتشار سریع پژوهش از دغدغه‌های پژوهشگران است (Hommel, 2009) نقل در نامور و کوشا، (۱۳۹۱) و از نظر مدل کانو رابطه مستقیم بین ویژگی عملکردی و کارآمدی وجود دارد، هرچه نشریات به موقع منتشر شوند، رضایت خوانندگان بیشتر خواهد بود. "صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن" ملاک دوم از عامل انتشار به موقع و ضوابط آیین‌نامه نشریات است که در مرحله رتبه‌بندی دارای رتبه ۱۳ و درون گروه رتبه ۲ دارد (جدول ۷). در پیوند با حمایت انجمن‌های علمی از انتشار نشریات و تمایل نویسندگان و خوانندگان به چنین نشریات در این است که انجمن علمی توسط دانشمندان مدیریت می‌شود که در زمینه‌های تحت پوشش نشریه فعالیت می‌کنند (Schloss, Johnston & Casadevall, 2017). اساساً در اعتباربخشی به پژوهش‌ها، انجمن‌های علمی نقش مؤثری دارند و استقبال از نشریات تحت پوشش آنها منطقی است (Johnston, 2017). در راستای ارزشگذاری بر نشریات انجمن محور، اتحادیه ناشر انجمن علمی^{۱۵} ایجاد شد. تأکید سردبیران و مدیران مسئول در پژوهش حاضر در انتشار نشریه با حمایت انجمن علمی دور از انتظار نیست. زیرا هدف انجمن‌های علمی، ارتقاء و انتشار دانش در مورد یک حوزه موضوعی دانشگاهی و امکان پیشرفت آموزش عمومی در چنین زمینه‌ای است و برای دستیابی به این اهداف یکی از راه‌های مورد استفاده انتشار نشریات

است (Faiella, 2017). از طرفی آغاز نشر علمی در قالب نشریات به اواسط سده ۱۷ و اوایل سده ۱۸ میلادی مربوط است؛ زمانی که اروپا در آستانه تنویر افکار بود و انجمن سلطنتی انگلیس و آکادمی فرانسه (Migheli & Ramello, 2017) به ترتیب نشریات *Philosophical Transactions* و *Journal des Sçavans* را ایجاد کردند. در کنار نقش‌های مهم انجمن‌های علمی، ایجاد و حمایت از چاپ نشریات و توزیع دانش از گذشته مورد تأکید بوده است (Platt, 2015, Seeley & Wasoff, 2012). دیگر ملاک مورد تأیید پاسخ‌دهندگان پژوهش حاضر عامل "تعداد اعضاء گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف" است که در مرحله رتبه‌بندی امتیاز ۱۶ و در درون گروه امتیاز سه را کسب نموده است (جدول ۷). نشریات علمی رسانه اصلی برای انتقال دانش علمی هستند و نه تنها برای پژوهشگران بلکه برای کل جامعه علمی مهم هستند. اعتبار و ارتقای پژوهشگران تا حد زیادی وابسته به نشریات معتبر است (Matherly & Shortridge, 2009). برای این منظور گروه دبیران ضمن مشارکت در انتشار نشریه، در ارزیابی و کنترل کیفیت محتوا مسئول هستند. بنابراین، اعتبار علمی اعضای هیئت تحریریه ارتباط تنگاتنگی با کیفیت نشریه دارد (Wu, Li, Lu & Li, 2018). از نظر سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش حضور افراد شاخص و دارای اعتبار (رتبه ۱۶) ملاک واجد شرایط در ارزیابی کیفی نشریات است (جدول ۱۷). تنوع سازمانی و جغرافیایی گروه دبیران مورد توجه پژوهشگران در ارزیابی نشریات می‌باشد. دیدگاه‌های متنوع در گروه دبیران می‌تواند به طیف وسیع‌تری از موضوعات و روش تحقیق و استقبال از رویکردهای نوآورانه کمک کند (Corbett, Cornelissen, Delios & Harley, 2014). سه عامل انتشار به‌موقع، حمایت انجمن‌های علمی و تنوع جغرافیایی گروه دبیران در طبقه الزامات عملکردی قرار می‌گیرند و کارآمدی بالای این عوامل در ارزیابی نشریات جایگاه نشریه را ارتقاء می‌بخشند.

عامل دوم: مدیریت وبگاه‌ها در شرایط ارتباط با کاربران از عوامل کیفیت در ارائه محصولات و خدمات است (ارشادی و مقدم، ۱۳۹۸). کیفیت طراحی و کیفیت خدمات وب سایت یکی از عوامل اصلی موثر بر رفتار استفاده کاربران است. در کیفی‌سازی وبگاه کاربر اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری در اختیار دارد (Zhou, Lu & Wang, 2009). در حالی که وبگاه‌های نشریات مختلف می‌توانند ارتباط‌های مشابهی داشته باشند،

همیشه خدمات مشابه به کاربران خود ارائه نمی دهند. نتایج عامل داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه نشان داد ملاک "تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه" در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط (جدول ۱۶) رتبه ۱۱ و درون گروه رتبه نخست را دارد (جدول ۸) محتوای یک نشریه باید نوع مقاله‌هایی را که منتشر می‌کند، منعکس نماید و برای تشویق و راهنمایی نویسندگان به ارسال مقاله مفید است. بررسی‌ها نشان داده است که بین نوع مقاله و ضریب تأثیر نشریه رابطه وجود دارد (Chien, Wang, Kan & Su, 2019) به گونه‌ای که مقالات مروری و اصیل نسبت به مطالعات موردی در ضریب تأثیر اثربخش‌تر هستند (Rodríguez-Lago, Molina-Leyva, Pereiro-Ferreirós & García-Doval, 2018) و یا برخی گزارش کرده‌اند که بررسی‌های جامع به طور متوسط دو برابر بررسی‌های روایتی استناد دریافت کرده‌اند (Montori, Devereaux, Wilczynski, Morgan, Bhandari, & Haynes, 2004). اعلام نوع مقاله قابل پذیرش در نشریه در کیفیت استنادی آن مؤثر است. ملاک "درج فهرست مقالات آماده انتشار" در این پژوهش مورد تأیید سردبیران و مدیران مسئول است و آن را ملاک با اهمیت در ارزیابی نشریه می‌دانند. بزرگترین مزیت آن این است که نویسندگان مجبور نیستند منتظر تعیین تکلیف باشند و مقاله به محض انتشار امکان دریافت استناد را پیدا می‌کند (informsPubOnline, 2021). اولویت سوم پاسخ‌دهندگان از منظر واجد شرایط بودن ارزیابی ملاک "اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)" است (جدول ۸). دسترسی عموم به یافته‌های پژوهش برای رشد فکری و تخصصی بسیار مفید است. با ترویج علم از طریق رسانه‌های ارتباطی مانند نشریات، ارتباطات درون جامعه علمی نیز تقویت می‌شود (García, Rodriguez-Sánchez & Fdez-Valdivia, 2018). نشریاتی مانند Nature با ترویج مستمر علم، خوانندگان خود را افزایش داده و بودجه قابل توجهی دریافت کردند (Baldwin, 2015). بنابراین، مشخص کردن سیاست دسترسی به محتوای نشریه در ترویج علم و پدیداری مقالات و نشریه کمک کننده است. در سؤال مربوطه و پاسخ‌های دریافتی وجه دسترسی آزاد یا اشتراکی مشخص نیست. حداقل می‌توان استنباط کرد که سردبیران و مدیران مسئول نشریات برای مشخص بودن وضعیت دسترسی اهمیت قائل هستند. پیامد دسترسی پذیری مقالات

برای عموم بویژه متخصصان موضوع، ایجاد شرایط رقابت بین نشریات علمی است که خود موجبات ارتقای کیفیت را فراهم می‌آورد. زیرا پدیداری و دسترس‌پذیری مقالات، یکی از پیشران‌های قوی در پیش‌بینی دریافت استناد است (Tahamtan, Safipour Afshar & Ahamdzadeh, 2016). ملاک "درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی‌ای که نشریه در آنها نمایه شده است"، در مرحله رتبه‌بندی ۲۲ و در گروه، رتبه چهار دارد (جدول‌های ۱۶ و ۸). حضور نشریات در نمایه‌های تخصصی و استنادی نشان دهنده رعایت استانداردهای اولیه است. سازماندهی این نمایه‌ها نیاز اطلاعاتی کاربران با علاقه‌های متفاوت را تأمین می‌کنند (Mohammed, 2015). از طرفی اطلاع از خدمات نمایه‌سازی، نویسندگان را در یافتن نشریات مرتبط با حوزه تخصصی آنها کمک می‌نماید (Wijewickrema, 2021). خوانندگان یک نشریه نیز از خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی می‌توانند به عنوان منبع اطلاعاتی برای شناسایی یافته‌های پژوهشی و پژوهشگران حوزه تخصصی مرتبط استفاده کنند (Popoola, 2008). بنابراین، سردبیران و ناشران نشریات از خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی و همچنین پایگاه‌های استنادی برای ذخیره محتوای خود استفاده می‌کنند. یکی از دلایل استفاده از این خدمات افزایش پدیداری مقالات یک نشریه است (Shrestha, Subedi, Shokati & Chaudhary, 2018). پایگاه‌های استنادی و تخصصی نمایانگر پیشرفت یک نشریه هستند و گروه دبیران و ناشران را در محیط رقابت از وضعیت نشریه خود و موقعیت رقبا مشخص می‌نمایند (Lawlor, 2003). از این رو، ترجیح سردبیران و مدیران مسئول این پژوهش در واجد شرایط بودن ملاک "درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه‌های استنادی و تخصصی‌ای که نشریه در آنها نمایه شده است"، در ارزیابی کیفی نشریات، منطقی است. ملاک "خروجی PDF و XML استاندارد" نیز مورد توجه پاسخ‌دهندگان است. پردازش اطلاعات از سمت نیروی انسانی به فناوری‌های محاسباتی، میل کرده است (Guler, Waaijer & Palmblad, 2016). گسترش امکانات در محیط وب و تغییرات ایجاد شده در ارتباط علمی و همچنین روند رشد نشریات الکترونیکی، استفاده از ابزارهای کمکی مانند XML را ایجاب می‌کند. کاربرد XML در سنجش پژوهش‌ها با رویکر کتابسنجی برای پدیداری نویسندگان و ساختار فکری آنان کاربرد دارد (Zhao & Logan, 2002). تحولات فنی مانند برچسب

XML ویژگی‌های استنادی مقالات نشریات در شکل قابل خواندن با ماشین را آسان‌تر و سریع‌تر کرده است (Bornmann, Haunschild & Hug, 2018). برچسب‌های XML اطلاعات فراداده‌ای مانند عنوان مقاله، نویسندگان، چکیده، کتابشناسی و استنادات متن را شامل می‌شوند. بنابراین، محتوای هر مقاله از نشریه در قالب متن کامل ساختار یافته موجود است که پردازش خودکار متن را بسیار ساده‌تر از گذشته می‌کند (Bertin, Atanassova, Gingras & Larivière, 2016). در نتیجه نشریات و ناشرانی مانند الزویر، اشپیرینگر، جان‌وایلی و پابمد، متن کامل مقالات علمی را با شکل XML در دسترس و قابل بارگیری کرده‌اند (Bornmann, Haunschild & Hug, 2018; Boyack, van Eck, Colavizza & Waltman, 2018; Small, Tseng & Patek, 2017). واجد شرایط بودن ملاک خروجی PDF و XML استاندارد از نگاه سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش قابل توجه است؛ اگرچه پردازش داده‌ها با فرمت PDF مقالات مشکل‌ساز، خسته‌کننده و زمان‌بر بود (Pride and Knoth, 2017). نکته بسیار مهم در استفاده نشریات از برچسب‌های XML در شناسایی استنادات است (Hu, Chen & Liu, 2015). "درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه" ملاکی است که در مرحله رتبه‌بندی بین ۲۷ ملاک واجد شرایط با رتبه ۳۰ و با رتبه شش درون گروهی (جدول ۸) در جایگاه ۲۲ از نظر سردبیران و مدیران مسئول قرار دارد (جدول ۱۶). نشریه باید اطمینان حاصل کند که محتوای خود را به طور مناسب توزیع می‌کند و وب سایت فعال است و هرگونه اطلاعات انتشار را به روشنی توضیح دهد (چشمه‌سهرابی و دهخدایی، ۱۳۹۸؛ Faiella, 2017). کم‌اهمیت‌تر بودن این ملاک که در طبقه الزامات عملکردی قرار دارد در مقایسه با ملاک‌های دیگر نشان از آن دارد که نزد سردبیران و مدیران مسئول این ملاک از جنس ویژگی‌های ساده و معمولی است مانند دیگر ویژگی‌های روزنامه‌ها و وسایل ارتباط جمعی هستند که برای پدیداری و معرفی خدمات به کار می‌روند (شوجی، ۱۹۹۳ نقل در طاهری‌کیا، فخاریان، لاجوردی، ۱۳۹۰). "درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه" نیز از ملاک‌های واجد شرایط و در طبقه الزامات عملکردی است که در رتبه ۲۳ قرار دارد (جدول ۱۶). اهمیت این الزام در این است که شناسایی و لحاظ نمودن آن در نشریات، علاوه بر رضایت و خشنودی خوانندگان و گروه دبیران از فعالیت‌های نشریه، حداقل تلاشی است که موجب

حفظ موقعیت نشریه در محیط رقابتی فراهم می‌آورد. داوری از دیرباز شیوه اصلی برای حفظ استانداردهای علمی بالا و تضمین پیشرفت در دانش و یادگیری بوده است. اما این فرآیند تا حد زیادی در سطح نامطلوب (Alberts, Hanson, 2006) همراه با تنش‌های خاص خود بوده است (& Kelner, 2008). بنابراین، آگاهی از چگونگی داوری و ویژگی‌های آن مورد توجه استفاده‌کنندگان است. زیرا مدت زمان داوری از مسائل مورد نقد متولیان نشریات و خوانندگان است (Huisman & Smits, 2017). سردبیر و مدیر مسئول بهتر است با کار منظم در جهت ساده‌سازی فرایند داوری، بر بهبود ارتباط نویسندگان و رعایت زمان مقرر تمرکز کنند. ارسال بازخورد ارزشمند به نویسندگان و نوبت‌های بازبینی و ارسال مجدد در زمان‌های محدود در رضایت استفاده‌کنندگان از نشریه اثربخش است. ملاک "لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام" در مرحله غربالگری و رتبه‌بندی از رتبه نزدیک به هم برخوردار بود (از رتبه ۵۳ به رتبه ۵۱) که افزایش رتبه آن قابل توجه نمی‌باشد. اگرچه رتبه این ملاک در دو مرحله غربالگری و رتبه‌بندی پائین بود، انتخاب آن توسط سردبیران و مدیران مسئول به عنوان ملاک واجد شرایط دارای اهمیت است. بنابراین، با توجه به انتساب آن به طبقه الزامات عملکردی عدم وجود لینک ثبت نام نارضایتی کاربران نشریه را در پی دارد.

عامل سوم: رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات. در این عامل و ملاک‌های معرفی شده برای آن این ابهام وجود دارد که چنانچه منظور از آیین نگارش رعایت سبک نگارش مطابق با اصول و قواعد تعیین شده زبان فارسی و دستور خط و املا فارسی برای تدوین یک متن علمی است (حنفی‌نیری و سالک-احمدی، ۱۳۹۸)، این تعریف از عامل سوم و زیر مجموعه آن مستفاد نمی‌شود. اما ۱۲ ملاک نشان از وضعیت ساختاری و کیفی مقالات نشریه دارند. در مرحله رتبه‌بندی و رتبه داخلی ملاک‌های "وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه‌گیری" و "رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه) (زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش‌ها و یافته‌های پژوهش" از نظر سردبیران و مدیران مسئول اولویت بالا دارد (جدول ۹). رعایت این ملاک‌ها در نشریات در حد مطلوب است و میزان آن به ترتیب ۹۵ و ۹۴ درصد است (ورع، ۱۳۹۹). این ملاک‌ها از گذشته مورد

توجه نشریات بوده است، ولی در حوزه‌های مختلف موضوعی تفاوت مشاهده شده است (قانع، ۱۳۹۲). ملاک-های "درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله" و همین ارقام در "سربرگ صفحات مقالات" در میان ملاک-های واجد شرایط (۲۷ ملاک) (جدول ۱۶) در مرحله رتبه‌بندی به خاطر خصوصیات کیفی بسیار ساده و معمولی‌تر ساختار نشریه، جایگاه‌های آخر یعنی ۱۹ و ۲۰ را کسب کرده‌اند. بدیهی است با توجه به حضور این دو ملاک در طبقه الزامات عملکردی، عدم رعایت آنها نارضایتی استفاده‌کنندگان را موجب می‌شود و کارآمدی نشریه را پایین می‌آورد. مطالعه ورع (۱۳۹۹) نشان داد که رعایت این دو ملاک توسط نشریات در حد متوسط است (۵۴ درصد) که با احراز رتبه‌های ۱۹ و ۲۰ بین ۲۷ ملاک واجد شرایط، نیاز است در صفحه‌آرایی نشریات دقت بیشتری اعمال شود. یک سردبیر با تجربه در مدیریت نشریه به جذب پژوهشگران و انتشار یافته‌های آنان توجه خاص دارد. این پژوهشگران در سطح ملی و فراملی (البته با در نظر گرفتن زبان اصلی نشریه) مطرح می‌باشند. بنابراین، برقراری ارتباط با آنان از ویژگی‌های یک سردبیر با تجربه است (قانع، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر ملاک "تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان" در مرحله رتبه‌بندی که ملاک‌های واجد شرایط مشخص شده‌اند در اولویت سوم قرار دارد. این نشان از اهمیت ملاک مورد نظر دارد؛ زیرا توزیع جغرافیایی و هم‌نویسندگی در پدیداری نشریه مؤثر هستند (Ding, Shen, Ahlgren, Jeppsson, TMinguillo & Lyhagen, 2021). با وجود اهمیت توزیع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان در یک نشریه، مطالعه ورع (۱۳۹۹) نشان داده است که در عمل از طرف نشریات ایران به این ملاک اهمیت قابل توجهی نشده است (نزدیک به ۵۰ درصد نشریات). از طرفی یافته‌های قانع (۱۳۹۰) در پیوند با تنوع نویسندگان نتایج این پژوهش را برای ۳۳۳ عنوان (۹۲/۸ درصد) نشریه ایرانی تأیید می‌کند. به طور کلی همکاری نویسندگان در یک پژوهش در سطح ملی و بین‌المللی بر عملکرد پژوهشی از جنبه تعداد مقالات (Bentley, 2012)، تعداد استنادات (Eisend and Schmidt, 2014) و ضریب‌تأثیر نشریه (He, Geng, and Campbell-Hunt, 2009) اثربخشی مثبت دارد. این ملاکی است که در طبقه الزامات عملکردی است و عدم رعایت آن می‌تواند نارضایتی و عدم تمایل به همکاری با نشریه از طرف نویسندگان را

تقویت کند. این ملاک ظرفیت آن را دارد که از طرف گروه دبیران در راستای کیفی سازی نشریه مورد توجه خاص باشد. در نتیجه، می توان انتظار داشت که تنوع، بویژه از نوع، بین المللی در نویسندگان از عملکرد تحقیقاتی پشتیبانی کند که اغلب با استناد به مقاله ارزیابی می شود (Eisend, 2017). ملاک "نام و وابستگی سازمانی نویسندگان"، "مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی" از ویژگی های ساختاری است که در طبقه عملکردی قرار دارد. البته در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط در رتبه ۲۴ است و درون گروه در جایگاه ششم در "عامل رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات" قرار دارد. دقت نوشتاری از جمله وابستگی سازمانی مؤلف در مقالات علمی اهمیت دارد (Galvez and Moya-Anegón, 2007) و نظام های استنادی نیز به آن حساس می باشند (Taşkın & Al, 2014). اشتباهات ناشی از وابستگی سازمانی در نمایش و ارزیابی علمی تأثیر منفی دارد (Galvez and Moya-Anegón, 2006). به تدریج با توسعه ارزیابی های تحقیقاتی، وابستگی سازمانی برای ارزیابی واحدهای تحقیقاتی مانند پژوهشگر، دانشگاه، دانشکده، گروه آموزشی، حوزه علمی حیاتی شده است (De Bruin and Moed, 1990). وجود و صحت وابستگی سازمانی در جامعیت نتایج ارزیابی مدارک بویژه در نظام های استنادی مؤثر است (گلتاجی و عباسپور، ۱۳۹۶). ملاک درصد نویسندگان تکراری در نشریه (در یک سال) در مرحله رتبه بندی به رتبه ۲۷ ارتقاء یافته و در بین ملاک های واجد شرایط در رتبه ۲۱ قرار دارد (جدول ۱۶) و درون گروه از لحاظ اهمیت بین ملاک های واجد شرایط رتبه ۷ کسب کرده است (جدول ۹). این ملاک (Q۳۶) جزء ملاک های کیفی است که در طبقه الزامات عملکردی است (جدول ۱۳). واجد شرایط بودن این ملاک از نظر سردبیران و مدیران مسئول اهمیت دارد. مطالعه ورع (۱۳۹۹) نشان داده است دامنه درصد رعایت این ملاک از ۵۰ درصد تا ۱۰۰ درصد از طرف نشریات رعایت شده است. از طرفی نداشتن "نویسنده تکراری" در ۹۴ درصد نشریات بیش از ۸۵ درصد است. انتشار مقالات متعدد در یک نشریه از یک نویسنده دارای مزایا و معایبی است. از منظر نویسنده مهمترین مزیت این است که وی با دامنه، شرایط ارسال و سبک نوشتن برای آن نشریه بسیار آشنا شده است و در ارسال های بعدی در زمان صرفه جویی می شود. مزیت دیگر این است که انتشار تمام کارهای خود در یک نشریه، به ویژه یک نشریه

بسیار تخصصی، به شما کمک می کند تا به سرعت در رشته تحصیلی خود شناخته شوید. یکی از نکات منفی انتشار فقط در یک نشریه این است که کمیته‌های ارزیابی به احتمال زیاد انجام این کار را مورد سؤال قرار دهند. ممکن است در مورد داشتن نوعی وابستگی به هیئت تحریریه یا آشنایی با داوران شک و تردید ایجاد کند که برای اعتبار نشریه و نویسنده مشکل ایجاد نماید. ملاک "درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی" در میان ملاک‌های واجد شرایط در رتبه‌های آخر قرار دارد. به لحاظ اینکه این ملاک در طبقه الزامات عملکردی است، رعایت آن در نشریه می‌تواند رضایت کاربر را تأمین نماید. مطالعه ورع (۱۳۹۹) نشان می‌دهد که ۹۴ درصد نشریات برای افزایش پدیداری نشریه در سطح بین‌المللی عنوان مقاله را علاوه بر زبان اصلی به زبان انگلیسی درج کرده‌اند. ملاک "کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)" در دو طبقه الزامات اساسی و عملکردی قرار دارد. در این ملاک کیفی صرفاً بر شاخص کمی ضریب تأثیر (IF) و میانگین ضریب تأثیر (MIF) نشریه تأکید شده است. بنابراین سردبیران و مدیران مسئول وجود این ملاک را برای اعتبار نشریه و خشنودی استفاده‌کننده از انتخاب نشریه برپایه این ملاک، ابراز داشته‌اند و یک نتیجه برد - برد است. زیرا رعایت این ملاک از دیدگاه الزامات عملکردی حاکی از آن است که نشریه حداکثر توانایی خود را به استفاده‌کنندگان نشان می‌دهد و از طرفی برای آنان بیشترین ارزش را ایجاد کرده است. از زاویه الزامات اساسی وجود این ملاک ناقص بودن نشریه را به لحاظ نداشتن ضریب تأثیر برطرف می‌کند. در چارچوب الزامات اساسی وجود این ملاک از نظر پاسخ‌دهندگان حتمی است، اما در میان ملاک‌های واجد شرایط در اولویت‌های اول قرار ندارد (رتبه در مرحله رتبه‌بندی ۵۴ و در بین عناصر این ملاک ۹ است (جدول‌های ۹ و ۱۶). به نظر می‌رسد که علاوه بر شاخص‌های کمی علم‌سنجی مانند ضریب تأثیر، ملاک‌های دیگر که در "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات" مطرح است مورد نظر سردبیران و مدیران مسئول می‌باشد. در بررسی ورع (۱۳۹۹) به روز بودن موضوع‌ها، تمرکز و حفظ یکپارچگی موضوع، داشتن نوآوری، سطح علمی و عمق دانش تخصصی، نیازمحور بودن موضوع‌ها و کاربردی و اثربخش بودن نتایج در جامعه علمی که از عناصر کیفیت مقاله هستند در حد مطلوب بوده است. بنابراین،

شاخص‌های علم‌سنجی مانند ضریب تأثیر نشریه می‌توانند در کنار داوری همکاران در ارزیابی نشریات نقش تکمیل‌کننده داشته باشند (Aksnes, Langfeldt & Wouters, 2019).

عامل چهارم: رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی. این عامل شامل هشت ملاک است که در سؤاهای ۳۷ تا ۴۴ مشخص شده‌اند. ملاک‌های "بازه زمانی بررسی اولیه مقالات دریافتی (اعلام نظر به نویسنده یا آغاز فرآیند داوری)"، "داوری الکترونیکی حداقل ۲ داور برای هر مقاله"، "درج سالانه اسامی داوران در نشریه و میانگین بازه زمانی فرآیند داوری پذیرش مقاله" در طبقه الزامات اساسی هستند و از نظر سردبیران و مدیران مسئول در مرحله رتبه‌بندی از ملاک‌های واجد شرایط نمی‌باشند. الزامات اساسی نشان می‌دهند که این ویژگی‌ها حتماً باید وجود داشته باشند؛ اما ارزش خاصی در نظر استفاده‌کنندگان ایجاد نمی‌کنند. این ویژگی‌ها اگر نباشند، نشریه ناقص و در مواردی غیرقابل استفاده است. یافته‌های ورع (۱۳۹۹) مشخص کرد ۹۸ درصد نشریات داوری الکترونیکی با حداقل ۲ داور و ۹۵ درصد آنها میانگین بازه زمانی داوری را رعایت کرده‌اند. نتایج پژوهش حاضر و مطالعه ورع حاکی از آن است که این ملاک‌ها از اصول پذیرفته شده در مدیریت هر نشریه است که نیازی به حضور آنها در ارزیابی نشریه نیست. در مورد درج سالانه اسامی داوران فقط ۴۰ درصد نشریات به این ملاک پایبند بوده‌اند. داوری به عنوان کار داوطلبانه که به طور معمول در چند روز قابل انجام است، تا چندین هفته یا ماه طولانی می‌شود و موجب تأخیر در فعالیت نویسندگان که زمان آنها به طور کلی محدود است، می‌گردد (Bilalli, Munir & Abelló, 2021). این تأخیر بر مشاغل علمی نویسندگان تکلیف شاقّ تحمیل می‌کند (Björk & Solomon, 2013). بنابراین، یکی از مشکلات رایج نویسندگان، یافتن نشریه مناسب با مدت زمان معمول داوری برای انتشار یافته‌ها است. نظرسنجی از صدها نویسنده نشان داده است که سرعت انتشار سومین عامل مهم تأثیرگذار در انتخاب نشریه توسط نویسندگان، پس از تناسب موضوعی و کیفیت (در برخی موارد با ضریب تأثیر) نشریه است (Solomon & Björk, 2012). در پیوند با سرعت انتشار، نشریات، آماری را در رابطه با سرعت فرآیند داوری برای جذب مقالات جدید در وبگاه خود ارائه می‌دهند (Bilalli, Munir & Abelló, 2021). موضوع داوری و کیفیت مقاله این سؤال را پیش‌رو قرار می‌دهد که آیا داوران یک مقاله علمی می‌توانند

ارزیابی کافی از کیفیت آن داشته باشند؟ و در این رابطه چند داور نیاز است؟ بدیهی است داوران بیشتر به احتمال زیاد نقص‌های اساسی را در مقاله مشخص می‌کنند، بنابراین راهنمایی بیشتری به سردبیر برای رد مقاله ارائه می‌کنند (Schultz, 2009). در مقابل یافتن داوران با دقت و متخصص، مشکل اساسی سردبیر است. در طبقه الزامات عملکردی ملاک "حضور داوران در پایگاه‌های بین‌المللی" مورد توجه سردبیران و مدیران مسئول است. این ملاک، تأثیر فعالیت داوران را در حوزه تخصصی خود نشان می‌دهد. یافته‌های پژوهش مبین این است که این ملاک ضمن واجد شرایط بودن آن در میان ۲۷ ملاک، در اولویت اول پاسخ-دهندگان است (جدول ۱۶). بر خلاف اداراک آنها، حضور فعال داوران در چنین پایگاهی بسیار کم است (۱۸ درصد نشریات) (ورع ۱۳۹۹). رعایت این عامل کارآمدی نشریه را افزایش می‌دهد و رضایت استفاده‌کنندگان را در پی دارد. اهمیت این عامل در طبقه الزامات عملکردی در این است که شناسایی و لحاظ نمودن آن در نشریه، حداقل تلاشی است که موجب حفظ موقعیت نشریه در محیط رقابتی می‌شود. حضور داوران در پایگاه‌های بین‌المللی اعتباربخشی به همراه دارد. خدماتی مانند Publons برای این اعتباربخشی، فعالیت هر داور را که توسط سردبیر نشریه تأیید شده است، بررسی و منتشر می‌کند (Ortega, 2017). چنین نظام-هایی مشارکت داوران در بوم‌شناختی انتشارات دانشگاهی و ارزش‌گذاری کیفیتی وظایف داوری را نشان می‌دهد. اولویت اول سردبیران و مدیران مسئول این پژوهش برای این ملاک در راستای کیفی‌سازی فرآیند نشریات و در نهایت بهبود عملکرد نشریه است. ملاک "درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام" که در طبقه الزامات عملکردی است از نظر پاسخ‌دهندگان در مرتبه هشتم در میان ملاک‌های واجد شرایط است و درون عامل رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی جایگاه دوم را دارد. موضوع قابل تأمل این است که در عمل تنها ۳۰ درصد از نشریات به نشان دادن مراحل داوری به صورت فلودیگرام که نشان از شفافیت در فعالیت انتشاراتی دارد، مبادرت کرده اند (ورع، ۱۳۹۹). هنگام انتخاب نشریه برای ارسال مقاله، نویسنده یا نویسندگان سعی می‌کنند با در نظر گرفتن تخصص خود، زمان داوری و شانس پذیرش را با مراجعه به دستورالعمل نشریه تا اندازه‌ای مشخص نمایند (Seeber, 2020). وجود دستورالعمل جامع بویژه مراحل داوری در شکل نمودار از دو وجه مفید است. یکی اینکه اعتبار نشریه را در رعایت صداقت و شفافیت علمی

مشخص می‌نماید و دیگری نویسنده را نسبت به چگونگی فرایند داوری که وجه کیفی محتوای نشریه است، آگاه می‌کند. در حالی که رشد انتشارات علمی جهانی ادامه دارد، شواهد نشان می‌دهد که مقالات سلب اعتبار شده در سال‌های اخیر افزایش یافته است (Hesselmann, Graf, Schmidt & Reinhart, 2017). با رشد مقالات امکان جعل یا دستکاری و احتمال خطا یا نتایج غیرقابل اعتماد افزایش می‌یابد، کاهش این بی‌اخلاقی در استفاده از نرم‌افزارهای مشابهت‌یاب میسر است. بسیاری از دست‌انکاران نشریات بر این باورند که خدمات تشخیص سرقت علمی به طور آشکار موثر هستند و مقالات را به طور کامل بررسی می‌کنند (Fiedler & Kaner, 2010). ملاک استفاده از نرم‌افزارهای مشابهت‌یاب در بررسی و داوری مقالات از نظر سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش از ملاک‌های واجد شرایط است که از میان ۲۷ ملاک، جایگاه ۱۸ دارد (جدول ۱۶). باید خاطر نشان ساخت که تنها ۵۰ درصد نشریات در استفاده از نرم‌افزار مشابهت‌یاب کوشش کرده‌اند (ورع، ۱۳۹۹). اگرچه انتظار می‌رود تمام نشریات به این نرم‌افزارها دسترسی داشته باشند، باید در نظر داشت هنوز برای نشریات فارسی زبان نرم‌افزار جامع وجود ندارد. به همین خاطر عدم استفاده کامل نشریات قابل توجیه است.

عامل پنجم: وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی. نمایه شدن نشریات در خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی برای نشریات دارای اهمیت است. گزینش و راه‌یابی نشریه به این خدمات نیازمند احراز معیارهای اولیه است. این معیارها مربوط به کیفیت یا در جهت کیفی‌سازی نشریات هستند. از جمله می‌توان به انتشار به موقع، اعتبار و مقبولیت در میان جامعه علمی متخصص و غیره اشاره کرد. در طول سال‌ها، تعداد نشریات نمایه شده در SCI به طور پیوسته افزایش یافته است. رشد نمایه‌سازی نشریات تا حدی به دلیل تلاش مداوم سردبیران برای نمایه کردن نشریات خود در این نظام استنادی است و تا حدودی به دلیل اختصاصی ISI (اکنون تامسون رویترز) در نیاز به گسترش پوشش نشریات علمی است (Basu, 2010). دیدگاه سردبیران و مدیران مسئول در این پژوهش نشان می‌دهد که نمایه شدن نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC دارای ضریب تاثیر (Impact Factor) یا چارک (Q) از ملاک‌های واجد شرایط است؛ اگرچه در مرتبه ۲۴ در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط قرار دارد (جدول ۱۶). این یافته با یافته

ورع (۱۳۹۹) که نشان داد ۹۰ درصد نشریات در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام نمایه می‌شوند همخوانی ادراک و عمل دارد. مطابق با روش کانو فازی این ملاک در طبقه الزامات عملکردی است که رعایت آن توجه به نیاز و انتظارات مخاطبان نشریه را نشان می‌دهد که رضایت آنان را در پی دارد. **عامل وضعیت نشریه در نمایه‌های استنادی، تخصصی و اجتماعی** مشتمل بر پنج ملاک در قالب سؤال‌های ۴۵ تا ۴۹ است. چهار ملاک دیگر یعنی: "ملاک‌های نمایه شدن در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی (در صورتی که نشریه بدون ضریب تاثیر و Q باشد)" (Q۴۵)، "نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های معتبر تخصصی Cabi, Math science, Chemical Abstract, Agricola و غیره" (Q۴۷)، "نمایه شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی (DOAJ, Ricest,...) (Q۴۸)" و "عضویت در حداقل سه شبکه‌های اجتماعی علمی (Academia, LinkedIn, Research Gate, ...) و قرار دادن پیوند آن در وبگاه نشریه" (Q۴۹) از نظر پاسخ‌دهندگان در مرحله رتبه‌بندی جای ندارند. این ملاک‌ها به محور نمایه‌ها (استنادی، تخصصی، عمومی) و شبکه‌های اجتماعی علمی مربوط هستند. ملاک‌های مربوط به سه نوع نمایه از الزامات اساسی هستند و وجود آنها نباید مورد پرسش باشد. به عبارتی انتظار کاربر بر "باید بودن" آنها است و نبود آنها نقص عملکردی نشریه را نشان می‌دهد. این نوع الزامات از اساس رقابتی هستند (عبداللهی و النجری، ۱۳۹۴). بنابراین، رعایت نکردن نشریات در نمایه شدن در خدمات نمایه‌سازی، گرایش به نشریه و انتخاب آن برای انتشار یافته‌ها کاهش می‌یابد. رعایت نشریات کشور در عامل نمایه‌سازی نشان از آن دارد که ۸۵، ۴۵ و ۱۲ درصد به ترتیب در پایگاه‌های اطلاعاتی عمومی، پایگاه‌های استنادی بین‌المللی و پایگاه‌های معتبر تخصصی نمایه می‌شوند (ورع، ۱۳۹۹). در سطح بین‌المللی نشریات برای نمایه‌سازی نشریه خود در چندین خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی کوشش می‌کنند. این خدمات به عنوان یکی از ابزارهای موجود برای نویسندگان در ارزیابی مناسب بودن یک نشریه در انتشار مقاله است (Wijewickrema, 2021). پدیداری و شناخته شدن نشریه یکی از عوامل انگیزشی سردبیران برای نمایه‌سازی نشریه خود در این خدمات است (Shrestha, Subedi, Shokati & Chaudhary, 2018). با در نظر گرفتن نتایج این پژوهش و پژوهش ورع به نظر می‌رسد سیاستگذاری در ارزیابی موفقیت عملکرد نشریات در راستای با اهمیت دانستن

خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی یک فعالیت اجباری است. ملاک مربوط به عضویت نشریه در شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک الزام عملکردی از طرف نشریات کمتر مورد استقبال قرار گرفته است و فقط ۱۸ درصد آنها این ملاک را رعایت کرده‌اند (ورع، ۱۳۹۹). شبکه‌های اجتماعی فرصت ایجاد ارتباط و تبادل محتوا را برای کاربران در جایگاه تولیدکننده و مصرف‌کننده فراهم کرده‌اند. از میان خدماتی که از ابتدا برای شبکه‌های اجتماعی مشخص شده‌اند، جامعه جهانی اکنون تحت تسلط دو پلتفرم Academia.edu و ResearchGate است (Jordan, 2019). به اشتراک گذاری یافته‌های علمی و افزایش استنادها نیز به عنوان بالاترین اولویت در یک نظرسنجی آنلاین در مقیاس بزرگ در مورد استفاده از ResearchGate تأیید شده است (Muscanell & Utz, 2017). یکی از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی کمک به رؤیت-پذیری فعالیت‌های پژوهشی در نشریات و ایجاد ارتباط بین دانشگاهیان در سراسر جهان است (Jordan, 2019). رؤیت‌پذیری در پیوند با قابل دسترس کردن یافته‌ها است که به حوزه دسترسی آزاد مربوط می‌شود. با فراهم شدن شرایط جدید توسط فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی مانند رسانه‌های اجتماعی علمی، پدیداری فعالیت‌های پژوهشگران سرعت یافته است (Bonaiuti, 2015). در پیوند با پدیداری اثر باید توجه داشت که اعتبار نشریه و کیفی بودن مقاله در مقبولیت آن نزد استفاده‌کننده اثرگذار است.

عامل ششم: به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق علمی

نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی. رعایت اصول اخلاق در پژوهش اعتماد به پژوهشگر، سازمان محل خدمت و نشریه را تقویت می‌کند. بنابراین، فرایند شفاف و مسئولانه داوری تضمین کیفیت دانش موجود است (Fennell, 2019). انتشارات نادرست، تأثیرات منفی نه تنها بر جامعه علمی و موقعیت شغلی نویسندگان دارد، از طرف جامعه نیز نسبت به پژوهش بی‌اعتمادی ایجاد می‌کند (Fennell, 2019; Mongeon & Larivière, 2016). در چنین شرایطی کمیته اخلاق در نشر (COPE) گام‌های مهمی در جهت حصول اطمینان از تبدیل شدن رویه‌های اخلاقی به بخشی از فرهنگ ویرایش برداشته است و محققان و ناشران را تشویق می‌کند که خطاها را برای محافظت از اعتبار نشریه گزارش کنند (Wager, Barbour, Yentis & Kleinert, 2010). در عامل ششم تعداد شش ملاک وجود دارد که سه ملاک

برای سردبیران و مدیران مسئول در ارزیابی نشریات در اولویت هستند. عامل "دریافت فرم تعهد نویسندگان Copyright" در مرحله رتبه‌بندی در جایگاه پنجم اهمیت است. در فرم تعهد نشریات از نویسندگان بویژه نویسنده مسئول تقاضا دارند که مطابق اصول اخلاقی متعهد شوند که مقاله همزمان برای نشریه دیگر ارسال نشده است و همچنین مقاله بدیع است و ارجاعات از صحت لازم برخوردار هستند. همچنین ترتیب نام نویسندگان بر اساس نویسندگی است. نویسندگی به ویژه در رشته‌های علمی که تیم‌های پژوهشی در حال رشد هستند، اهمیت دارد (Uddin, Hossain, Abbasi & Rasmussen, 2012). هدف از ترتیب نویسندگی به گونه‌ای رعایت انصاف در اعطای سهم اعتبار علمی به گروه نویسندگان یک اثر است. در فعالیت‌های علمی گروهی، مشارکت، اصلی است که همراه با پذیرش مسئولیت می‌باشد و هر نویسنده در ارائه بخش مربوطه در مقاله پاسخ‌گو است (Roberts, 2017). با توجه به اهمیت موضوع بویژه از جنبه اخلاقی انتظار می‌رود که نشریات در تعریف نویسندگی در حوزه مربوطه اقدام نمایند. مطالعه ورع (۱۳۹۹) نشان داده است که ۶۸ درصد نشریات ایران این اصل را رعایت کرده‌اند با وجود اینکه آگاهی و ادراک سردبیران و مدیران مسئول نسبت به آن (۵۳٪) در سطح بالا است (جدول‌های ۱۲ و ۱۶). یکی از عناصر ملاک فرم تعهد نویسندگان عدم ارسال مقاله به دو یا چند مجله به طور همزمان است، بدون اینکه به سردبیر مجله اطلاع داده شود. اگرچه برخی از محققان استدلال می‌کنند که این عمل غیرصادقانه نیست و صرفاً راهی برای مقابله با فرآیند طولانی انتشار نشریه است (Torgerson, Adamson, Cockayne, Dumville & Petherick, 2005)، نشریات این عمل را «رفتار غیراخلاقی نشر» می‌دانند (ICMJE, 2010)؛ زیرا اگر بیش از یک نشریه تصمیم به انتشار مقاله داشته باشد، ممکن است نقض یا مناقشه حق-مؤلف رخ دهد. از طرفی نشریات همزمان برای یک مقاله زمان و هزینه صرف می‌کنند. از عوامل تأثیرگذار در این بی‌اخلاقی علمی، عدم آشنایی با اخلاق نشر و تأمین خواسته‌های سازمان نویسنده در سرعت انتشار است و در نهایت، نویسندگان با اختیار خود یا با توجه به شرایط سازمانی تمایل دارند مقاله خود را با سرعت بیشتری منتشر کنند و راه حل ارسال همزمان یک مقاله به بیش از یک نشریه را انتخاب می‌کنند (Negahdary, 2017). همه نشریات معتبر این نکته مهم را در قوانین کپی رایت خود مطرح کرده‌اند و

نویسندگان در رعایت آن تعهد دارند. اما متأسفانه این تعهدات کافی نیست و رعایت نمی شوند. ائتلاف وقت و تلاش مدیران نشریات در بررسی مقالات و همچنین نقض اخلاق بین‌المللی نشر از چالش‌های این روش اشتباه در بوم‌شناختی ارتباط علمی است (همان). از ملاک‌های دیگر، "تعارض منافع" است. تعارض منافع وضعیتی است که در آن یک فرد تمایل دارد برخی از منافع خود را در قضاوت دخالت دهد. وجود تعارض منافع ممکن است بر توانایی انجام عینی مطالعات علمی و گزارش نتایج آنها تأثیر منفی بگذارد (Colbert, Nussenblatt & Gottesman, 2018). یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که رعایت تعارض منافع از طرف نشریات اهمیت زیادی دارد و از ملاک‌های واجد شرایط با رتبه ۶ در میان ۲۷ ملاک است (جدول ۱۶). با وجود ادراک درست سردبیران و مدیران مسئول از اهمیت این ملاک، در عمل مشاهده شده است که تنها ۳۵ درصد از نشریات کشور فرم تعارض منافع را در وبگاه نشریه قرار داده‌اند (ورع ۱۳۹۹). سردبیر نشریه به عنوان کنترل کننده نشریه از جمیع جهات مسئول است (Bošnjak, Puljak, Vukojević & Marušić, 2011) و نظارت او در سوگیری‌های احتمالی و تضاد منافع نه تنها برای نویسندگان است، بلکه برای خود و گروه دبیران نیز باید رعایت شود. انتشار مقالات متعدد در نشریه خود، با انتقاد مواجه است (Schiermeier, 2008). سوء استفاده آشکار از امتیازات حوزه سردبیری، نیازمند بازبینی شفاف‌تر در نشریات است. این موضوع از مصادیق تعارض منافع است بویژه در فرآیند داوری و مدیریت مقالات تدوین شده توسط سردبیر و گروه دبیران. بدیهی است انتشار درون‌زا (انتشار در نشریه خود) و در حد معقول در این نشریات با رعایت ملاک تضاد منافع پسندیده است. بنابراین، نشریات باید اطلاعات مربوط به تضاد منافع را به طور عام و در رابطه با گروه دبیران به طور خاص در نشریه به صورت شفاف بیان کنند (Bošnjak, Puljak, Vukojević & Marušić, 2011). ملاک رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی مورد توجه پژوهش حاضر بوده است. اشتباهات در انتشارات نشریه به دلایل مختلف اتفاق می‌افتد که شامل اشتباهات تایپی ساده تا دستکاری عمدی یافته‌ها یا نتایج است. نحوه رسیدگی به این خطاها تا حد زیادی به شدت یا بزرگی و عمدی بودن آنها بستگی دارد. خطاهای غیرعمدی شامل موارد مرتبط با جمع‌آوری یا طبقه‌بندی داده‌ها، تجزیه و تحلیل آماری و یا اشتباهات تایپی و غلط املائی است که

توسط داور قابل بررسی نیستند. اساساً، خطاهای غیرعمدی شامل اشتباهاتی است که از جانب نویسنده یا ناشر عمدی نبوده و نتایج تحقیق را به خطر نمی‌اندازند. خطاهای عمدی نوعی سوءرفتار پژوهشی است و شامل ارسال همزمان یک مقاله به نشریات متعدد، تضاد منافع، جعل یا دستکاری داده‌ها، عدم انطباق با پروتکل‌های تحقیق و سرقت علمی است. این نوع خطاها شفافیت و صداقت علمی مقاله را مورد سؤال قرار می‌دهند و به اعتبار نویسنده و نشریه خسران وارد می‌کنند. استفاده نشریات از داوری برای شناسایی بی-اخلاقی احتمالی مقاله یا بهبود کیفیت آن بسیار بحث برانگیز است. برخی استدلال می‌کنند که داوری هرگز برای ردیابی تقلب نبوده و نمی‌توان انتظار داشت که این کار را انجام دهد (Smith, 2006). با این وجود داوری در قلب فرآیندهای نشریات در تمام علوم قرار دارد و مهم‌ترین سؤال این است که چگونه این فرایند را بهبود بخشیم. بدون شک جامعه علمی انتظار دارد که سردبیران نشریات داوری را یک فعالیت مستمر و بدون جایگزین بدانند. داوری برای ارزیابی اعتبار، کیفیت و اغلب اصالت مقالات برای انتشار است. هدف نهایی آن حفظ یکپارچگی علم با کنترل مقالات نامعتبر یا بی کیفیت است. سردبیران و مدیران مسئول در پژوهش حاضر بر این عقیده هستند که لغو ارزیابی نشریه در صورت احراز شدن خطا از ملاک‌های پسندیده است و در مرحله رتبه‌بندی آن را در جایگاه هفتم در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط می‌دانند (جدول ۱۶). سه ملاک "دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright)", "دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest)" و "خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی)" در طبقه الزامات عملکردی قرار دارند (جدول ۱۳) و وجود آنها کارآمدی نشریه و رضایت استفاده‌کنندگان را بیشتر می‌کند. داشتن "مجوز دسترسی (CC)", "درج تعهدنامه مبنی بر رعایت و عضویت در COPE" و "درج قوانین و مقررات مربوط به رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه" از ملاک‌هایی هستند که توسط سردبیران و مدیران مسئول در میان ملاک‌های واجد شرایط برای ارزیابی نشریات نمی‌باشند. البته به این معنی نیست که این ملاک‌ها در ارزیابی شرایط لازم را ندارند. اگر الزامات مدل کانو را که در این پژوهش مورد استفاده بوده است در نظر بگیریم، تمام ملاک‌ها در دو طبقه الزامات عملکردی و اساسی هستند که توضیحات لازم قبلاً

ارائه شده است. از سه ملاک اخیر که زیر مجموعه عامل رعایت اخلاق علمی نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی هستند دو عامل داشتن مجوز دسترسی (CC) و عضویت در COPE در طبقه الزامات اساسی می‌باشند. بر اساس منطق این طبقه، وجود این دو عامل از نارضایتی استفاده‌کنندگان نشریه جلوگیری می‌کند و پایداری و پیروزی را در محیط رقابت برای نشریه فراهم می‌کند. به طور کلی این ویژگی‌های کیفی از خواسته‌های بیان نشده و یا تلویحی کاربران نشریات هستند. به عبارتی می‌توان این دو الزام را از شرایط اولیه شکل‌گیری، فعالیت و ماندگاری نشریه دانست و عدم رعایت این استانداردها نارضایتی از نشریه را تشدید می‌کند. مجوز دسترسی به یافته‌های علمی رو به افزایش است (Piwowar, Priem, Lariviere, Alperin, Matthias, Norlander, et al., 2018). برای اینکه مجوز دسترسی پایدار باشد، باید به محدودیت‌های حق مؤلف و حقوق نویسنده که توسط نشریه منتشر کننده مقاله تعریف شده است، پایبند بود. در صورت نقض این قانون توسط نویسنده و خدمات وبی، ناشر با اخطار، اعلام توقف نشر مقاله را مطالبه می‌کند (Laakso & Lindman, 2016). بدیهی است نشر بدون اجازه از مصادیق بی‌اخلاقی علمی است. بنابراین، اعلام مجوز دسترسی در نشریه ضروری است. مسئولیتی که کمتر از نیمی از نشریات وزارت عتف مورد توجه داشته‌اند (ورع، ۱۳۹۹). مجوز دسترسی نوعی مالکیت معنوی است که از آثار خلاقانه اصیل، از جمله مقالات محافظت می‌کند. مجوز دسترسی به خالق اثر اجازه می‌دهد تصمیم‌گیری نماید که تحت چه شرایطی، اثر او می‌تواند توسط دیگران استفاده، منتشر و توزیع شود. باید در نظر داشت این حق در اختیار ناشران است و به این ترتیب، نحوه استفاده دیگران، انتشار و توزیع مقالات را کنترل می‌کنند. بویژه با استفاده از برچسب‌های نوع دسترسی آزاد که در مقاله قید شده است. اصول اخلاقی COPE شامل استانداردها و مفاهیم در حوزه اخلاق علم است و برای آموزش فعالان حوزه نشر علمی و حمایت از آنها فعالیت می‌کند (Ghorbi, Fazeli-Varzaneh, Ghaderi-Azad, Ausloos & Kozak, 2021). برای رعایت اخلاق و یکپارچگی در پژوهش COPE این استانداردها و مفاهیم را برای ناشران و سردبیران نشریات تنظیم کرده است. در مطالعه ورع (۱۳۹۹) مشخص شده است که نشریات دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و انجمن‌های علمی وابسته به وزارت عتف صرفاً ۱۶ درصد در COPE عضویت دارند. این میزان

کم، متأثر از شرایط تحریم و عدم امکان پرداخت حق عضویت است. اما در تبعیت از دستورالعمل‌های COPE این مطالعه نشان داده است که ۷۱ درصد نشریات اصول اخلاقی COPE را رعایت می‌کنند.

در جمع‌بندی باید بیان داشت که شش عامل مورد بررسی با ۵۵ ملاک موجود در "شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات" از منظر سردبیران و مدیران مسئول نشان داد که ۲۷ ملاک (جدول ۱۶) واجد شرایط ارزیابی هستند. در عامل اول (شاخص شماره ۱ در شیوه‌نامه) از میان چهار ملاک، انتشار به‌موقع، صاحب امتیازی یا همکاری با انجمن علمی و عضویت افراد شاخص در هیئت تحریریه از داخل و خارج از کشور با در نظر گرفتن حوزه تخصصی نشریه مورد تأیید در ارزیابی نشریه هستند. رویکرد پاسخ‌دهندگان به الزام مرتبه علمی استاد سردبیر نشان از تنزل رتبه از مرحله غربالگری (رتبه ۱) به مرحله رتبه‌بندی (رتبه ۴) دارد. باید تأکید کرد که این اختلاف در وهله اول زیاد نیست و همچنین در هر دو مرحله در رتبه‌های بالا قرار دارد. با توجه به این نتایج در نظر گرفتن مرتبه استادی برای سردبیر در یک وضعیت قطعی نیست. عامل دوم (شاخص شماره ۲ در شیوه‌نامه) با ۲۰ ملاک که مربوط به وبگاه استاندارد و وجود اطلاعات شناسنامه‌ای نشریه است، دارای هشت ملاک واجد شرایط است که تعیین نوع مقاله، وجود فهرست مقالات قابل انتشار در وبگاه و وضعیت دسترسی به متن کامل مقالات از ملاک‌های مرجح هستند. چون هشت ملاک در طبقه الزامات عملکردی می‌باشند و ارتباط مستقیم با رضایت استفاده‌کنندگان دارند، این نیازها بخشی از اطلاعات نیازسنجی را تأمین می‌کند. نکته مهم این است که درجه اهمیت این ملاک‌ها با یکدیگر از نظر پاسخ‌دهندگان متفاوت است و این تفاوت در میان ۲۷ ملاک واجد شرایط مشاهده می‌شود (جدول ۱۶). وجود پیوند مستقیم در وبگاه نشریه با خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی و همچنین امکان خروجی استاندارد XML و PDF برای سردبیران و مدیران مسئول از ملاک‌های واجد شرایط هستند اما در اولویت‌های نزدیک به آخر می‌باشند. قرار دادن فهرست مقالات و دسترسی به آرشیو نشریه و نیز درج فرایند داوری در وبگاه، شرایط دو ملاک قبل را دارند. وجود لینک ثبت‌نام جایگاه ۲۶ را به خود اختصاص داده است. عامل سوم (شاخص شماره ۳ در شیوه‌نامه) با دوازده ملاک، دارای ۹ ملاک واجد شرایط است که رتبه اهمیت هفت ملاک تقریباً از نیمه به پائین است (جدول ۱۶) وجود نظم در ساختار مقالات و پیروی از شیوه‌نامه و دستورالعمل نشریه

(Q۳۰) برای سردبیران و مدیران مسئول دارای اهمیت است و در صدر اولویت‌ها قرار دارد. چنین نظمی در صفحه‌آرایی برای نشریات مهم است اگرچه این ملاک‌ها در جدول ۱۶ در جایگاه متوسط قرار دارد (Q۲۸) و (Q۲۹). پاسخ‌دهندگان به تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان که وجه کیفی دارد توجه خاص دارند. مشخصات نویسندگان و میزان نشر مقالات از یک نویسنده در سال در پائین جدول رتبه‌بندی ملاک‌های واجد شرایط هستند (Q۲۶ و Q۳۶). در انتهای جدول ملاک‌های عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی (Q۲۵) و شاخص‌های علم‌سنجی IF و MIF (Q۳۴) قرار دارند. عامل چهارم (شاخص شماره ۴ در شیوه‌نامه) با هشت ملاک، دارای سه ملاک واجد شرایط برای ارزیابی نشریات است. نخست فعالیت بین‌المللی داوران است (Q۴۰) که مهم‌ترین اولویت سردبیران و مدیران مسئول می‌باشد. با یک اختلاف چند رتبه‌ای شفافیت مراحل داوری در روندنما (فلودیاگرام) از اهمیت برخوردار است (Q۳۹). در این عامل بررسی مشابهت‌یابی مقاله از طرف نشریه (Q۴۳) بعد از دو ملاک فوق اهمیت دارد. این سه ملاک که در طبقه‌های الزامات اساسی و عملکردی هستند در کیفی‌سازی نشریه مؤثر می‌باشند. عامل پنجم (شاخص شماره ۵ در شیوه‌نامه) تنها دارای یک ملاک واجد شرایط برای ارزیابی نشریات از نظر پاسخ‌دهندگان است که شامل نمایه شدن نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام همراه با ضریب‌تأثیر و رتبه چارکی است (Q۴۶). نکته قابل تأمل که این ملاک در اولویت‌های آخر برای سردبیران و مدیران مسئول است. عامل ششم (شاخص شماره ۶ در شیوه‌نامه) با شش ملاک، دارای سه ملاک واجد شرایط است که مطابق با ادراک پاسخ‌دهندگان دارای اهمیت زیاد هستند و در صدر جدول قرار دارند (جدول ۱۶). سه ملاک مورد نظر که از وجوه اخلاقی نشر و پژوهش هستند و رویکردی به تعهد اخلاقی نویسندگان، تعارض منافع و انواع خطاها از سوی نشریه دارند. در مجموع ۲۷ ملاک واجد شرایط در جدول ۱۶ از اولویت‌های سردبیران و مدیران مسئول در ارزیابی نشریه هستند.

با توجه به توضیحات فوق و هدف اصلی و اهداف خاص‌تر پژوهش، عوامل و ملاک‌های اعتبارسنجی شناسایی گردید و بر اساس نگرش سردبیران و مدیران مسئول احصاء گردیدند. در نتیجه الگوی اعتبارسنجی جدید حاصل گردید. پس از مقابله با الگوی موجود تفاوت‌هایی مشاهده شد. ملاک‌های اعتبارسنجی که از نظر

سردبیران و مدیران مسئول به روش مدل کانو فازی و مرحله رتبه‌بندی به روش تاپسیس فازی از اهمیت و ارزش بالاتری در ارزیابی نشریات در رابطه با شش عامل برخوردار هستند در جدول ۱۷ مشاهده می‌شود.

جدول ۱۷: الگوی مطلوب اعتبارسنجی کیفیت نشریات به روش مدل کانو فازی

رتبه مرحله رتبه بندی	ملاک (شاخص)	عامل (معیارهای کلی)
۱	اشتراک داوران در پایگاه‌های بین‌المللی و استفاده از آنها (مانند، Publons, Mendeley)	۴- فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۲	وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه‌گیری	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۳	تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۵	دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright)	۶- به کارگیری... رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه
۶	دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest)	۶- به کارگیری... رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه
۷	خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی)	۶- به کارگیری... رعایت اخلاق نشر در وبگاه نشریه
۸	درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام	۴- فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۹	انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار)	۱- انتشار به موقع و ضوابط آئین نامه نشریات
۱۱	تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۱۲	درج فهرست مقالات آماده انتشار	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۱۳	صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن	۱- انتشار به موقع و ضوابط آئین نامه نشریات
۱۵	اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۱۶	تعداد اعضاء گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف	۱- انتشار به موقع و ضوابط آئین نامه نشریات
۱۸	استفاده از نرم افزارهای مشابهت یاب در بررسی و داوری مقالات	۴- فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی
۱۹	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات

۲۰	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات مقاله و نام نویسنده اول طبق الگوی یکسان در سربرگ صفحات مقالات	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۲۱	رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه) (زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش ها یافته های پژوهش	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۲۲	درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه های استنادی و تخصصی ای که نشریه در آنها نمایه شده است	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۲۳	استاندارد XML و PDF خروجی	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۲۴	نام و وابستگی سازمانی نویسندگان، مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۲۷	درصد نویسندگان تکراری در نشریه (در یک سال)	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۳۰	درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۳۹	درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۴۲	نمایه شدن در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC دارای ضریب تاثیر Impact Factor یا چارک (Q)	۵- وضعیت نشریه در نمایه های استنادی، تخصصی و اجتماعی
۴۹	درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات
۵۱	لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام	۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه
۵۴	کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)	۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات

برای درک بهتر وضعیت ملاک‌های موجود در هر عامل و نشان دادن ملاک‌های واجد شرایط در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات جدول ۱۸ ارائه شده است.

جدول ۱۸: ۲۷ ملاک واجد شرایط و رتبه آنها در کل و درون هر عامل

عامل (معیارهای کلی)		
۱- انتشار به موقع و ضوابط آئین نامه نشریات		
رتبه درون ملاکی (معیارهای کلی)	رتبه مرحله رتبه بندی	ملاک (شاخص)
۱	۹	انتشار به موقع هر شماره از نشریه در دوره مربوطه در طول یک سال (ابتدای دوره انتشار)
۲	۱۳	صاحب امتیاز انجمن یا همکاری با انجمن
۳	۱۶	تعداد اعضاء گروه دبیران از افراد شاخص علمی مؤسسه/کشورهای مختلف
۲- داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت ها و اطلاعات شناسنامه ای نشریه		
۱	۱۱	تعیین نوع یا انواع مقالات قابل انتشار در نشریه
۲	۱۲	درج فهرست مقالات آماده انتشار
۳	۱۵	اعلام وضعیت دسترسی به تمام مقالات (دسترسی باز یا حق اشتراکی)
۴	۲۲	درج پیوند مستقیم نشریه به پایگاه های استنادی و تخصصی ای که نشریه در آنها نمایه شده است
۵	۲۳	استاندارد XML و PDF خروجی
۶	۳۰	درج فهرست مقالات هر شماره و آرشیو نشریه
۷	۳۹	درج فرآیند داوری در وبگاه نشریه
۸	۵۱	لینک ثبت نام در سامانه، راهنمای ثبت نام
۳- رعایت آئین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات		
۱	۲	وجود الگوی مناسب و یکسان در نمودارها، جداول و تصاویر و بحث و نتیجه گیری
۲	۳	تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان
۳	۱۹	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات آغاز و پایان مقاله، تاریخ دریافت و پذیرش مقاله و نوع مقاله در صفحه نخست هر مقاله
۴	۲۰	درج عنوان، سال، دوره و شماره نشریه، شماره صفحات مقاله و نام نویسنده اول طبق الگوی یکسان در سربرگ صفحات مقالات
۵	۲۱	رعایت یکدست بودن فرمت در مقالات نشریه (درج چکیده و واژگان کلیدی (۴ تا ۷ واژه) زبان اصلی، انگلیسی)، مقدمه، مواد و روش ها یافته های پژوهش
۶	۲۴	نام و وابستگی سازمانی نویسندگان، مشخص بودن نویسنده مسئول و پست الکترونیکی نویسندگان در مقاله به زبان اصلی و به زبان انگلیسی
۷	۲۷	درصد نویسندگان تکراری در نشریه (در یک سال)
۸	۴۹	درج عنوان مقاله به زبان اصلی و انگلیسی
۹	۵۴	کیفیت علمی مقالات نشریه (معیارهایی مانند IF، MIF و ...)
۴- رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی		
۱	۱	اشتراک داوران در پایگاه های بین المللی و استفاده از آنها (مانند، Publons, Mendeley)
۲	۸	درج مراحل داوری به صورت فلودیگرام
۳	۱۸	استفاده از نرم افزارهای مشابهت یاب در بررسی و داوری مقالات
۵- وضعیت نشریه در نمایه های استنادی، تخصصی و اجتماعی		
۱	۴۲	نمایه شدن در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC دارای ضریب تاثیر Impact Factor یا

		چارک (Q)
۶ - به کار گیری مقررات و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای رعایت اخلاق نشر و جلوگیری از تخلفات علمی		
۱	۵	دریافت فرم تعهد نویسندگان (Copyright)
۲	۶	دریافت فرم تعارض منافع (Conflict of Interest)
۳	۷	خطای نشریه (در داوری، پذیرش مقالات، اخطار لغو، عدم تأییدیه نویسنده مسئول، چاپ مقاله در نشریات دیگر، تقلب و هر گونه تخلف علمی و اخذ وجه از نویسندگان به غیر از نشریات انجمن‌های علمی)

محدودیت پژوهش

کفایت نمونه در پژوهش کیفی به تناسب ترکیب و اندازه نمونه مربوط می شود. در ارزیابی کیفیت و قابل اعتماد بودن بسیاری از پژوهش‌های کیفی، ملاحظات مهمی است. بدون شک جامعه بزرگ تحقیق نتایج دقیق‌تری را ارائه می‌دهد. از طرفی نمونه‌ها در پژوهش‌های کیفی به منظور پشتیبانی از عمق تحلیل مورد - محور که برای این روش تحقیق اساسی است، کوچک هستند (Sandelowski, 1996). علاوه بر این، نمونه‌های کیفی هدفمند هستند، یعنی به دلیل ظرفیتشان برای ارائه اطلاعات غنی از بافت، مرتبط با پدیده مورد بررسی، انتخاب می‌شوند (Luborsky & Rubinstein, 1995). در پژوهش حاضر با توجه به اینکه پرسشنامه برخط برای ۲۱۶۴ سردبیر و مدیر مسئول نشریه ارسال شد، متأسفانه ۱۲۳ پرسشنامه علی‌رغم پیگیری‌های مکرر دریافت گردید. با این وجود، حجم نمونه با توجه به توضیحات بالا پشتیبانی شد. از طرفی نکته قابل تأمل، فراوانی نشریات مشارکت‌کننده و ویژگی‌های آنها است. در پیوند با رتبه چارکی، تعداد ۹۹ نشریه دارای رتبه چارکی ۱ تا ۴ هستند (نمودار ه). مطابق این نمودار تعداد ۱۴ عنوان دارای برچسب (N/A) می‌باشند. بر اساس تعریف ISC آرشیو این نشریات تکمیل نیست. افزوده شدن اطلاعات تکمیلی، وضعیت چارکی این نشریات را مشخص می‌کند. در بررسی این نشریات در جدول الف مشخص است که از ۱۴ عنوان که رتبه چارکی آنها در دسترس نیست ۱۰ عنوان (۷۱/۴ درصد) در ارزیابی کمیسیون نشریات وزارت عتف در گروه "ب" قرار دارند و یک نشریه بین المللی است و سه نشریه در گروه "ج" هستند. از ۱۴ عنوان با برچسب (N/A)، پنج عنوان شامل نشریات هسته هستند (تقریباً ۳۶ درصد)، هفت عنوان در لیست نشریات اولیه (۵۰ درصد) و از دو نشریه یاقیمانده یکی در لیست انتظار و دیگری با وضعیت نامشخص است. با در نظر گرفتن وضعیت کیفی این ۱۴ نشریه و اضافه شدن آن به نشریات دارای رتبه چارکی در نمودار (ه) و همچنین حضور آنها در ارزیابی کمیسیون نشریات با بیشترین تعداد در گروه "ب"، در مجموع با در نظر گرفتن رتبه چارکی نزدیک به ۹۲ درصد نشریات (۱۱۳ عنوان) از موقعیت کیفی مناسب برخوردار هستند.

نتیجه‌گیری

اعتبارسنجی یک ویژگی اساسی فرآیند ارزیابی است که به ارزیابی عملکرد و ترویج کیفیت نشریات کمک می‌کند. به‌علاوه یکپارچگی استانداردها تضمین می‌شود. در چنین شرایطی برای همه ذینفعان یک بستر ارزیابی بی‌طرفانه ارائه می‌گردد. اعتبارسنجی تأیید می‌کند که ملاک‌های ارزیابی نیازهای نشریه و استفاده-کنندگان را برآورده می‌کنند و به این سؤال پاسخ می‌دهد که "آیا ملاک‌های مناسبی طراحی شده است؟" بنابراین، آغاز فعالیت و حیات نشریه با الزامات درست شروع و ادامه می‌یابد. یک الزام، یک عنصر قابل شناسایی از یک عملکرد است که می‌تواند اعتبار سنجی شود و پیاده‌سازی آن تأیید شود. به طور کلی مشخص می‌کند که محصول چه قابلیت‌هایی (عملکردی) را در شرایط عملیاتی (ورودی) ارائه کند تا نتیجه مطلوب (خروجی) ارائه دهد. اعتبارسنجی یک فرآیند مرحله‌ای است که در طول چرخه توسعه ادامه می‌یابد و اطمینان فزاینده‌ای را در مورد صحت و کامل بودن الزامات فراهم می‌کند. اعتبارسنجی ملاک‌های ارزیابی نشریه به این سؤال پاسخ می‌دهد که "آیا نشریه مناسبی ایجاد می‌کنیم؟" اعتبار سنجی الزامات فرآیندی است برای حصول اطمینان از اینکه الزامات مشخص شده به اندازه کافی صحیح، قابل تأیید و کامل هستند، به طوری که محصول نیازهای کاربران، گروه دبیران و مقامات نظارتی و همچنین توسعه دهندگان نشریه را برآورده می‌کند. بدیهی است، الزامات باید قبل از عملیاتی شدن، اعتبارسنجی شوند. بنابراین، ارزیابی برای این است که مشخص شود آیا نشریه استانداردها را با توجه به الزامات تعریف شده، رعایت می‌کند؟ نکته مهم این است که اعتبارسنجی تضمین می‌کند که الزامات متناسب با نیازها و کاربردهای مورد نظر نشریه هستند.

نتایج پژوهش حاکی از آن است که به‌طور کلی توجه به مقوله داوری که مرتبط با کیفیت نشریه است در ارزیابی نشریات از اهمیت برخوردار است. در پیوند با داوری، استفاده از داورانی که در ارتباط بین‌المللی هستند مورد نظر سردبیران و مدیران مسئول است. بنابراین، در ارزیابی افزایش امتیاز این ملاک در رضایت آنان از شیوه ارزیابی و کیفی‌سازی نشریه اثرگذار است. همچنین شفاف‌سازی مراحل داوری از طریق درک بصری به درک و فهم چگونگی مراحل داوری و انتخاب نشریه برای نشر یافته‌های پژوهش کمک می‌کند.

بنابراین، وجود ملاک روندنما (فلودیاگرام) در ارزیابی نشریات اهمیت دارد. شفافیت مراحل داوری چند مزیت برای نشریه و جامعه علمی دارد. وجود روندنما امکان تشخیص بیشتر روند داوری را برای داروان فراهم می‌کند. به خوانندگان در مورد فرایند داوری بینش می‌دهد. سردبیران، تلاش می‌کنند عینیت را حفظ کنند و هرگونه سوگیری احتمالی را از جانب خود یا داروان برطرف کنند. این فرآیند همچنین می‌تواند مسئولیت‌پذیری نویسندگان، داروان و سردبیران را در طول فرآیند داوری بهبود بخشد. در پیوند با کیفیت بررسی میزان مشابهت یک اثر با آثار هم‌موضوع برای اعتبار نشریه اهمیت دارد. بررسی سرقت علمی برای همه تولیدکنندگان محتوا در راستای پیشگیری از بی‌اخلاقی علمی نیز ضروری است. توجه سردبیران و مدیران مسئول نشریات در این پژوهش به ملاک استفاده از ابزارهای مشابهت‌یاب در راستای حفظ کیفیت، رعایت اخلاق علمی و حفظ اعتبار نشریه است. در مجموع در عامل رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی این سه ملاک اولویت سردبیران و مدیران مسئول است. بخش مهمی از کیفیت محتوا مربوط به داروان است. درهم‌تندگی داروان موجب اطلاع از کیفیت داوری می‌شود. در سیستم‌هایی مانند Publons گزارش‌های داوری منتشر می‌شوند تا نویسندگان یا سردبیران، به اعتبار داروان و تأیید ادعاهای آنها واقف گردند. سردبیر نشریه باید اطلاعات فرآیند داوری را (خط‌مشی‌ها، گزارش‌های باز، هویت‌های باز) در دسترس‌تر قرار دهند و وضعیت داوری و پذیرش را برجسته‌تر نشان دهند. گاهی اوقات این اطلاعات پنهان هستند و یافتن آن دشوار است. درهم‌تندگی داروان ارتباط بین آنها را تسهیل می‌کند. حضور آنها در سیستم‌هایی مانند Publons و Mendeley یک راهکار نظارتی است بر عملکرد داروان که انسجام و وحدت علمی در راستای کیفی‌سازی محتوا ایجاد می‌شود. بنابراین، شفاف‌سازی مراحل داوری که زیر مجموعه ملاک رعایت فرآیند پذیرش مقالات و داوری تخصصی است باید مورد توجه سردبیران نشریات باشد.

اطلاعات شناسنامه‌ای راهنمایی تخصصی در خصوص ویژگی‌های ساختاری نشریه است. این اطلاعات ضمن آشنایی مخاطب با نشریه، خواننده را به مطالعه آن ترغیب می‌کند. در حال حاضر توجه به طراحی وبگاه نشریه با تاثیر خوب از اهمیت برخوردار است. این اثرگذاری در داشتن وبگاه استاندارد، زیرساخت‌ها و

اطلاعات شناسنامه ای نشریه است. حداقل شرایط لازم برای مدیریت یک نشریه موفق و تضمین پایداری آن در دراز مدت افزایش رؤیت پذیری، دسترس پذیری بر خط، سهولت استفاده از وب گاه است. وب گاه نشریه اولین برداشت مخاطبان از نشریه است. از این طریق پژوهشگران بالقوه با شما ارتباط برقرار می کنند. بنابراین، داشتن یک وب گاه خوب که به اندازه کافی تمام نما است، مخاطبان را مدتی برای تورق در آن نگه می دارد. نیاز است که وب گاه نشریه مفید و دارای محتوای مناسب و صحیح باشد تا به کاربران خود کمک کند. یک وب گاه برای یک هدف ایجاد می شود یعنی ارتباط با مخاطبان است. اما پشت آن هدف دیگری نهفته است که مهمتر از خود هدف است. این هدف کمک به مخاطبان است که بدانند در وب گاه نشریه می توانند مطالب خود را پیدا کنند. بنابراین توجه سردبیران و مدیران مسئول به اطلاعات صحیح، شفاف و راهنمایی کننده و لحاظ کردن این عامل در ارزیابی منطقی است.

استناد نه تنها به اثر نویسنده اعتبار می دهد، بلکه به حامیان پژوهش کمک می کند تا تأثیر مطالعه پژوهشی را ارزیابی کنند. علاوه بر این، نمایه های استنادی برای ارزیابی اطلاعات آثار استناد کننده و استناد شونده مورد استفاده هستند و فرآیند جستجوی یافته های پژوهش را تسهیل می کنند. سردبیران باید توجه داشته باشند که بخشی از اعتبار هر نشریه نمایه شدن در خدمات چکیده و نمایه سازی تخصصی و استنادی است. از نظر آنان ملاک **وضعیت نشریه در نمایه های استنادی، تخصصی و اجتماعی** واجد شرایط برای ارزیابی نشریات است اما در رتبه های پائین قرار دارد. پایگاه های کتابشناختی و استنادی به تدریج به عنوان یک ابزار اعتبار سنجی به کار گرفته شده اند، زیرا معیارهای بالایی در انتخاب نشریات مورد استفاده قرار می گیرند. بنابراین، علاوه بر معیارهای مورد استفاده برای ارزیابی اثربخشی (مانند داوری) در مدل اعتبارسنجی علمی موجود نیز شامل برخی از پارامترهای کمی مانند نمایه شدن یعنی حضور نشریه یا مقالات در پایگاه های اطلاعاتی مربوطه و کسب داده های مربوط به استنادات مقاله در نشریات. نمایه سازی نشریه در پایگاه های اطلاعاتی مربوطه به رؤیت پذیری و افزایش قابلیت دسترسی بهتر آن کمک می کند و به عنوان شاخصی از تأثیر آن بر تولید علم بین المللی محسوب می شود.

ناهماهنگی یکی از رایج ترین اشتباهات نویسندگانی است که نوشته‌های علمی را تدوین می‌کنند. مهم است که سردبیران به یاد داشته باشند که هر تصمیمی که در مورد سبک قالب گرفته می‌شود باید به طور مداوم اجرا شود. از این رو، پاسخ‌دهندگان در پژوهش حاضر وجود الگوی مناسب و یکسان را برای ارزیابی نشریات حایز اهمیت می‌دانند و از نظر آنان چهار ملاک در این رابطه واجد شرایط ارزیابی نشریات هستند. انتخاب سبک مشخص و پایبندی به آن مدیریت نشریه را ساده‌تر می‌کند. یکنواختی باعث می‌شود مقاله‌ها کامل و آراسته‌تر و حرفه‌ای‌تر به نظر برسند. عدم یکنواختی برای خوانندگان نامرتبی را تداعی می‌کند. در عامل رعایت آیین نگارش، ساختار و کیفیت مقالات علاوه بر ملاک فوق، تنوع جغرافیایی و سازمانی نویسندگان از اهمیت زیاد برخوردار است. تنوع در جغرافیا و سازمان نویسندگان به درجه پراکندگی آن اشاره دارد - یعنی به تعداد گروه‌های مختلف در تدوین مقاله و توزیع این اعضا مربوط است. تنوع جغرافیایی و سازمانی بویژه در سطح بین‌المللی اثرات مثبتی بر عملکرد پژوهشی دارند که با مؤلفه‌هایی مانند تعداد مقالات، تعداد استنادات و ضریب تأثیر نشریه مشخص می‌شوند. بنابراین، انتظار می‌رود که متولیان نشریات به این ملاک توجه زیاد داشته باشند. ملاک دیگر که نتایج پژوهش نشان داد از نظر پاسخ‌دهندگان دارای اهمیت است، نام و وابستگی سازمانی نویسندگان و نویسنده مسئول است که این موارد در ارزیابی سازمان‌ها در نظام‌های ارزشیابی کاربرد دارند. سردبیران نشریات در مورد درصد نویسندگان تکراری باید حساس باشند. این ملاک در ارزیابی نشریات مورد توجه است. بنابراین، توصیه می‌شود برای پرهیز از بی‌اخلاقی احتمالی آستانه درصد نویسندگان تکراری رعایت شود. درج عنوان مقاله به زبان انگلیسی برای قابل‌بازیابی شدن آن در سطح بین‌المللی توصیه می‌شود. ملاک کیفیت علمی مقالات نشریه با رعایت نوآوری، به روز بودن موضوع، کاربردی بودن و اثربخشی نتایج در جامعه، جامعیت تخصصی و نیاز محور بودن موضوع پژوهش توجه بیشتری نیاز دارد.

در عامل به کارگیری مقررات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای رعایت اخلاق نشر و جلوگیری از بروز تخلفات علمی سه ملاک فرم تعهد نویسندگان، عدم تعارض منافع و عدم ارتکاب خطا از طرف نشریه برای سردبیران و مدیران مسئول از اهمیت ویژه برخوردار است. از طرفی نشریات باید رویه‌هایی

قوی و به خوبی توصیف شده و مستند داشته باشند تا از بروز تخلفات علمی جلوگیری شود. برای این منظور استفاده از COPE یا دیگر دستورالعمل‌های اخلاقی در رابطه با نشر به عنوان یک اصل پابرجاست.

با توجه به یافته‌ها و مباحث ارائه شده، به نظر می‌رسد متولیان ارزیابی نشریات با توجه به ملاک‌های دارای اهمیت بیشتر که از طرف سردبیران و مدیران مسئول مشخص شده است، در شیوه‌نامه امتیازدهی به شاخص‌های ارزیابی نشریات تجدید نظر نمایند و تغییرات امتیازهای فعلی برای هر ملاک را به طور جدی مورد نظر داشته باشند.

پیشنهاد‌های پژوهش

۱. تقویت داوری مقالات از جمیع جهات بویژه تأکید بر توانمند سازی داوران با حضور در شبکه‌های جهانی داوران و درهم‌تنیدگی آنان به منظور افزایش کیفیت داوری

۲. رعایت اخلاق علمی و پیشگیری از انتشار مقالاتی که اصول اخلاقی (بویژه در ارزشگذاری بر مطالعات پیشین) را رعایت نکرده‌اند. در پیوند با اخلاق علمی وجود دستورالعمل‌های استاندارد مورد تأکید است.

۳. اهمیت به ویژگی‌های ساختاری در انتشار مقالات در وب‌گاه نشریه

۴. تلاش برای حضور نشریه در خدمات نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی (نمایه‌های استنادی و تخصصی). مطابق با نتایج این پژوهش نمایه شدن در نمایه‌های تخصصی، عمومی و استنادی از اولویت‌های سردبیران و مدیران مسئول در ارزیابی نشریات نمی‌باشد و این مهم به این دلیل است که این ملاک از الزامات اساسی است و در تعریف این الزام بیان شده است "نیازها یا ویژگی‌هایی است که توسط کاربر بیان نشده اند اما الزاماً باید وجود داشته باشند. . . چون وجود آن را یک امر بدیهی می‌داند. بنابراین، به عنوان ویژگی‌ها یا انتظارات اولیه هستند." در نتیجه برای انتخاب سردبیر یک نشریه، گزینشگرها به این موضوع بدیهی و نظرات و تجربه فرد منتخب باید توجه داشته باشند.

۵. رعایت پراکندگی جغرافیایی و سازمانی نویسندگان در راستای افزایش اعتبار نشریه

۶. نظر به اینکه رعایت پراکندگی سازمانی از انتشار مقالات یک نویسنده در شماره‌های مختلف و پی‌درپی جلوگیری می‌کند، این مهم مورد نظر سردبیران و مدیران مسئول نشریه است.
۷. صحت اطلاعات شخصی نویسندگان و مشخص بودن نویسنده مسئول نیز از الزامات مورد تأکید پاسخگویان است.
۸. نظر به اهمیت پدیداری محتوای نشریه بویژه برای غیرفارسی‌زبانان، درج عنوان انگلیسی مقاله مورد تأکید است.
۹. موضوع پژوهش مقالات از جنبه‌های نوآوری، روزآمدی، کاربردی، نیاز محوری و اثربخشی یافته‌ها در ارزیابی نشریات بسیار مورد تأکید بوده است.
۱۰. ارزیابی هیأت تحریریه که در شیوه‌نامه موجود مغفول واقع شده است.

پیشنهادهای کاربردی

- از ۵۳ ملاک مربوط به شش عامل در شیوه‌نامه ارزیابی موجود، ۲۷ ملاک بیشتر مورد تأکید سردبیران و مدیران مسئول نشریات است. این نتایج نشان می‌دهد:
۱. تفاوت معناداری بین انتظار و خواسته‌های سردبیران و مدیران مسئول نشریه و متولیان ارزیابی وجود دارد. بنابراین، تجدیدنظر در شیوه‌نامه موجود و تغییر امتیازهای هر ملاک از اهمیت برخوردار است.
 ۲. با استفاده از نتایج جدول‌های ۱۷ و ۱۸ برپایه مدل کانو فازی، ارائه الگوی مناسب‌تر برای ارزیابی نشریات علمی و یا با اضافه کردن ملاک‌های دیگر یا ادغام ملاک‌های موجود، محتمل است.

فهرست منابع

آیین‌نامه نشریات علمی (۱۳۹۸). قابل دسترس از

<https://rppc.msrt.ir/file/download/download/1556595627-1398.pdf>

- ارشادی، محمدجواد و مقدم، زهرا (۱۳۹۸). تعیین اهمیت معیارهای کیفیت وب سایت از دیدگاه کاربران برپایه روش های ای کوال و فرایند تحلیل شبکه فازی. *مطالعات رفتار مصرف کننده*، ۶ (۲)، ۳۴-۴۵.
- اولین همایش ملی نشریات علمی کشور (۱۳۹۰). اجلاس سران کشورهای اسلامی، معاون علمی و پژوهشی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری.
- باقری، نجمه (۱۳۹۷). ارزیابی وبسایت نشریات علمی حوزه فلسفه بر اساس شاخص های نمایه سازی پایگاه های اطلاعاتی و استنادی بین المللی. *پژوهش های فلسفی کلامی*، ۲۰ (۱)، ۲۰۳-۲۲۵.
- چشمه سهرابی، مظفر و دهخدایی، رضا (۱۳۹۰). ارزیابی مجلات علمی - پژوهشی علم اطلاعات و دانش شناسی بر اساس آیین- نامه تعیین اعتبار نشریات علمی کشور. *مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۳۱ (۲)، ۲۰-۸.
- حیاتی، زهیر و حمیدی، علی (۱۳۸۵). معیارهای انتخاب و ارزیابی نشریات الکترونیک در کتابخانه های دانشگاه های دولتی و مؤسسات پژوهشی ایران. *فصلنامه کتاب*، ۶۸، ۱۵۹-۱۷۲.
- حنفی نیری، کریم و سالک احمدی، مهدی (۱۳۹۸). *آیین نگارش مقالات علمی*. تهران: سازمان برنامه و بودجه کشور
- خان چمنی، جمشید (۱۳۸۴). مراحل فهرست شدن نشریات در بانک اطلاعات علمی ISI. *رهیافت*، ۳۵، ۶۰-۶۴.
- دهقانی فیل آبادی، علی و حسامیان، غلامرضا (۱۳۹۸). یک روش پیشنهادی برای رتبهبندی فازی در تصمیمگیری چندشاخصه چنددوره های در محیط فازی نوع-۲. *مجله مدل سازی در مهندسی*، ۱۷ (۵۹)، ۶۵-۴۷.
- دیانی، محمدحسین (۱۳۸۹). *توصیف وضعیت فعلی و چشم انداز آینده ی نشریات علمی*. شیراز: مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری.
- ستوده، هاجر؛ رزمجو، فاطمه و زارع، لیلا (۱۳۸۸). ارزیابی چگونگی معرفی مجلات علمی - پژوهشی ایران در اینترنت بر اساس استانداردهای بین المللی: با تأکید بر ویژگی های مؤثر بر نمایانی مجلات علمی. *کتابداری و اطلاع رسانی*، ۱۲ (۴)، ۲۰۵-۲۲۸.
- صبوری، علی اکبر (۱۳۸۲). *استانداردسازی مجلات علمی و معیارهای ارزیابی نشریات IS*. *رهیافت*، ۱۳ (۲۹)، ۸۳-۸۸.
- طباطبایی نسب، محمد و ابراهیم پور، مهسا (۱۳۹۳). طراحی محصول با استفاده از مدل ترکیبی کانو و گسترش عملکرد یکفیت با استفاده از تاپسیس (مطالعه موردی تلفن همراه). *مدیریت نوآوری*، ۳ (۳)، ۱۴۴-۱۲۱.
- عباسپور، عباس، مجتبی زاده، محمد، ملکی، حسن و فراستخواه، مقصود. (۱۳۹۴). طراحی الگوی اعتبارسنجی و تضمین کیفیت برای نظام آموزش عالی ایران به شیوهی نظریه ی زمینه ای. *فصلنامه پژوهش های رهبری و مدیریت آموزشی*، ۱ (۴)، ۲۱-۵۳.

عبدالهی، پروین و النجری، نرگس (۱۳۹۴). طراحی محصول با نگرش کاربرمحور به مدل کانو و روش رگرسیون (مطالعه

موردی: خودکار تحریری). نشریه هنرهای زیبا - هنرهای تجسمی، ۲۰(۴)، ۸۵-۹۵.

علی‌مردی، مسعود (۱۳۹۸). آموزش مدل کانو (دسته بندی عوامل ارزیابی کیفیت خدمات). قابل دسترس از

<https://cochrana.ir/kano-model/>

قانع، محمدرضا (۱۳۹۰). *استانداردهای سردبیری نشریه (به مناسبت اولین همایش علمی کشور)*. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری.

قانع، محمدرضا (۱۳۹۲). *بررسی، شناسایی و ارزیابی ویژگی‌ها و روند انتشار نشریات علمی معتبر*. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری.

قانع، محمدرضا (۱۳۹۳). *آسیب‌شناسی ارجاعات کتابشناختی نشریات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی ایران*. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری.

گل‌تاجی، مرضیه و عباسپور، جواد (۱۳۹۶). *بررسی عوامل واگرایی در نگارش وابستگی سازمانها و مراکز پژوهشی و تاثیر آن بر جامعیت نتایج بازیابی شده در پایگاه تامسون رویترز*. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲۰(۱)، ۸۸-۱۱۲.

میرشکار، نگین (۱۳۹۴). *ارزیابی عوامل مؤثر بر رضایت کاربر شرکت های بیمه با تئوری خاکستری*. پایان نامه کارشناسی ارشد، مدیریت صنعتی، دانشگاه علم و هنر

میرغفوری، حبیب‌الله، صیادی تورانلو، حسین، فهیمی هنزایی، سعیده (۱۳۸۶). *شناسایی و رتبه‌بندی موانع مؤثر بر فعالیتهای کارآفرینی زنان با استفاده از تکنیکهای MCDM*: زنان کارآفرین استان یزد. *فصلنامه مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان (مطالعات زنان سابق)*، ۱(۲)، ۳۳-۶۰.

نامور، زهرا و کوشا، کیوان (۱۳۹۱). *تأخیر در نشر مقالات علمی بین‌المللی: مطالعه مقایسه‌ای چند رشته‌ای*. *پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۲۸(۲)، ۳۴۷-۳۶۲.

ورع، نرجس (۱۳۹۹). *بررسی وضعیت و ارزیابی نشریه‌های معتبر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مبتنی بر شاخص‌های آئین-نامه تعیین اعتبار*. *رهیافت*، ۸۰، ۱۱۵-۱۲۹.

هداوند، سعید. (۱۳۸۸). *اعتبارسنجی: ابزار کنترل کیفیت آموزش*. *تدبیر*، ۲۰۴، ۵۷-۶۲.

همیار آکادمی (۱۴۰۰). *مدل کانو چیست و چه کاربردی دارد؟ قابل دسترس از* <https://hamyar.co/kano-model/>

هنری، عبدالرسول (بی تا). *ارزیابی ریسک سقوط از ارتفاع به روش AHP فازی*. دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد. سخنرانی (اسلاید). قابل دسترس از <https://b2n.ir/j52282>

Agee, J. K. (2011). Message from the Editor. *Fire Ecology*, 7(3), 1.

<https://doi.org/10.4996/fireecology.0703001>

- Aksnes, D. W., Langfeldt, L., & Wouters, P. (2019). Citations, citation indicators, and research quality: An overview of basic concepts and theories. *Sage Open*, 9(1), <https://doi.org/10.1177/2158244019829575>
- Altbach, P. G. (1975). Publishing and the intellectual system. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 421(1), 1-13.
- American Psychological Association. (2014). Definition of Accreditation. Retrieved from <http://search.apa.org/search?query=definition%20of%20accreditation>
- Baldwin, M. (2015). *Making ‘Nature’’: The History of a Scientific Journal*. Chicago, USA: University of Chicago Press.
- Barman, S., Hanna, M. D., & LaForge, R. L. (2001). Perceived relevance and quality of POM journals: A decade later. *Journal of Operations Management*, 19(3), 367-385.
- Baskerville, R. (2008). For better or worse: How we apply journal ranking lists. *European Journal of Information Systems*, 17(2), 156–157.
- Basu, A. (2010). Does a country’s scientific ‘productivity’ depend critically on the number of country journals indexed? *Scientometrics*, 82(3), 507-516. <https://doi.org/10.1007/s11192-010-0186-8>
- Benati, S., & Stefani, S. (2011). The academic journal ranking problem: A fuzzy-clustering approach. *Journal of Classification*, 28(1), 7–20.
- Bertin, M., Atanassova, I., Gingras, Y., & Larivière, V. (2016). The invariant distribution of references in scientific articles. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(1), 164–177. <https://doi.org/10.1002/asi.23367>
- Bhandari, M., Montori, V. M., Devereaux, P. J., Wilczynski, N. L., Morgan, D., & Haynes, R. B. (2004). Doubling the impact: publication of systematic review articles in orthopaedic journals. *The Journal of Bone & Joint Surgery*, 86(5), 1012-1016.
- Bilalli, B., Munir, R. F., & Abelló, A. (2021). A framework for assessing the peer review duration of journals: Case study in computer science. *Scientometrics*, 126(1), 545-563. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03742-9>
- Bilgili, B., Erciş, A., & Ünal, S. (2011). Kano model application in new product development and customer satisfaction (adaptation of traditional art of tile making to jewelries). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 24, 829-846.

- Björk, B.-C., & Solomon, D. (2013). The publishing delay in scholarly peer-reviewed journals. *Journal of Informetrics*, 7(4), 914–923. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2013.09.001>
- Bollen, J., Rodriguez, R.M., & Van de Sompel, H. (2006). Journal status. *Scientometrics*, 69(3), 669–87.
- Bonaiuti, G. (2015). Academic Social Networks: How the web is changing our way to make and communicate researches. *REM - Research on Education and Media*, 7(2). Retrieved from <https://sciendo.com/pdf/10.1515/rem-2015-0010>
- Bošnjak, L., Puljak, L., Vukojević, K., & Marušić, A. (2011). Analysis of a number and type of publications that editors publish in their own journals: Case study of scholarly journals in Croatia. *Scientometrics*, 86(1), 227-233. <https://doi.org/10.1007/s11192-010-0207-7>
- Boyack, K. W., van Eck, N. J., Colavizza, G., & Waltman, L. (2018). Characterizing in-text citations in scientific articles: A large-scale analysis. *Journal of Informetrics*, 12(1), 59–73. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.11.005>
- Cameron, B.D. (2005). Trends in the usage of ISI bibliometric data: uses, abuses, and implications. *Portal-Libraries and the Academy*, 5(1), 105–125.
- Campanario, J.M. (1998a). Peer review for journals as it stands today, part 1. *Science Communication*, 19(3), 181–211.
- Campanario, J.M. (1998b). Peer review for journals as it stands today, part 2. *Science Communication*, 19(4), 277–306.
- Chen, C. T., Lin, C. T., & Huang, S.F. (2006). A Fuzzy Approach for Supplier Evaluation and Selection in Supply Chain Management. *International Journal of Production Economics*. 102 (2), 289–301. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2005.03.009>
- Chien, T. W., Wang, H. Y., Kan, W. C., & Su, S. B. (2019). Whether article types of a scholarly journal are different in cited metrics using cluster analysis of MeSH terms to display: a bibliometric analysis. *Medicine*, 98(43). e17631.
- Conroy, G. (2020). What's wrong with the H-index, according to its inventor “Severe unintended negative consequences”. *Natur Index*. Retrieved from https://www.natureindex.com/news-blog/whats-wrong-with-the-h-index-according-to-its-inventor?utm_source=Nature+Briefing&utm_campaign=8c76262a98-briefing-dy-

- Colbert, M. C., Nussenblatt, R. B., & Gottesman, M. M. (2018). Integrity in Research: Principles for the Conduct of Research. In *Principles and Practice of Clinical Research* (pp. 33-46). Academic Press.
- Corbett, A., Cornelissen, J., Delios, A., & Harley, B. (2014). Variety, novelty, and perceptions of scholarship in research on management and organizations: An appeal for ambidextrous scholarship. *Journal of Management Studies*, 51(1), 3–18.
- De Bruin, R. E., & Moed, H. F. (1990). *The unification of addresses in scientific publications*. In: L. Egghe, R. Rousseau (Eds.), *Informetrics* (Vol. 89–90, pp. 65–78). Amsterdam: Elsevier
- Ding, J., Shen, Z., Ahlgren, P., Jeppsson, T., Minguillo, D., & Lyhagen, J. (2021). The link between ethnic diversity and scientific impact: the mediating effect of novelty and audience diversity. *Scientometrics*, 126(9), 7759-7810. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04071-1>
- Ding, Y. and Cronin, B. (2011). Popular and/or Prestigious? Measures of Scholarly Esteem. *Information Processing and Management*, 47(1), 80–96.
- Dominici, G., Palumbo, F., & Basile, G. (2015). The drivers of customer satisfaction for academic library services: managerial hints from an empirical study on two Italian university libraries using the Kano model. *International Journal of Management in Education*, 9(3), 267-289.
- Eisend, M. (2017). International diversity of authorship in advertising research. *International Journal of Advertising*, 36(1), 3-10. <https://doi.org/10.1080/02650487.2016.1231970>
- Elsevier editorial board (2020). Retrieved from <https://www.elsevier.com/editors/editorial-boards>
- Faiella, F. (2017). Self-Assessing Quality of Scientific Journal The case of the Journal of e-Learning and Knowledge Society (Je-LKS). *Journal of e-Learning and Knowledge Society*, 13(2), 7-20.
- Fennell, C. (2019). *Retractions, a publisher's perspective: Daily realities & future challenges*. COPE European Seminar 2019, Leiden, Netherlands. https://publicationethics.org/files/CFennell_COPE_Leiden.pdf
- Fiedler, R. L., & Kaner, C. (2010). Plagiarism-detection services: How well do they actually perform? *IEEE technology and society magazine*, 29(4), 37-43. <https://doi.org/10.1109/MTS.2010.939225>

- Franceschet, M. (2010). Journal influence factors. *Journal of Informetrics*, 4(3), 239–248.
- Galvez, C., & Moya-Anegón, F. (2006a). The unification of institutional addresses applying parametrized finite-state graphs (P-FSG). *Scientometrics*, 69(2), 323–345.
- Galvez, C., & Moya-Anegón, F. (2007). Standardizing formats of corporate source data. *Scientometrics*, 70(1), 3–26. <https://doi.org/10.1007/s11192-007-0101-0>
- García, J. A., Rodríguez-Sánchez, R., & Fdez-Valdivia, J. (2018). Competition between academic journals for scholars' attention: the 'Nature effect' in scholarly communication. *Scientometrics*, 115(3), 1413-1432. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2723-9>
- Ghorbi, A., Fazeli-Varzaneh, M., Ghaderi-Azad, E., Ausloos, M., & Kozak, M. (2021). Retracted papers by Iranian authors: causes, journals, time lags, affiliations, collaborations. *Scientometrics*, 126(9), 7351-7371. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04104-9>
- Gorman, M. F., J. J. Kanet. (2007). OM forum: Evaluating operations management-related journals via the Author Affiliation Index-Do professors at top US business schools do what they say? *Manufacturing & Service Operations Management*, 9(1), 51-53.
- Guler, A. T., Waaijer, C. J., & Palmblad, M. (2016). Scientific workflows for bibliometrics. *Scientometrics*, 107(2), 385-398. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1885-6>
- Hesselmann, F., Graf, V., Schmidt, M., & Reinhart, M. (2017). The visibility of scientific misconduct: A review of the literature on retracted journal articles. *Current Sociology Review*, 65(6), 814–845. <https://doi.org/10.1177/0011392116663807>
- Hu, Z., Chen, C., & Liu, Z. (2015). *The recurrence of citations within a scientific article*. In A. A. Salah, Y. Tonta, A. A. A. Salah, C. Sugimoto, & U. Al (Eds.), *The 15th conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics* (pp. 221–229). Istanbul: ISSI, Boaziçi University Printhouse.
- Holsapple, C. W. (2009). A new map for knowledge dissemination channels. *Communications of the ACM*, 52(3), 117–125.
- Huisman, J., & Smits, J. (2017). Duration and quality of the peer review process: the author's perspective. *Scientometrics*, 113(1), 633-650. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2310-5>
- Hwang, K. (2013). Appropriate roles for the subscriber, publisher, editor, author, and reviewer in the archives of plastic surgery. *Archives of plastic surgery*, 40(6), 663-665.
- ICMJE (2010). Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals: Writing and editing for biomedical publication. *Journal of Pharmacol Pharmacother*,

- 1(1), 42-58. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3142758/>
 informsPubOnline (2021). What is Issues in Advance? Retrived from
<https://pubsonline.informs.org/page/continuouspublication>
- International Committee of Medical Journal Editors. (2016). Recommendations for the
 conduct, reporting, editing, and publication of scholarly work in medical journals.
 Retrieved from <http://www.icmje.org/>
- Johnston, M. (2017). Scientific Society Journals: By Scientists for Science. *Genetics*, 207
 (4), 1229-1230. <https://doi.org/10.1534/genetics.117.300427>
- Jordan, K. (2019). From social networks to publishing platforms: a review of the history and
 scholarship of academic social network sites. *Frontiers in Digital Humanities*, 6:5.
<https://doi.org/10.3389/fdigh.2019.00005>
- Laakso, M., & Lindman, J. (2016). Journal copyright restrictions and actual open access
 availability: a study of articles published in eight top information systems journals
 (2010–2014). *Scientometrics*, 109(2), 1167-1189. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-2078-z>
- Luborsky, M. R., & Rubinstein, R. L. (1995). Sampling in qualitative research: Rationale,
 issues, and methods. *Research on Aging*, 17(1), 89-113.
<https://doi.org/10.1177/0164027595171005>
- Kano, Noriaki, Nobuhiko Seraku, Fumio Takahashi, & Shinichi Tsuji (1984). Attractive
 quality and must-be quality. *Hinshitsu: The Journal of the Japanese Society for
 Quality Control*, 14(2), 147-156.
- Latta, M. (2019). Reverse and questionable responses using the Kano method in
 international surveys. *Association of Marketing Theory and Practice Proceedings*, 30.
 Retrieved from [https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/amtp-
 proceedings_2019/30](https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/amtp-proceedings_2019/30)
- Lindsey, D., & Kirk, S. (1992). The role of social work journals in the development of a
 knowledge base for the profession. *Social Service Review*, 66(2), 295-310. Retrieved
 from <https://doi.org/10.1086/603915>
- Iivari, J. (2008). Expert evaluation vs bibliometric evaluation: Experiences from
 Finland. *European Journal of Information Systems*, 17(2), 169-173.
- Lowry, P. B., Romans, D., & Curtis, A. (2004). Global journal prestige and supporting
 disciplines: A scientometric study of information systems journals. *Journal of the
 Association for Information Systems*, 5(2), 29–77.

- Lubrano, M., Bauwens, L., Kirman, A., & Protopopescu, C. (2003). Ranking economics departments in Europe: A statistical approach. *Journal of the European Economic Association*, 1(6), 1367-1401.
- Madzík, P., Budaj, P., Mikuláš, D., & Zimon, D. (2019). Application of the Kano model for a better understanding of customer requirements in higher education-A pilot study. *Administrative Sciences*, 9(1), 11. <https://doi.org/10.3390/admsci9010011>
- Maslov, S. & Redner, S. (2008). Promise and pitfalls of extending Google's PageRank algorithm to citation networks. *The Journal of Neuroscience*, 28(44), 11103-11105.
- Matherly, M., & Shortridge, R. T. (2009). A pragmatic model to estimate journal quality in accounting. *Journal of Accounting Education*, 27(1), 14–29.
- Migheli, M., & Ramello, G. B. (2017). The market of academic attention. *Scientometrics*, 114(1), 113–133. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2564-y>
- Mingers, J., & Harzing, A. W. (2007). Ranking journals in business and management: A statistical analysis of the Harzing data set. *European Journal of Information Systems*, 16(4), 303–316.
- Mohammed, H. T. (2015). Utilization of Indexing and Abstracting Service by Customers of Special Libraries in Zaria-Nigeria. *Journal of Research in Humanities and Social Science*, 3(8), 7-13. Retrieved from <https://www.questjournals.org/jrhss/papers/vol3-issue8/B380713.pdf>
- Mongeon, P., & Larivière, V. (2016). Costly collaborations: The impact of scientific fraud on co-authors' careers. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(3), 535–542.
- Muscanell, N., & Utz, S. (2017). Social networking for scientists: an analysis on how and why academics use ResearchGate. *Online Information Review*, 41, 755–759. <https://doi.org/10.1108/OIR-07-2016-0185>
- Negahdary, M. (2017). Simultaneous submission of a manuscript to more than one journal: challenges and solutions. *Publishing Research Quarterly*, 33(2), 188-191. <https://doi.org/10.1007/s12109-017-9507-6>
- Olson, J. E. (2005). Top-25-business-school professors rate journals in operations management and related fields. *Interfaces*, 35(4), 323-338.
- Open peer-review debate. (2006). *Nature*, 441, xi. <https://doi.org/10.1038/7096xic>

- Ortega, J. L. (2017). Are peer-review activities related to reviewer bibliometric performance? A scientometric analysis of Publons. *Scientometrics*, 112(2), 947-962. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2399-6>
- Peffers, K. & Ya, T. (2003). Identifying and evaluating the universe of outlets for information systems research: ranking the journals. *Journal of Information Technology Theory and Application*, 5(1), 63–84.
- Peh, W.C.G. & Ng, K.H (2009). Role of the manuscript reviewer. *Singapore Medical Journal*, 50(10), 931-933.
- Piwowar, H., Priem, J., Lariviere, V., Alperin, J. P., Matthias, L., Norlander, B., et al. (2018). The state of OA: A large-scale analysis of the prevalence and impact of Open Access articles. *PeerJ*, 6(4), e4375–23. <https://doi.org/10.7717/peerj.4375>
- Platt, J. (2015). *Social Science Learned Societies and Professional Associations*. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition), Elsevier, 674-678. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.03006-3>
- Popoola, S. (2008). The use of information sources and services and its effect on the research output of social scientists in Nigerian Universities. *Library Philosophy and Practice*, 183(4), 1–10.
- Pride, D., & Knoth, P. (2017). Incidental or influential?—A decade of using text-mining for citation function classification. Paper presented at *the 16th International Society of Scientometrics and Informetrics Conference*. Wuhan, China
- Rainer, R. K., Jr, & Miller, M. D. (2005). Examining differences across journal rankings. *Communications of the ACM*, 48(2), 91–94.
- Ritzberger, K. (2008). A ranking of journals in economics and related fields. *German Economic Review*, 9(4), 402–430.
- Roberts, L. W. (2017). Addressing authorship issues prospectively: A heuristic approach. *Academic Medicine*, 92(2), 143–146. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000001285>
- Rodríguez-Lago, L., Molina-Leyva, A., Pereiro-Ferreirós, M., & García-Doval, I. (2018). Influence of article type on the impact factor of dermatology journals. *Actas Dermato-Sifiliográficas* (English Edition), 109(5), 432-438.
- Saladin, B. (1985). Operations management research: Where should we publish? *Oper.*

Management Review, 3(4), 3-9.

- Sandelowski M. (1996). One is the liveliest number: The case orientation of qualitative research. *Research in Nursing & Health*, 19(6), 525-529. [https://doi.org/10.1002/\(sici\)1098-240x\(199612\)19:6%3C525::aid-nur8%3E3.0.co;2-q](https://doi.org/10.1002/(sici)1098-240x(199612)19:6%3C525::aid-nur8%3E3.0.co;2-q)
- Schaffner, A.C. (1994). The future of scientific journals: lessons from the past. *Information Technology and Libraries*, 13(4), 239-248.
- Schloss, P. D., Johnston, M., & Casadevall, A. (2017). Support science by publishing in scientific society journals. *ACM Journals mBio*, 8(5). e01633-17.
- SCImago, (n.d.). SJR — SCImago Journal & Country Rank [Portal]. Retrieved from <http://www.scimagojr.com>
- Scott-Licter, D., Polly, D., Browman, H., & Dancik, B. (2012). Editor roles and responsibilities. Retrieved from <https://www.councilscienceeditors.org/resource-library/editorial-policies/white-paper-on-publication-ethics/2-1-editor-roles-and-responsibilities/>
- Seeber, M. (2020). How do journals of different rank instruct peer reviewers? Reviewer guidelines in the field of management. *Scientometrics*, 122(3), 1387-1405. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03343-1>
- Seeley, M., & Wasoff, L. (2012). 15 - *Legal aspects and copyright*. Academic and Professional Publishing, Robert Campbell, Ed Pentz, Ian Borthwick (Eds.). Chandos Publishing, 355-383. <https://doi.org/10.1016/B978-1-84334-669-2.50015-9>
- Seglen, P. O. (1997). Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research. *British Medical Journal (BMJ)*, 314(7079), 498
- Serenko, A. & Bontis, N. (2011). What's familiar is excellent: The impact of exposure effect on perceived journal quality. *Journal of Informetrics*, 5(1), 219–23.
- Shrestha, J., Subedi, S., Shokati, B., & Chaudhary, A. (2018). Predatory journals: A threat to scholarly publishing. *Journal of Education and Research*, 8(1), 89–101. <https://doi.org/10.3126/jer.v8i1.25482>
- Small, H., Tseng, H., & Patek, M. (2017). Discovering discoveries: Identifying biomedical discoveries using citation contexts. *Journal of Informetrics*, 11(1), 46–62. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2016.11.001>
- Smith, R. (2006). Peer review: A flawed process at the heart of science and journals. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 99(4), 178–182. <https://doi.org/10.1258/jrsm.99.4.178>

- Solomon, D. J., & Björk, B.-C. (2012). Publication fees in open access publishing: Sources of funding and factors influencing choice of journal. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(1), 98–107. <http://dx.doi.org/10.1002/asi.21660>
- Soteriou, A. C., Hadjinicola, G. C., & Patsia, K. (1999). Assessing production and operations management related journals: The European perspective. *Journal of Operations Management*, 17(2), 225-238. [https://doi.org/10.1016/S0272-6963\(98\)00040-0](https://doi.org/10.1016/S0272-6963(98)00040-0)
- Stichler, J. F. (2011). Knowledge transfer through dissemination. *Health Environments Research & Design Journal*, 4(2), 17–22. <https://doi.org/10.1177%2F1937586711100400203>
- Tahamtan, I., Afshar, A. S., & Ahamdzadeh, K. (2016). Factors affecting number of citations: A comprehensive review of the literature. *Scientometrics*, 107(3), 1195-1225. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1889-2>
- Taşkın, Z., & Al, U. (2014). Standardization problem of author affiliations in citation indexes. *Scientometrics*, 98(1), 347-368. <https://doi.org/10.1007/s11192-013-1004-x>
- Taylor & Francis Group. (2016). The role of journal editor. Retrieved from <http://editorresources.taylorandfrancisgroup.com/discussing-the-role-of-a-journal-editor/>
- Torgerson, D. J., Adamson, J., Cockayne, S., Dumville, J., & Petherick, E. (2005). Submission to multiple journals: a method of reducing time to publication? *British Medical Journal*, 330(7486), 305-307. <https://doi.org/10.1136/bmj.330.7486.305>
- Uddin, S., Hossain, L., Abbasi, A., & Rasmussen, K. (2012). Trend and efficiency analysis of co-authorship network. *Scientometrics*, 90(2), 687–699. <https://doi.org/10.1007/s11192-011-0511-x>
- Yoder-Wise, P. (2016). Thinking strategically about a journal editorial board. *Nurse Author & Editor*, 26(4), 1–6. <https://doi.org/10.1111/j.1750-4910.2016.tb00228.x>
- Wager, E., Barbour, V., Yentis, S., & Kleinert, S. (2010). Retractions: Guidance from the committee on publication ethics (COPE). *International Journal of Polymer Analysis and Characterization*, 15(1), 2–6.
- Wellington, J., Nixon, J. (2006). Shaping the field: The role of academic journal editors in the construction of education as a field of study. *British Journal of Sociology of Education*, 26(5), 643–655. <https://doi.org/10.1080/01425690500293835>
- Wijewickrema, M. (2021). Authors' perception on abstracting and indexing databases in

- different subject domains. *Scientometrics*, 126(4), 3063-3089.
<https://doi.org/10.1007/s11192-021-03896-0>
- Willcocks, L., Whitley, E. A., & Avgerou, C. (2008). The ranking of top IS journals: A perspective from the London School of Economics. *European Journal of Information Systems*, 17(2), 163–168.
- World Association of Medical Editors. (2009). The relationship between journal editors-in-chief and owners. Retrieved from <http://www.wame.org/about/policy-statements#RelationshipbetweenEditorsandOwners>
- Wu, D., Li, J., Lu, X., & Li, J. (2018). Journal editorship index for assessing the scholarly impact of academic institutions: An empirical analysis in the field of economics. *Journal of Informetrics*, 12(2), 448–460.
- Zhao, D., & Logan, E. (2002). Citation analysis using scientific publications on the Web as data source: A case study in the XML research area. *Scientometrics*, 54(3), 449-472.
<https://doi.org/10.1023/A:1016090601710>
- Zhou, T., Lu, Y., & Wang, B. (2009). The relative importance of website design quality and service quality in determining consumers' online repurchase behavior. *Information Systems Management*, 26(4), 327-337. <https://doi.org/10.1080/10580530903245663>
- Xu, Z., Cheang, B., Lim, A., & Wen, Q. (2011). Evaluating OR/MS journals via PageRank. *Interfaces*, 41(4), 375-388.